

LIV-E NIMERO 11

©INSTITUT CARDINAL JEAN MARGEOT (ICJM), 1, Celicourt Antelm Street, Rose Hill, Maritime Republic of Mauritius.

KONTENI

[TOUFANN](#)
[SWIV LAROUT ZISKA...](#)
[9 LONG POEM](#)

PREFAS

Pou mazorite dimoun dan mo pei, mo lang maternel, Kreol Morisien, li pa enn lang. Zot dir li enn patwa, enn tifrane kas-kase, enn jalek, enn pete bourik ek sipa ki ete ankor. Pou mwa li plis ki enn ti zouti senp pou kominikasion bazik. Li lang ki mo ti tande kan mo ti ankor dan vant mo mama parski mo paran, Gouna ek Ramdass ti pe servi li dan zot lavi entim. Kan mo ti ne, sa lang la ti pe devlope lor vites e se sel lang ki mo ti kone avan mo ti al asiz lor ban lekol.

Mo sir ki mo lang maternel, enn zour pa enn zour, pou vinn Morisien, lang nasional Repiblik Maritim Moris, mediom lansegnman dan bann klas primer ek expresion kiltirel idantite Morisien.

Deza mo lang maternel finn donn nou pei enn kiltir literer poetik ek dramatik. Proz literer li toultan tarde pou mark so pwèn me sa pa vèdir ki li pa finn ankor ne. Finn ena boukou kreasion ki montre lafors Morisien dan sa domenn la malgre ki proz literer li enn stil mahakonplex ek mahasofistike.

LIV-E NIMERO 11 prezant 3 zar literer: teat, roman ek enn varyete stil poetik, ikonpri monolog dramatik ek satir epik.

D.V

NOT LOR GRAFI

Si dan grafi Franse ena let silansie kouma <e> final dan 'boire', 'heure', 'guerre' etc., dan grafi Morisien peyna let silansie: 'ser' (expensive) ek 'sere' (tight); 'las' (loose) ek 'lase' (shoelace) etc.

Dan grafi Franse <s> ou <t> li souvan silansie: 'bas', 'bat', 'las', 'bout' etc. Dan grafi Morisien <s> ek <t> final zot pa silansie: 'ba' (kiss); 'Bas!' (Ase!); 'bat' (pingpong bat); 'la' (here); 'las' (loose) etc.

Parey pou <r> dan 'chanter' ousa 'manger'. An Morisien <r> pa silansie: 'manze' (food); 'manzer' (eater); sante (song); 'santer' (singer) etc.

Pou endik nazalizasion enn vwayel, nou koste <n> ar li: <a> vinn <an> (ban, dan, fanfan); <o> vinn <on> (bon, don, fon, gon); <e> vinn <en> (ben, den, fen, gen, len, nen).

Vwayel nazal + n donn: bann, kann, pann, zann; bonn, donn, konn, zonn; denn, genn, penn, renn etc.

TOUFANN

(ENN FANTEZI AN 3 AK)

Pou William Shakespeare ek Françoise Lionnet

BANN PERSONAZ DAN LORD KI ZOT PARET

Bann Maren
Polonious (konseye lerwa)
Kordelia (tifi Prospero)
Prospero
Kalibann
Aryel
Lerwa Lir
Edmon (frer Lerwa Lir)
Yago (frer Prospero)
Bann solda
Ferdinan (garson Lerwa Lir)
Kaspalto
Dammarro
Kapitenn pakbo
Bann serviter

AK 1 SENN 1

(Divan, siklonn, lapli, zekler, loraz. Enn pakbo modern finn tas dan siklonn)

MAREN: Vanse foutou! Ou pa trouve ou pe anpes mwa fer mo travay?

POLONIOUS: E monwar! Ou kone ar kisannla ou pe koze? Momem konseye lerwa. Si mo...

MAREN: Mo bien ferfout. Al konseye lerwa prepar li pou naze ... Sort la mo dir ou ... Al priye Bondie dan ou kabinn.

POLONIOUS: Tou manier ou'nn fini ou. Si bato koule ou fini, si nou sape mo fer fini ou.

MAREN: Kapitenn! Koumadir ena enn zafer divan nou ... Koumadir enn lil ...

LAVWA (*andeor lasenn*): To latet pa bon. Lor map peyna nanye. Radar pa endik nanye.

MAREN: Pourtan kapitenn ... Nou pe al drwat lor li.

POLONIOUS: Ou latet pa bon monwar. Kot ou trouv lil divan?

MAREN: Konseye kaylous!

POLONIOUS: Tansion monwar, pa depans born!

LAVWA (*andeor lasenn*): Kapitenn, enn zafer pa normal...met aryer, sanz bor ... tro tar ... sove, bago! Bondie pardonn mo pese.

AK 1 SENN 2

(Dan konntrol-roum Prospero. Kordelia ek Prospero.)

KORDELIA: Papa! Kifer to'nn tengn far. To pa trouv enn pakbo pe vinn drwat lor nou. Li pou kraz lor resif.

PROSPERO: Res trankil twa. Mo kone ki mo pe fer ... Mo ler finn arive.

KORDELIA: To ler? Par santenn dimoun pou mor, twa to asiz la, gete, koz to ler. Ki ler?

PROSPERO: Kordelia, pa koz kestion. Fer mwa konfians. Enn mous pa pou gagn dimal. Tou sou kontrol. Zot lavi dan mo lame... nek gete!

KORDELIA: Misie Prospero, kan to koz koumsa, to fer mwa per. To fer koumadir to'le pran plas Bondie.

PROSPERO: Mo tifi, to'nn pas pre. To pou konpran taler. Fer apel Aryel. Dir li degaze ... Pa dibout la kouma momi ... Al dir Aryel degaze vini. (*Kordelia sorti*) ... (*Koz ar limem*) ventan pasians, ventan travay, ventan resers. Zordi mwa ki kontrol Toufann, mwa ki deside, mwa ki kontrol tou. Lerwa Lir, to ti profit mo febles, larg mwa ek mo tifi dan siklonn dan enn lakok pistas, avoy nou manze dan lapli, dan divan. To ti'le fini mwa ... Lerwa Lir, zordi boul finn devire. Nou gete aster kimanier twa to pou fer fas ar mo Toufann ... Kalibann ... Kalibann ... Eta voryen ... KA...LI...BANN!!! To'nn vinn sourd?

(Kalibann rantre. Li enn zennom anviron vennsenk an, enn metis, zoli garson ki paret bien entelizan e debrouyar).

KALIBANN: Misie, ou bizen mwa?

PROSPERO: Si mo kriye twa, seki mo bizen twa! To finn fer seki mo'nn dir twa fer?

KALIBANN: Wi misie. Me...

PROSPERO: Ki me...? To pa la pou poz kestion. To la pou ekzekit mo bann lord. Konpran?

KALIBANN: Misie Prospero!

PROSPERO: Ki ena ankor?

KALIBANN: Ou pa kwar bizen les zot ale?

PROSPERO: Twa ki twa pou donn mwa konsey. To koze kan dimann twa koze. Pa bliye dan ki latrap mo ti tir twa. Twa ek to mama zot ti pe mordefen ler mo ti vinn isi ... Pa bliye serman ki to mama ti fer. To pou travay ar mwa, pou mwa, obeyir mwa osi lontan ki mwa mo'le. Rayt!

KALIBANN: Wi Misie.

PROSPERO: To'nn prepar enn cheklis?

KALIBANN: Ala li la.

PROSPERO: Bon. Mo get enn kou ... Paret koumadir to'nn pans tou... Parye to'nn ... Non, li la ... Bon! To finn fini met lord dan mo werxop?

KALIBANN: Wi Misie. Tou dan lord pou premie prozexion. Mo finn regle tou bann laparey.

(Kordelia ek Aryel rantre. Aryel enn kolos blon ar lizie ble.)

PROSPERO: Aryel, to'nn souperviz tou? To satisfé?

ARYEL: Kapitenn, everything under control. When Prospero says do it, it is done.

PROSPERO: Pa'nn gagn okenn problem?

ARYEL: Kapitenn, bann zafer difisil mo fer toutswit, bann zafer enposib, mo pran enpe letan.

PROSPERO: Aret bat to prop tambour ... Bon, zot de fonndos, mo bizen koz enn zafer konfidansiel ar Kordelia. *(Kalibann ek Aryel pran sime sorti. Ler ariv kot laport, Kalibann avanse, les Aryel sorti premie.)* ...

Kordelia, asiz twa la e ekout mwa bien.

KORDELIA: Ena problem paps?

PROSPERO: Enn zistwar lontan. Mo ti bizen atann mo ler pou met twa okouran.

KORDELIA: Depi talerla to pe koz to ler. Ki ler?

PROSPERO: Ekoute mo tifi. Ekoute ... To rapel kimanier nou ti vinn isi? Kan? Dan ki kondision?

KORDELIA: Vagman ... Mo rapel enn kabann ... Enn bato lavwal desire ... Kalibann ... So mama ... Matant Bangoya.

PROSPERO: To ti tro tipti. Finn ariv ler pou mo dir twa tou. Kordelia, to pa ti ne isi. To ti ne dan enn gran sato, to mama ti pli zoli fam ki ti pran nesans lor later. Mwa mo ti enn lerwa pwisan e respekte. Bann pei vwazen ti bien zalou mo rwayom parski dan mo pei dimoun ti ere. Tou ti pe mars korek-korek. Mo bann minis ti pe okip zot travay kouma bizen, ban fonktioner ti pe fonktionn bien. Ki mo pou dir twa? Mwa mo ti pe viv san traka ... Mo ti pe pas mo letan lir, ekrire ... San mo realize mo ti pe pas plis letan dan mo libreri personel ki dan mo biro dan Lotel Gouvernman. Dousma-dousma mo ti larg tou mo responsabilite ar mo premie minis, mo prop frer. Enn dimoun korek, debrouyar, entelizan ... tro entelizan. Gran malen la, dousma-dousma ti koumans gagn gou pouvwar absoli. San ki mo realize, li bayant mo bann minis enn par enn, met so zom partou, dan lapolis, dan larme, dan lakour ... partou kot ou pase nek so dimoun ... dousma-dousma li pran tou pouvwar ... pa koz separasion pouvwar! Sa bebet la pa kwar ladan.

KORDELIA: Pa! Ki finn arive lerla?

PROSPERO: Atann gate! To tro prese ... Sa serpan la! Ki mo pa ti finn fer pou li. Li ti enn enkoni, enn nanye ditou. Mo gran erer se plas mo konfians dan li. Yago - samem so non - profit mo retret tanporer, koumans fer lalians ar bann ennmi tradisionel nou pei. Letansa, mwa ki mo pe fer? Mo dan mo libreri, dan mo liv, dan mo laboratwar, dan mo resers.

KORDELIA: Ki resers?

PROSPERO: Taler mo dir twa. Yago, sa koson la, fer lalians ar Prens Edmon, frer Lerwa Lir e touletrwa mont enn kabal. Enn gramaten enn batayon atak mo sato. Kouma zordi, sa zour la ti ena enn gran siklonn - divan, lapli, zekler, loraz. ... Bann solda rant dan sato, may mwa prizonie. Ler zot rod rant dan to lasam - to ti enn baba fek ne - to mama rod anpes zot, zot touy li.

KORDELIA: Ayo Bondie!

PROSPERO: Zot pran mwa ek twa, met nou dan enn bato. Bato! Enn lakok pistas wi! ... Sel zafer, zot les mwa sarye sa detrwa liv la. Sa'osi grasa bonte Polonious. Pov Polonious. Pa enn move boug, me bavar papa! Ankasiet li met enpe manze ek lenz pou nou. Pandan enn semenn, kikfwa plis, balote, sakouye nou travers siklonn, soley dife ziska ki nou zwenn sa lil la. Enn ti lil inabite - anfen preske. Ti ena enn kabann kot Bangoya ek so batar ti pe viv.

KORDELIA: Batar?

PROSPERO: Samem, Kalibann. Bangoya ti enn negres esklav. So propriyeter ti enn pirat ki ti finn fer li ansent e lerla ti vinn abandonn li lor nou lil.

KORDELIA: Fer sagren!

PROSPERO: Sagren! Fer atansyon plito. Mo sir li finn erit bann zenn negatif. San perdi letan mo'nn reorganiz lavi lor lil la. Mo'nn servi mo konesans pou fer nou lil vinn enn ti paradi pou twa, pou mwa ek pou tou bann ki mars dapre mo lord. Matier premier pa manke isi. Lanatir li bien zenere. Siyans finn permet mwa pran kontrol lanatir pou realiz mo plan ... ventan pli tar, zour pour zour, mo pe reysi teste tou mo bann teori.

KORDELIA: Be Aryel.

PROSPERO: Ki Aryel?

KORDELIA: Kimanier li finn vinn isi?

PROSPERO: Momem so papa, momem so mama.

KORDELIA: To enn ermafrodit?

PROSPERO: Plis! Momem so kreater. Li enn zanfan mo pouvwar, mo siyans, mo teknolozi, kreatir mo pwisans. Li enn robo ki pa enn robo, enn dimoun ki pa enn dimoun ... Kan mo anvi aster, mo kapav fer mil, dis mil, san mil Aryel.

KORDELIA: Fouf! Papa to ena pouvwar siperimen?

PROSPERO: Bannla ti profit enn siklonn pou tortir mwa. Zordi mwa mo'nn fabrik enn Toufann pou pini zot pou fer zot gout mo lasos masala, mo siro zanana.

KORDELIA: Li pa danzere seki to pe rod fer? Enn ti derapaz, to perdi kontrol e lerla ...

PROSPERO: Pa per twa mo tifi. Pa finn ena derapaz. Mo pe kontrol tou. Enn pli tipti gratignir personn pa finn gagne. Ti bizen fer zot per, fer zot realiz zot erer, fer zot pey zot pese, samem tou.

KORDELIA: Kan to koze koumadir tomem Bondie, to fer mwa bien per. Dan sa bato la pa ti ena zis to enmi, ti ena osi bann inosan.

PROSPERO: Kifer to dir 'ti'? Zot ankor lamem. Fale get zot, koumadir zot finn trouv mirak.

KORDELIA: Kot zot?

PROSPERO: Dan por miraz ki mo'nn kre omilie lil la. Zot ti kwar zot pe al kraz lor falez. Montagn ouver, enn kanal sarye zot ziska enn lak omilie nou lil e la zot navir antout sekirite. Bannla kwar zot dan enn rev.

Montagn finn referme, kanal finn disparet. Kan mo'nn fini regle bann kont zot pou kapav resorti, retourn dan losean. To konpran? Zot ansekirite me zot pa kone. Kler?

KORDELIA: Non.

PROSPERO: Pli tar to pou konpran.

AK 1 SENN 3

(abor pakbo)

POLONIOUS: Pa bizen ou tris koumsa, Vot Mazeste. Enn mous pa finn mor. Kapitenn dir mwa nou bato anparfet eta. Ena enn sel problem. Napeyna sime sorti. Nou antoure ar montagn. Kimanier nou'nn ariv isi personn pa kapav konpran.

LERWA LIR: Mo sir nou tou nou'nn fini mor. Nou dan pigratwar pe atann Zizman Dernie.

POLONIOUS: Lerwa Lir, ou tro pesimis. Mo dir ou tou korek. Si samem pigratwar, li pli korek ki paradi.

LERWA LIR: Kouma to kone?

POLONIOUS: Mo sipoze.

LERWA LIR: Samem to problem Polonious. To tro kontan sipoze. Nou ena enn problem grav pou rezoud, twa to nek sipoze.

POLONIOUS: Vot Mazeste, sipozision li enn fason reflesi. Nou koumans ar enn ipotez, ou konpran, lerla ...

LERWA LIR: Polonious, to kwar mo anvi ekout to diskour lor lozik ek metodoloji. ... Mo pa kone kifer ena enn zimaz ale-vini pe tourn-tourne dan mo lespri.

POLONIOUS: Ki zimaz?

LERWA LIR: Enn pirog dan siklonn.

POLONIOUS: Bizar! Mo'si parey.

(Yago ek Edmon rantre)

EDMON: Lir!

LERWA LIR: Wi, Edmon.

EDMON: Yago ek mwa nou'nn desann ater, nou'nn fer enn letour. Lor ravitayman peyna problem. Lanatir bien zenere lor sa lil la. Sel problem se ki pa ena okenn lapas pou retourn dan lamer. Koumadir nou navir finn anvole pou vinn poz lor sa ti lak la. Lak sa? Plito enn basen zis ase gran pou nou navir. Nou finn bloke dan enn basen omilie enn lil ... Enn lil inabite.

YAGO: Mopanse ki noumem premie dimoun ki pe met lipie isi. Mo propoze ki nou pibliy enn dekre pou deklar ofisielman ki sa lil la fer parti ou lanpir e ki ou nom mwa ou premie minis isi.

LERWA LIR: Yago, to kwar enn ler pou fer bann plan politik kan seki plis enportan se trouv enn sime pou sorti depi isi.

EDMON: Lir, Yago ena rezon. Bizen organiz lavi lor lil la. Nou pakbo vinn ou sato. Mo sir ena lor ek diaman dan sa lil la. Bizen organiz travay, fer bann maren vinn bann miner.

LERWA LIR: Ki pou fer ar lor ek diaman kan nou finn perdi nou liberte.

POLONIOUS: Vot Mazeste, nou profit lokazion pou teste mo teori lor otozestion.

YAGO: Ala li rekoumanse!

EDMON: Jare verbal, alala bel-bel koze.

LERWA LIR: Ki pe ariv zot foutou. Enn ler pou koz sa kalite koze la? Vinn dir mwa kimanier pou sort dan latrap.

(Bann solda rantre)

SOLDA 1: Mazeste, Prens Ferdinan la?

LERWA LIR: Non. Li pa ti al ar zot pou explor lil la?

SOLDA 2: Wi Mazeste. Nou ti ansam ... enn kou ler nou rod li, li pa la. Disparet, fonn ... Nou'nn pansé kikfwa li finn retourn lor bato ... Nou'nn rode partou ... Abba! Pa trouv so bout. Mazeste! Ena movezer dan sa lil la.

SOLDA 3: Tann bann lavwa dan lesiel, dan pie, dan dilo, dan ... partou. Lavwa riy foutan, lavwa mesanste. Mazeste mo per finn ariv enn maler.

LERWA LIR: Ferdinan! Aster mo lanfer koumanse.

POLONIOUS: Fale pa pans koumsa. Ferdinan enn gran debrouyar ... kikfwa li pe explor enn kavern ki li'nn dekouver. Kikfwa li'nn zwenn enn tripi lor montagn. Kikfwa ...

YAGO: Kikfwa li pe zoue kouk ar zako, kikfwa li kikfwa pe kikfwa.

POLONIOUS: Olie soulaz lapenn lezot ...

EDMON: Soulaz lapenn, konsole! Zistwar bonnfam!

LERWA LIR: Mo garson, mo eritie ... Fini! Tou finn tom dan dilo.

POLONIOUS: Mazeste! Souvan kan nou kwar peyna lespwar, lerlamem tou vinn korek.

LERWA LIR: Non Polonious. Pese pey lor later. Rapel sa pirog dan siklonn la! Aster mo rapel tou. Bondie pe pini mwa pou enn gran krim mo ti komet. Mo pa ti ena pitie pou enn pov baba ... Aster Bondie finn met mwa dan pigratwar pou soufer soufrans enn papa. Prospero, pardonn mo...

YAGO: Prospero! Ki Prospero vinn fer ladan?

EDMON: *(ar Yago)* So katorz pe ventwit ...

YAGO: *(ar Edmon)* Mo kwar to ler finn vini. To bizen pran labar.

POLONIOUS: Lir, mo lerwa!

LERWA LIR: Non Polonious. Pa sey konsol mwa. Mo bizen peye. Les mo peye.

AK 1 SENN 4

(Dan Konntrol-roum Prospero)

PROSPERO: Non Kordelia. Pa ale. Res lamem. Mo ena enn zafer enportan pou montre twa.

KORDELIA: Les mo al get zot. Zot finn ase soufer. Mo va kalme zot soufrans.

PROSPERO: Kan so ler vini mo va les twa vizit zot. Tro boner la. Zot move ankor pe fer bal dan zot latet.

(Aryel rantre. Li pe akonpagn Ferdinan ki finn ipnotize.)

ARYEL: *(ar Prospero)* Kapitenn, enn boug mari korek sa.

PROSPERO: Ki to'le dir?

ARYEL: Enn lot dan so plas ti pou krake. Li, non. Li ekout lamizik lesiel, li admir bann fler, bann zanimò. Li swiv tou seki zoli, andire seki pe ariv li bien normal. Mo zwe mo laflit, li nek swiv mwa koumadir enn artis pe swiv so enspirasyon ... enpe fifi!

PROSPERO: Ki to'le dir?

ARYEL: Mwa mo pa bien konpran zot, bann imen, me get bien so degenn.

PROSPERO: Lefe mazik ankor for lor li. Kordelia, ki to panse?

KORDELIA: Ki zafer?

PROSPERO: To ena ventan. Pa finn ler pou to marye?

KORDELIA: Ar kisannla?

PROSPERO: Ar li?

KORDELIA: Li la kisannla sa?

PROSPERO: Prens Ferdinan, garson Lerwa Lir.

KORDELIA: To'le mo marye ar garson to ennmi?

PROSPERO: Bien sir. Samem mo vanzans. To marye ar Ferdinan, Lerwa Lir abdike, to vinn larenn.

KORDELIA: Si mo pa dakor ar to plan?

PROSPERO: To bizen dakor. Ventan mo finn travay lor sa plan la. Pa zordi kan tou sou kontrol ki to pou vinn kas mo lelan.

KORDELIA: Be kifer li kouma enn abriti?

PROSPERO: Aryel finn ipnotiz li. Les mo revey li.
(Li fer enn tour pas-pas, tap so de lame. Ferdinan sanz bataz).

FERDINAN: Ki finn ariv mwa? Kot mo ete? Enn rev?

PROSPERO: Aryel vey bien so konportman.

FERDINAN: *(Ar Kordelia)* Mamzel kisannla ou?

PROSPERO: To'nn trouve Aryel? Li pa vinn koz ar twa ousa mwa.

ARYEL: Mwa mo envizib, Kapitenn.

PROSPERO: Me mwa mo pa envizib.

FERDINAN: Mamzel dir mwa. Eski ou enn kreatir dan rev ousa dan realite?

PROSPERO: Kordelia mo pa'le to koz ar li ... To'nn trouve tomem. So zenn negatif bien for. Kouma li trouv enn zip, li galoupe pou rod so bout. Aryel, fou li dan enn kaso!

KORDELIA: Papa to pa kwar to pe ekzazere. Ki demal li finn fer?

PROSPERO: Pa diskite. Fou li dan kaso.

FERDINAN: Misie explik mwa.

PROSPERO: Isi se mwa ki diman explikasyon.

FERDINAN: Get sa, mo pe koz bien ar ou ... Mamzel dir li mo pa ena move lentansion. ... Momem pa kone kot mo ete ... sipa dan rev, sipa realite ... Enn zafer misterye finn ariv mwa. Premierman nou bato finn tas dan siklonn.

PROSPERO: Toufann!

FERDINAN: Ki ou dir?

PROSPERO: Pa siklonn, Toufann.

FERDINAN: Samem ... par mirak nanye pa finn arive ... Nou tou finn sape, me nou bato finn may dan enn basen entoure ar later, ar montagn. Mo'nn kit bato ar enn group solda, enn kou mo trouv mwa tousel, mo tann lamizik extra, mo trouv bann vizion siblim, mo swiv ... ala mo la! ... Mamzel ou bien zoli ... ed mwa.

KORDELIA: Ou kone ...

PROSPERO: Kordelia, silans! Aryel, fou li dan kaso pli nwar, pli imid, pli enfeste ar lera ...
(Aryel al may Ferdinan ki pa konpran ki pe ariv li parski li pa trouv Aryel. Zot sorti.)

KORDELIA: Kifer to fer sa?

PROSPERO: So papa ti tike pou fou twa ek mwa dan enn lakok pistas dan enn siklonn? ...

KORDELIA: So papa, pa li!

PROSPERO: To pou marye ar li, to pa pou marye ar li?

KORDELIA: Mo pa ankor deside.

PROSPERO: Fer vit! Peyna boukou letan reste. Avan soley kouse tou bizen fini fer.

AK 1 SENN 5

(Abor pakbo Lerwa Lir)

KASPALTO: Mari sa! To kas enn koko, to ouver li, to bwar. Ki to gagne? Wiski. Samem paradi.

DAMMARRO: Samem to'nn amenn enn grap koko.

KASPALTO: Pou gramaten, midi, ek tanto. Dime boner mo al sers enn lot grap. Twa ki to pe fer koumsa?

DAMMARRO: Mo pe roul enn sigaret.

KASPALTO: Dammarro, pa dir mwa! Sa ou si ena.

DAMMARRO: Ki mo pou dir twa Kaspalto. Peyna pou fer zefor. Enn karo plen ... Eh! Mari biznes beta. Mo'nn plen de bal. Dime mo al sers ankor ... Zordi rilax! Dam marro dam! Hare Krishna, hare Ram! E Kaspalto, to manz enn dam!

KASPALTO: Never! Wiski is all I take. Dammarro, kifer tou dimoun pe rod sime sorti? To kone! Si nou bann kam laba dekouver dan ki kalite nisa ... Chirz! ... nou'nn tombe ... zot pou lager pou sey rantre ... Pa koz ale baba! Mo vote pou res isi eternalman. To sir to pa'le enn drink, Dammarro?

DAMMARRO: Niet! Zeswi dan mangann ... Les mo rev zoli zimaz, zoli tapaz ... Dam marro dam! *(Yago ek Edmon rantre.)*

YAGO: Mo'nn sey tou. Pa pe kapav pran kontak ar lexteryer. Bann teknisien dir ki tou korek me laparey la zis pa'le fonxione.

EDMON: Ki nou kapav fer? ... E Kaspalto! Dammarro! Ki zot pe fer la?

KASPALTO: Misie Edmon, Misie Yago tap enn ti zafer.

YAGO: Dilo koko! Wi, donn mwa enn gorze.

KASPALTO: Tansion lagorz anflame?

YAGO: Fouf! E ki to'nn met ladan? Koumadir laflam veloute. Ki sa melanz la?

KASPALTO: Pa melanz Misie Yago ... Natirel. Nek bizen kas lor pie. Pa vre Dammarro?

DAMMARRO: Zis kas lor pie ... kas palto ... Dam marro dam! Pa timan nean!

EDMON: Yago, mo'nn gagn enn lide. Fasil mo devir mo frer. Li ek Polonious pou koz moralite, lasante, responsabilite. Nou nou koz rwayom zwisans.

YAGO: Kot zot finn trouv sa? Amenn mwa?

KASPALTO: Partou. Kot ou vire, kot ou gete zot apel ou. Patron, aster mo dakor ar monper. Paradi, sa enn gran bon zafer sa. Viv Paradi ... Viv Monper ... *(Li anbras enn koko)* ... Samem mo Labib ...

EDMON: Yago, vinn ar mwa... Mo bizen diskit enn zafer ar twa *(Zot sorti.)*

DAMMARRO: To pa per Kaspalto, sa bann la kas lakle? *(Tann enn lamizik siblim.)*

KASPALTO: Non ... Kas pa latet? Misie Yago ek Edmon bon dimoun sa ... Nou fou zot lape, zot fou nou lape ... *(Li baye)* E mam! Bonswar otankevouzet *(Li dormi)*

DAMMARRO: E leve ta! Bizen al ramas trezor. Leve do kouyooon! Mo lizie pe fer...mm ... *(Li dormi)*

(Aryel rantre. Li sanz zot lenz, abiy Kaspalto kouma Yago e Dammarro kouma Edmon. Li fer enn tour pas-pas, koz dan zot zorey, lera disparet. Zot leve.)

KASPALTO: Dammarro, leve ... To pa'nn tande? Leve!

DAMMARRO: Apel mwa par mo non. Ki Dammarro? To pa kone mo apel Edmon ... Kifer to'nn degize?

KASPALTO: Degize! Ki to pe rabase. My name is Yago.

DAMMARRO: Mil eskiz vot oner. Swiv mwa ... Ena enn louvraz pou fer. Dam marro dam... *(Zot sorti)*

AK 1 SENN 6

(Dan enn kaso)

FERDINAN: Mo pa konpran ou papa ditou. Mo pa'nn finn fer li nanye ... Li fer met mwa dan prizon. E lorla kouma mazik kixoz bos mwa tayt, say-say mwa, ris-ris mwa parsi-parla ... imobiliz mwa ... Explik mwa!

KORDELIA: Pa bizen trakase ... Tou seki etranz pou vinn kler ... Mo papa finn donn mwa lord pa dir ou nanye ... Mo mem pa gagn drwa vinn get ou. San led Kalibann ...

FERDINAN: Kalibann?

KORDELIA: Kalibann li ... Li asistan mo papa. Donk li konn tou bann sekre ... Sirtou bann pasaz sekre kot kamera sirveyans pa kapav espionn nou. Li finn osi debrans kamera dan ou kaso pou enn timama ...

FERDINAN: Kifer?

KORDELIA: Parski mo'nn dimann li ... Gete ou enn inosan. Li pe pini ou pou erer ou papa.

FERDINAN: Erer mo papa?

KORDELIA: Lerwa Lir li ou papa non?
FERDINAN: Wi.
KORDELIA: Samem.
FERDINAN: Ki samem?
KORDELIA: Ou konn zistwar Lerwa Prospero?
FERDINAN: Koumsa.
KORDELIA: Ki ou kone?
FERDINAN: Li ti rod fer enn koudeta. Li pa'nn reysi. Li anekzil.
KORDELIA: So tifi?
FERDINAN: So tifi?
KORDELIA: Wi, so tifi.
FERDINAN: Li ti ena enn tifi?
KORDELIA: Sirman ... Momem sa!
FERDINAN: Be li ...
KORDELIA: Limem Prospero.
FERDINAN: Be kifer ...
KORDELIA: Sakenn get istwar dan so manier. Ou papa finn dir ou Prospero ti rod fer enn koudeta. Prospero dir mwa li ti viktim enn kabal ... E li ena enn plan ... (*Kalibann rantre*).
KALIBANN: Kordi! Fer vit. Tansion to papa dekouver tou.
KORDELIA: Kal, ankor enn ti segonn ... To'nn zwenn Prens Ferdinan?
KALIBANN: Non.
FERDINAN: Bonzour ... Ki so plan?
KALIBANN: Ki plan?
KORDELIA: Enn lot zafer sa. Taler mo dir twa. To kapav al rebrans kamera la. Letansa mo ena ennde ti zafer pou dir Prens Ferdinan.
KALIBANN: Fer bien atansion Kordi. Apartir mentnan to ena zis swasant segonn. Fer vit (*Li sorti*)
KORDELIA: Ekout mwa bien. Mo papa finn vinn enn gran siyantis. So pouvwar lor lanatir, lor dimoun, lor bann evenman li imans. Par egzamp li kapav lev enn siklonn - li apel sa Toufann - li kapav prozekte bann zimaz otour li dan lesiel, fer dimoun kwar seki li li anvi ... Ar enn seri zimaz antrwa dimansion li finn anprizon zot bato ... Li pe rod so vanzans.
FERDINAN: Vanzans?
KORDELIA: Ena ventan desela ou papa, ou tonton ek mo tonton ti renvers so pouvwar ... Zordi li finn desid pou devir zot pou pran tou pouvwar dan so lame pou kre so nouvo lanpir, li dir. Ou, mwa, nou bann pion dan so gran plan...
FERDINAN: Ou, mwa? Be ...
KORDELIA: Mo bizen fer vit. Kamera pre pou alime ... Li ole fer mwa vinn larenn atraver ou ...
FERDINAN: Atraver mwa?
KORDELIA: Li o'le nou marye.
FERDINAN: Get sa bez la!
KORDELIA: Kifer?
FERDINAN: Be ou konpran ... Mo p ...
KORDELIA: Reflesi! Bizen trouv enn sime sorti. Salam. Mo pou rebran kontak. (*Li sorti*).
FERDINAN: Mo rev pe vinn kosmar ... Kot kamera la kasiet? Pa trouv nanye dan sa trou nwar la ... Bizen axepte, li enn zoli zennfi ... zoli, entelizan, debrouyar ... Li pe koz vre? Tansion zis enn simagre pou may mwa dan lak ... Non, li pa paret sa kalite fam la ... Tou manier li pa paret dakor ar so papa ... Vre? Pa vre? ... Pourtan tou pe koumans vinn kler aster. ... Papa, ton Edmon, Ton Yago ... Mo'nn deza tann sa zistwar la. ... Ti pe dir nou rimer sa. ... Toufann la pa ti enn rimer. Mo kaso pa enn rimer. Kordelia pa enn rimer, enn miraz, ousa enn rev. ... Kot rev arete? ... Kot realite koumanse? ... Me li vre nou bato finn tas dan enn rev. Enn zimaz antrwa dimansion? Enn lafors envizib ki may mwa, mo bann zom ki disparet. ... Siyans! Mazik! Sa enn bez sa! ... Bizen trouv sime sorti. Me kot li? ... Si mo reysi sorti mo kapav al warning mo papa. ... Si zistwar Prospero vre, bizen negosie enn solision. ... Mo pa anvi vinn lerwa, mo pa mayn ki Kordelia pran mo plas. Me obliz mwa marye? Peyna sime. Sa pa dan mo plan. ... Viv ar enn fam! Mo pa'nn fer pou sa. ... Kouma li apele? Kabi ... Non ... Kila ... Kalibann! Kikfwa li kapav tir nou dan sa taxion la. Enn douk sa!

AK 1 SENN 7

(Dan kontroll-roum Prospero. Tou bann lekran alime. Depi isi Prospero kontroll tou. Li paret bien satisfé. Li pe dibout divan enn gran konsol plen ar take ek bouton).

PROSPERO: Tik ... lapli tonbe ... tak ... soley dife. ... Bizen donn zot enn ti sok. Enn volkan? Non, tro violan ... Enn dinosor? Wey enn dinosor. ... Ha ha ha! Get kouma zot galoupe! Lir, kot twa ... ala to la! To tris mo bonom. Aster mo fer twa gout enn tipe to prop lasos masala. (*Aryel rantre*) Aryel kot to sorti. Tou korek, mo garson?

ARYEL: Mo kwar. Prens Ferdinan pe manz so zong dan so kaso. So papa, li dan enn pli gran Toufann. Li refiz manze, refiz bwar ... larm dan lizie ... Fer sagren Kapitenn.

PROSPERO: Sagren?

ARYEL: Kapitenn, mo pa konpran santiman imen - sa mo peyna - me kan mo get pov lerwa la pe regret so sor, mo santi mwa drol.

PROSPERO: Aryel, to pa programe pou santi twa drol. Panse kler, rezonnman obzektif se tou seki to bizen.

ARYEL: Wi Kapitenn.

PROSPERO: Bizen vey bien Yago ek Edmon. Sa de la, kot zot pase ena treboul.

ARYEL: Kapitenn mo'nn pran lor momem pou fer enn ti mesanste.

PROSPERO: Ki to'nn fer?

ARYEL: Pa ankoler Kapitenn. ... Ou trouve, mo'nn tann Yago ek Edmon pe konplote. Mo'nn panse ki kapav servi zot pou brouy labou. Ou konn Kaspalto ek Dammaro?

PROSPERO: Ki zot ete?

ARYEL: Toulede deler ... alkolik ek droge.

PROSPERO: Ki zot finn fer?

ARYEL: Pa kone si mo'nn fane. Mo'nn ipnotiz zot, degiz zot, fer enn kwar li Yago, lot la Edmon. Fale get zot. Lerwa pa zot kouzen.

PROSPERO: Enn lide rikord sa. Bravo!

ARYEL: Vre Kapitenn ... Kapav kontinie?

PROSPERO: Ala seki to bizen fer. Fer zot retourn abor, res ar zot envisib e fer zot fer otan dibri ki to kapav. Konfizion zeneral, sa ki bizen. Mo donn twa kart blans. Korek? To anvî dir mwa kixoz? Koze par per.

ARYEL: Eski mo kapav vinn vizib pou lizie Prens Ferdinan?

PROSPERO: Kifer?

ARYEL: Mo anvî konsol li.

PROSPERO: Enn nouvo langaz sa? Konsol li!

ARYEL: Kapitenn, si mo gagn so senpati, nou kapav itiliz li pou fer ou plan marse.

PROSPERO: Si to kwar, korek. Ale, al okip sa de deler la. (*Aryel sorti*) ... Tou pe mars dapre mo plan. Mo bann adverser finn may dan mo lak, zot nepli kone ki pe ariv zot, mo kapav zwe ar zot kouma sat zwe ar lera. Zot oblize valse manier ki mo ole, mo diriz zot kouma enn mazisien diriz tou ar so baget mazik ... Ki pe ariv Aryel? Li pe koz santiman. Sa pa dan mo plan. Santiman kapav blok tou. Enn masinn pe koz kouma dimoun ... Santiman! ... Ena danze ladan ... Prospero si to'le reysi to plan, fer atansion. Santiman ti amenn twa dan ganndol. Tansion santiman! Mesanste viv lor febles santiman. Kan to tro bon dimoun kwar to kouyon. Rapel sa Prospero. ... Fale kontroll santiman Aryel. ... Santiman kouma enn kontazion pou brouy tou bann lespri e lera mo plan pou tom dan dilo (*Kordelia rantre*) Wi Kordelia?

KORDELIA: Twa sa?

PROSPERO: To bizen kixoz?

KORDELIA: Mo ti kwar Kalibann la.

PROSPERO: Kalibann? Non.

KORDELIA: Les li.

PROSPERO: Mo kapav ed twa.

KORDELIA: Non. Pa grav. Prinnter mo kompyouter pe rat-rate. Pa prese. Pli tar va get sa.

PROSPERO: To'nn reflesi lor seki mo ti dir twa?

KORDELIA: Difisil pou pran desizion.

PROSPERO: Kifer?

KORDELIA: To'le mo deside, me to'nn ferm li dan enn kaso, mo pa kone kote.

PROSPERO: Kot problem?

KORDELIA: Trouve to nepli rapel bann ti detay debaz. Pou swazir to bizen kone, pou kone to bizen zwenn. To'le mo asepté enn zom me mo pa ankòr zwenn li.

PROSPERO: Samem problem? Kifer to pa al zwenn li?

KORDELIA: Kotsa?

PROSPERO: Dan so kaso.

KORDELIA: Papa!

PROSPERO: Bon! Bon! ... Mo fer avoy li dan to apartman ... Atann Aryel vini. Mo'nn fek avoy li lor enn mision enportan e irzan.

KORDELIA: To bann prizonie kimanier?

PROSPERO: To pa'nn swiv zot lor bann monitor? Zot kouma sevret lor ros, kouma ... kouma ...

KORDELIA: Dimoun dan Toufann?...

PROSPERO: Samem. Dimoun dan mo Toufann. Zot tou ebete, abriti, lespri paralize ... konfizyon pe fer gamat dan zot latet.

KORDELIA: Dan zot leker?

PROSPERO: Ki to'le dir?

KORDELIA: Ki zot letadespri?

PROSPERO: Lafreyer, panik, ... zot tromatize.

KORDELIA: To bien kontan?

PROSPERO: Kordelia, zame to pa pou konpran seki mo pe resanti. ... Mo'nn travay pandan ventan, pandan ventan mo'nn atann ...

KORDELIA: Alor?

PROSPERO: To pa dakor?

KORDELIA: Mo pa konpran.

PROSPERO: Ler mo fini tou, ler rido final tonbe, to pou konpran tou.

KORDELIA: Rido final?

PROSPERO: Tro boner pou explike. ... To konpran, li koumadir enn pies teat. ... Mo'nn ekri tou bann rol, mo'nn deside kimanier tou bann senn pou pase. ... Aster mo pe diriz pies la. Bann akter nek bizen zwe zot rol dapre mo bann enstrixion.

KORDELIA: Si enn akter anvi enprovize?

PROSPERO: Zame san mo konsantman.

KORDELIA: Be si enn akter desid pou reekir enn senn.

PROSPERO: Kordelia aret rod sikann ar mwa. Ale mo tifi, fer to papa konfians. Mo pe fer tousa pou twa, pou to boner. ... ventan mo'nn travay, viv, panse pou ki seki ti ariv mwa, zame ariv twa.

KORDELIA: To kone papi, mo ador twa, me parfwa to fer mwa per kan to rod pran plas Bondie.

PROSPERO: Non, pa pran plas BonDie. Mo koriz so erer, donn li enn ti koudme, komplet so travay.

KORDELIA: Bondie finn fer dimoun lib me twa to'le ekri zot desten.

PROSPERO: Samem. Si sakenn swiv seki mo'nn trase pou zot, lemonn pou vinn enn paradi.

KORDELIA: Bravo! Nou gete si to reysi.

PROSPERO: To va gete, mo gate. Bon! Ase blage. Bizen koumans faz de mo program.

KORDELIA: Komie faz ena?

PROSPERO: Trwa. Kouma dan bann pies modern.

AK 2 SENN 1

(Lor dek pakbo. Lerwa Lir, Polionious, lezot konseye, antouraz lerwa, kapitenn bato, maren, solda, etc.)

POLONIOUS: Si ou kontinie pans zis ou maler ou pou tas dan depresion ki pou paraliz ou lespri ek anpes ou fer seki enn dirizan, enn lider bizen fer. Fale pa bliye ki enn lerwa li enn lerwa dan nimport ki sirkonstans e so devwar se anpes dimoun ki anba li demoralize. Enn maler li bien souvan kasiet enn gran boner. Seki pe ariv ou, seki pe ariv nou, li pa neserman enn kalamite.

LERWA LIR: Pa enn kalamite? Mo garson, mo sel garson, mo eritie, lespwar mo lavi finn disparet, volatize, fonn dan lanatir, mo finn vinn enn prizonie san menot; mo pakbo finn tas dan enn basen, mo pei san gouveman, personn pa fouti dir mwa kimanier pou rapran lamer ... e to dir mwa tousa pa enn kalamite?

POLONIOUS: Fale nou gard no sanfrwa, pa perdi laboul. Si nou reflesi, kifer tousa pe ariv nou, kikfwa ...

LERWA LIR: Kikfwa, kikfwa, kikfwa ... Polonious parfwa mo gagn lenpresion ki to koze pou to labous pa pi ...

POLONIOUS: Wi Vot Mazeste! Selma mo kwar nou pa gagn drwa tom dan dezespwar.

KAPITENN BATO: Vot Mazeste! Misie Polonious ena rezon. Nou bato anparfet eta. Moter, gouvernay korek, stok karbiran korek ... sel zafer ...

LERWA LIR: Sel zafer peyna lamer pou navige ... Zot tou plen mwa ... Bann enkapab! Zis Prospero kapav tir nou ladan. Li omwen, olie okip politik, promosion, privez, protexion montagn, aras move lerb, li ti pe fer bann letid. Si li ti la, sirman li ti pou trouv solision ki bizen. Ayo, mo bien regrete. Olie mars ar li, mo ti fer enn erer kalkil. Yago ek Edmon finn fer mwa bien fane.

POLONIOUS: Samem mo ti pe dir. ...

LERWA LIR: Si to ti trouve ki mo ti pe fane, twa mo konseye, kifer to pa ti dir mwa?

POLONIOUS: Rapel Sir! Mo ti pe sey fer ou konpran ... selman kouma mo pa dakor ar ou, ou ti pe kime, manga ... be mo ti prefer bos tait ...

LERWA LIR: To axepte alor. Se twa gran responsab.

POLONIOUS: Wi Vot Mazeste!

LERWA LIR: Ki to zaze alor?

POLONIOUS: Nou bliye leparse. Nou pas leponz.

LERWA LIR: Pa kapav bliye. Zot finn fer mwa fer erer, zot finn fer mwa fane, zot finn mal konsey mwa. Ayo, si mo regagn mo pouvwar mo pou fer enn lalians ar Prospero e lera mo fou zot tou dan enn lakok pistas, les zot debrouy zot difil. Sa va fer zot enpe dibien. Prospero, mo kone lao laba dan lesiel to pe get mwa. Vinn ed mwa pou met enpe lord dan mo rwayom ki finn vir ambalao. Kot Edmon? Kot Yago? Dan bez zame zot la. Zotmem ti lastik mwa, zotmem ti met sa moutouk la dan mo latet ... Ayo Ferdinan. Dir ki nou ti pe fer sa vwayaz la pou al marye twa ar enn laprensens miliard. Nou ti pou agrandi ek konsolid nou pouvwar lor later ... Mo plan finn tom dan dilo ... dan enn basen. Mo kouma enn reken dan enn ti akwariom.

SOLDA: Vot Mazeste! Ala Prens Edmon ek Yago laba, pe vinn isi ... Zot pe balans-balanse. Mo kwar zot pe gagn maldemer.

POLONIOUS: Koumadir zot ...

LERWA LIR: Pa koumadir. ... Zot sou! Olie okip problem, zot dan nisa. Bondie avoy enn pinision ekzanpler lor zot.

(Kaspalto ek Dammarro degize kouma Yago ek Edmon rantre. Aryel, envizib swiv zot).

POLONIOUS: Yago, enn manier sa?

KASPALTO: Charli O, Charli O. Aret bwar, aret bwar diven banann. Dan diven banan ena bebet sizo.

LERWA LIR: Yago, ekout mwa bien. Sinon ...

KASPALTO: Ti mimi lav sa ver la. Lav sa ver la. Met zafer la, koko.

LERWA LIR: Twa Edmon, twa ki finn ris li lor sa sime la?

POLONIOUS: Edmon, pa dormi dibout. Lerwa pe koz ar ou. Reponn!

DAMMARRO: Lucy in the sky with diamonds. Lucy in the sky with diamonds.

LERWA LIR: Li koz Madam Sere?

POLONIOUS: Prens Edmon, ou pa bien? Nou ale, mo amen ou repoze dan ou kabinn. Ed mwa kikenn.

DAMMARRO: Picture yourself in a boat in a basen. With plasticine trees and marmelade sky. Newspaper taxis with your heads in the clouds. A girl with kaleidoscope eyes. Lucy in the sky with diamonds.

LERWA LIR: Al ferm zot dan zot kabinn.

ARYEL: *(imit lavwa Edmon)* Ferm mwa! Ki drwa? Isi nou ki donn lord. Nou bann repibliken! Viv Repiblik Mastana!

LERWA LIR: Repiblik! Traizon! Gard ramas zot. Prepar giyotinn.

SOLDA: Ki ete sa?

LERWA LIR: May zot foutou.

ARYEL: *(al deryer Kaspalto, imit lavwa Yago)* Viv Repiblik Diwana Mastana!

KASPALTO: Donn mwa de boutey Bay Kedou, Samdi mo pey twa. *(Li koumans danse)* Diwana, mastana, diwana, mastana.

LERWA LIR: E bann pagla! Pa finn dir zot may sa de tret la? Ki arive? Zot finn trouv mirak!

(Bann solda avans lor Kaspalto ek Kammarro. Aryel fou zot tou enn rakle. Nou de konper kwar zot finn kas enn gran pake. Lerwa etc. sove al kasiet).

DAMMARRO: To'nn trouve Yago. Mo soufle, zot grene kouma zamalak kontsezon.

KASPALTO: Mari!

ARYEL: (*sarye zot sorti*) Viv Repiblik Zwisans! Lerwa nou pa'le. Viv Edmon. Prezidan Repiblik! Viv Yago. Premie Minis.

POLONIOUS: (*sorti anba enn latab*) Vouzoto! Zot konn anvole. Tae!

AK 2 SENN 2

(*Dan konntrol-roum Prospero. Prospero ek Kalibann*)

KALIBANN: Enn senp zafer. Jak la ti enpe las. Akoz samem zimaz la pa ti stab.

PROSPERO: Kalibann, mo bien apresie vites to aprann. Zordi se twa ki fer tou meinntenens, tou reparasion ... Parfwa to mem amenn bann ameliorasion. Mem si parfwa mo enpe brit ar twa, mo bien apresie to travay. Kan mo travay fini net, mo pou donn twa to liberte. To kontan? ... Reponn mwa.

KALIBANN: Misie Prospero, si nou pa fer atansion, plidivan nou pou gagn problem ar nou ordiner santral.

PROSPERO: Ki problem?

KALIBANN: So servo santral tro sarze. Si enn chip gagn bate, tou bann operasion bloke.

PROSPERO: Non. Pa fatig to latet. Nanye pa pou arive. Sistem ki mo finn swazir li senp, li direk. Fasil pou swiv.

KALIBANN: Dakor Misie. Me selma permet mwa fer enn sizesion. Si koumadir nou fer enn seri servo enterdepondan, si enn tom anpann, lezot pran larelev.

PROSPERO: Pa nesese. Enn servo santral ki kontrol tou pli sir. Atraver servo santral mo kontrol tou. ...

Atann! Les mo fini ... Mo sir mo servo santral li enfayib. Sa mo sir ... Talerla mo'nn poz twa enn kestion, to pa'nn reponn mwa. ... Mo'nn dimann twa si to kontan ki mo'nn desid pou donn twa to liberte.

KALIBANN: Liberte?

PROSPERO: Wi. Liberte.

KALIBANN: Be mo lib Misie Prospero.

PROSPERO: Wi to lib, me lib pou fer saki mwa mo dir twa fer.

KALIBANN: Zame ou'nn apes mwa fer kixoz.

PROSPERO: Parski to'nn touzour anvi fer seki mwa mo anvi to fer.

KALIBANN: Si koumsa, peyna problem.

PROSPERO: Me si enn zour to anvi fer enn zafer kot mo pa dakor be lerla ...

KALIBANN: Ou pou rapel mwa promes ki mo mama ti fer.

PROSPERO: Samem ... Donk kan mo travay fini mo pou efas promes la.

KALIBANN: Mersi.

PROSPERO: To pa paret exite ditou.

KALIBANN: Kouma ou ek Mamzel Kordelia pou debrouye?

PROSPERO: Kifer to dir sa?

KALIBANN: Ou kone depi letan mo okip ou bann masinn, fer ou louvraz, ed Mamzel Kordelia ...

PROSPERO: Pa traka sa twa ... Mo ena enn plan pou Kordelia ek mwa ... Sa mo problem. Mersi to pans nou ... pa bizen to kas to latet. Pa nesese. Sitiasion la net dan mo lame.

KALIBANN: Ou for ou Misie Prospero. Ou pa bizen personn me tou dimoun - Kordelia, Aryel, momem, bann nofraz - nou bizen ou.

PROSPERO: Samem lafors siyans.

KALIBANN: Ki ou pou fer ar zot?

PROSPERO: Kisanla?

KALIBANN: Bann nofraz.

PROSPERO: Manz pistas get sinema.

KALIBANN: Fim la tris.

PROSPERO: Ki pe ariv zot tou zordi. Pa les santiman brouy zot lespri. Ale, al okip laparey pou deziem prozexion. Chek bien materyel dizital. (*Aryel rantre*). Tou korek Aryel?

ARYEL: Ou pa'nn swiv?

PROSPERO: Wi Aryel. Travay sasi.

ARYEL: Mo'nn ferm mo de deler dan enn kaso e mo'nn larg Yago ek Edmon ki pe retourn lor bato. Get zot laba lor sa lekran la. ... Kapitenn mo kapav al get Prens Ferdinan aster, kouma mo ti dir ou.

PROSPERO: To sir li nesese?

ARYEL: Si mo vinn vizib pou so lizie mo kapav servi mo trik pli bien.
 KALIBANN: (*ar Aryel*) To pa pe al rod sikann ar li?
 PROSPERO: Ki zot pe koze koumsa?
 ARYEL: Mo pe dir li sanz dekor kaso Prens Ferdinan. Bizen met li alez.
 PROSPERO: To sir tousa nesese?
 ARYEL: Kapitenn, ou pa fer mwa konfians?
 PROSPERO: Pa sa, me ...
 ARYEL: Seki ou dir Kapitenn.
 PROSPERO: Bon. Korek. Al delevan.
 (*Aryel ek Kalibann sorti*).

AK 2 SENN 3

(*Abor pakbo. Lerwa Lir, Polonious etc*)

POLONIOUS: Sitasion la pe vinn pli grav. Nou koumadir dan enn lakaz antoure ar dilo, par lanatir fertil e abondan. Nanye pa manke. Paradi manti. Me samem paradi la gagn loder lanfer. Bann vibration negatif pe manz ar vibration pozitif, tasion pe monte, tou dimoun nerve ... koumadir paradi la manti-manti, enn ilizion; anverite nou dan leker enn volkan pre pou eklate. Mo santi tou zafer bien drol. Enn lafors nou pa kapav kontrole pe kontrol nou lavi, nou mouvman, nou desten ... koumadir enn baba pou ne. Li bien kot li ete, li pa anvi sorti me li bizen sorti ... Nou tou pou bizen travers enn tinel. Eski nou pou reysi ousa lafors destrixion pou aval nou lor sime. ... Lerwa Lir, mo enkapab soulaz ou lapenn parski mo prop lapenn pe vwal mo lespri.

LERWA LIR: To prop lapenn?

POLONIOUS: Mantalite tarde pou sanze. Mo ti kwar ki lexpéryans ki nou pe viv pou fer dimoun reflesi lor nouvo lavi. Abba!

LERWA LIR: Ki to 'le dir?

POLONIOUS: Mo pe mazinn Yago ed Edmon. Andire nou nouvo sitiasion finn anfant zot bann ensten bebet. Zot refiz disiplin, zot trape-bate, zot anvole-ale. (*Enn solda rantre atout vites*).

SOLDA: Mazeste, zot pe revini.

LERWA LIR: Zot? Kisannla?

SOLDA: Bannla

LERWA LIR: Ki bannla foutou!

POLONIOUS: Les mo koz ar li. Li tro efreye pou koze ... Get sa mo garson, pa bizen ou panik. Respir enn bon kou. Gard ou lespri kalm. Dan lavi fale pa panike. Konpran? Aster dir Sa Mazeste seki ou ena pou dir.

SOLDA: P...P... Prens Edmon ek Yago p...p...p..pe revini ...

POLONIOUS: Baprebab! Bago bayon! Boure zanfan! (*li rant anba latab*).

LERWA LIR: Pa bate, pa touye. Pran tou ... Bato, tronn, rwayom ... Viv Repiblik Diwana ... Viv Prezidan ...

EDMON: Lir, ki ariv twa? Bez sa Yago! Lasagren finn fer li vinn fou.

LERWA LIR: Wi mo fou. Mo abdike! Pran tou pouvwar ... Met mwa dan enn pirog. ... Les mo'al rod mo lavi lot kote dilo ...

YAGO: Vot Mazeste! Abdike?

LERWA LIR: Wi, mo abdike. Power corrupts ... Absolute power corrupts absolutely. Donn pouvwar lepep. Organiz elexion.

EDMON: Bizen sakouy li Yago.

LERWA LIR: Pa sakouy mwa. Mo'nn fini grene. Mo enn grener. Pa grenn mo ledan.

YAGO: Nou amenn li dan so kabinn. Fale pa lezot trouv sa. Edmon! ... Eh! Enteresan!

EDMON: Ki zafer?

YAGO: Me wi. To pa konpran?

EDMON: Non.

YAGO: Vot Mazeste Lerwa Edmon.

EDMON: To latet pa bon?

YAGO: To frer finn abdike. Prens Ferdinan finn disparet. Se twa sel eritie. San zefor, pouvwar finn tom dan nou lame.

EDMON: Nou lame?

YAGO: Mo'le dir to lame.
 EDMON: Ki bizen fer aster?
 YAGO: Sonn rasanbleman. Fer li abdike ofisielman divan tou dimoun. Fer li pas twa pouvwar ofisielman divan temwen ... Bizen rod Polonious ...
 POLONIOUS: (*anba latab*) Pa bate. Mo pou fer tou seki zot ole. Mazinn mo laz.
 YAGO: To'nn tann sa? Ena movezer lor sa bato la.
 POLONIOUS: (*sorti anba latab*) Pa movezer sa. Mwa sa. Mo temwen. Lerwa Lir finn abdike ... Mo temwen.
 EDMON: Kifer ou pe tranble koumsa? Ou finn gagn lakranp toutou?
 POLONIOUS: Wi mo pou swiv ou kouma enn toutou ... How! How! How!
 YAGO: Zot tou finn gagn distemper?
 EDMON: Mo finn vinn lerwa enn nasion malad.
 YAGO: Pa fer nanye. To ena pouvwar, sa ki plis enportan ki tou. Mem si dan pei la ena zis prizon, lazil, lopital ek simitier. Sonn rasanbleman! (*Tronpet, larisenn bato, laklos etc. Tou dimoun rasanble lor dek*).
 YAGO: Polonious, oumem akter prensipal sa evennman istorik la. Ou gagn sans fer enn diskour memorab. Kikfwa ... Sirman ... li pou vinn enn tex referans pou bann etidian istwar ek politik.
 POLONIOUS: Ki bizen dir?
 YAGO: Ou ki exper koze isi. Enn diskour lor drwa, devwar, responsabilite, etc ... enpwisans, enkonpetans, enkonpatibilite ... abdikasion, pasasion pouvwar ... kouronnan ... nouvo lizour, nouvo dime, apredime, etc.

AK 2 SENN 4

(*Ferdinan ek Aryel*)

FERDINAN: Mo ti dan enn kaso nwar, imid, malang. Enn kou, floup! Mo kaso vinn enn salon konfortab. Bien dekore, klimatize ... Depi gramaten mirak lor mirak partou kot mo pase. Mirak? Rev? Mo nepli konpran nanye. Kitfwa miraz.
 ARYEL: Lor nou lil, sa se bann ti zafer nanye ditou.
 FERDINAN: Ou ki ou?
 ARYEL: Nou'nn deza zwenn.
 FERDINAN: Pa rapel.
 ARYEL: Pourtan ... Enn lot mirak.
 FERDINAN: Kan tousa pou fini?
 ARYEL: Dapre Aristot, pa plis ki 24 er. Me dapre Prospero avan 12 er.
 FERDINAN: Enn zwe sa?
 ARYEL: Dan sertenn fason, wi. Enn zwe konplike. Zwe la ti koumanse ena plis ki ventan. Kouma tou zwe ena bann moman difisil, kouma aster. Me si peyna okenn derapaz, zwe la pou fini bien ... Ou dakor rant dan zwe la.
 FERDINAN: Mo deza ladan non?
 ARYEL: Wi me kouma enn pion. Me ou kapav vinn enn akter ki fer zwe la avans pli vit.
 FERDINAN: Kimanier? Ki mo bizen fer?
 ARYEL: Mo'nn fer enn ti plan.
 FERDINAN: Ankor.
 ARYEL: Kifer ou dir sa?
 FERDINAN: Depi mo'nn ne, tou dimoun fer plan pou mwa. Mo kouma enn maryonet dan lame lezot. Mo papa ena so plan pou mwa. Mo bizen marye enn prenses ki pou ranforsi so pouvwar politik; mo bizen prepar mwa pou mont lor so tronn; mo bizen sesi, mo bizen sela. Mo ti kwar ki lor sa lil la mo pou konn liberte me koze ki long ... Mwa kot mo ete dan tousa? Mo papa gagn drwa ena enn plan pou viv mo lavi, me mwa? Hen, mo pa ekziste mwa?
 ARYEL: Sori! Mo pa'nn pans sa ditou. Mo gourou, Prospero, zame pa finn dir mwa sa. Isi, li ek mwa nou fer plan pou tou lezot. Normal non. Seki kone, seki for bizen fer plan, lezot bizen ekzekite.
 FERDINAN: Ou kouma Yago ou.
 ARYEL: Yago?
 FERDINAN: Wi. Li 'si pas so letan tir plan.
 ARYEL: Me nou nou fer plan pou boner tou dimoun.

FERDINAN: Eski zot dimann bann dimoun la si zot dakor?

ARYEL: Neseser?

FERDINAN: Bien neseser. Nou ena move labitid kwar ki seki nou anvi pou lezot samem seki zot anvi.

ARYEL: Kouma pou kone?

FERDINAN: Be dimann zot.

ARYEL: Ou ki ou anvi?

FERDINAN: Mo pa tro kone.

ARYEL: Ou'nn trouve?

FERDINAN: Me mo sir mo pa anvi marye, mo pa anvi vinn lerwa.

ARYEL: Be tou pou tom dan dilo.

FERDINAN: Kifer ou pa pran mo plas?

ARYEL: Pran ou plas?

FERDINAN: Marye ar Kordelia, vinn lerwa.

ARYEL: Mo pa programe pou sa.

FERDINAN: Programe?

ARYEL: Beze! Mo'nn kas lakle. ... Kapitenn pou ara.

FERDINAN: Kapitenn?

ARYEL: Prospero. ... Limem mo kreater.

FERDINAN: Ou papa?

ARYEL: Non, mo kreater.

FERDINAN: Li finn ...

ARYEL: Samem.

FERDINAN: Aret ris mo lakord.

ARYEL: Serye. Mo enn ... enn ...

FERDINAN: Robo?

ARYEL: Wi e non. Enn robo ki preske kouma enn dimoun.

FERDINAN: Preske?

ARYEL: Mo enn dimoun, net kouma dimoun ... me ...

FERDINAN: Me?

ARYEL: Mo pa kapav reprodire ... Mo peyna sex.

FERDINAN: Ou ena dezir, santiman?

ARYEL: Mo kwar.

FERDINAN: La ki ou pepanse? Ki ou pe santi?

ARYEL: Pansè? Kimanier ou ek mwa kapav travay ansam, viv ansam ... ed Prospero ek Kordelia ... Santi? Mo bien kontan ou, bien sagren ou papa, Lerwa Lir.

FERDINAN: Mo papa? Ki finn ariv li?

ARYEL: Edmon ek Yago finn fors li abdike. ... Edmon finn proklam limem lerwa.

FERDINAN: Zot finn fer mo papa dimal?

ARYEL: Non. Li finn zis perdi pouvwar.

FERDINAN: Mo lib aster.

ARYEL: Be Edmon ek Yago pa fer ou per?

FERDINAN: Non. Nek les zot ale. Nou de, mo papa, Prospero, so tifi, Kalibann nou bien isi lor sa lil la.

ARYEL: Pa posib.

FERDINAN: Kifer?

ARYEL: Sa lil la li enn staz dan lavi. Nou tou pas ladan, me bizen sorti apre pou rant dan realite.

FERDINAN: Me pa realite sa? Prospero, oumem, mwa, Kordelia, Kalibann nou tou bien reel. Ki ou pe rakont mwa?

ARYEL: Wi e non.

FERDINAN: Wi e non?

ARYEL: Kouma mo pou dir sa? Alalila! Fer koumadir nou dan vant nou mama. Kan ariv nou ler nou bizen sorti. Anvi pa anvi, enn lafors pous nou deor.

FERDINAN: Koumadir nou re-ne?

ARYEL: Samem ... Ou trouve, sa lil la se koumadir enn landrwa kot nou pe bizen traverse pou nou vinn enn lot ...

FERDINAN: Savedir ou ek mwa nou de frer zimo ...

ARYEL: Si ou oule.

FERDINAN: Youpi!

ARYEL: Kifer ou exite?

FERDINAN: Mo trouv sa extra! Nou de zanfan forme dan mem matris. Nou diferan e parey anmemtan. (*Li sot lor likou Aryel ki paret zene*). Ki ariv ou?

ARYEL: Mo pa programe pou exprim mo santiman. Kontak fizik bouwers lekilib mo bann chip. Si ou tous-tous mwa mo kapav perdi kontrol.

FERDINAN: Perdi kontrol ... Bizen perdi kontrol. Tou dimoun tro serye. Parfwa mo anvi zwe, sote pile, fer koustik kouma enn zanfan. Bliye protokol, bliye konvansyon. Ou ek mwa, Aryel nou kapav viv ere ansam nimport ki kote.

ARYEL: Hen! Ou kone ki ou pe dir?

FERDINAN: Wi Aryel, wi. Avoy konvansyon promne ... (*Enn gran tapaz*)

ARYEL: Get sa bwat la! Mo'nn bliye zot.

FERDINAN: Kisannla?

ARYEL: Atann mo vini (*Li sorti*)

FERDINAN: Ki pe aviv mwa? Mwa enn Prens, eritie tronn mo papa. Enn kou mo anvi avoy tou ferfout, viv lavi ordiner kouma dimoun ordiner, bliye responsabilite ki lezot finn met lor mo led; mo anvi viv leres mo lavi ar enn dimoun ki pa enn dimoun, ar enn masinn ki pa enn masinn ... Sa mazik sa! Li kouma enn tourbiyon ki fer bann zafer ki ti pe dormi dan fon mont lor sirfas. (*Aryel retourne ar Kaspalto ek Dammarro*) ... Ki sa de la pe fer isi?

KASPALTO: Vot Altes Royal! Dammarro, pens mwa enn kou pou gete sipa mo pa pe reve.

DAMMARRO: Mo ti pou dimann twa mem zafer. Ou pa Prens Ferdinan ou?

FERDINAN: Mo ti Prens Ferdinan.

KASPALTO: Ti?

FERDINAN: Mo'nn desid pou abandonn tou mo bann tit ek privez.

KASPALTO: Pa vre.

ARYEL: Mo pa kwar ki Misie Prospero pou dakor. So plan ...

FERDINAN: Mo va koz ar li.

ARYEL: Mo swet ou bonnsans. ... Get sa vouzot. Nou ena enn travay prese pou fer. Lerwa Lir, ou papa, Ferdinan, dan enn sitation grav. Yago ek Edmon finn ranvers li. Edmon finn proklam limem lerwa e finn nom Yago so premie minis. Nou travay se al remet lord partou.

FERDINAN: Ki kalite lord?

ARYEL: Remet ou papa lor tronn.

FERDINAN: Tou pou revinn parey. Kifer nou pa rod enn lot lerwa? Kifer nou pa aboli monarsi?

ARYEL: Get sa! Dabor nou diil ar Edmon ek Yago, apre nou gete ki solision meyer.

KASPALTO: (*Ar Aryel*) E ou! Koumadir mo konn ou. Mo pa rapel ou figir, me mo finn deza tann ou lavwa.

ARYEL: Tro bez larak, ala rezilta. ... Bon anou met latet ansam.

DAMMARRO: Mo'si?

ARYEL: Bien sir? Ar ou lexperyans, kapav nom ou Minis Konsomasyon e Reabilasyon.

DAMMARRO: To'nn tann sa Kaspalto?

AK 2 SENN 5

(*Abor dan kabinn Lerwa Lir*)

LERWA LIR: To trouve Polonious, pese pey lor later. Nou kwar parski nou for nou kapav fer seki nou anvi ... Me get ki pe ariv nou zordi. Nou'nn swiv Edmon ek Yago pou debaras Prospero. Pov jab la, pa kone kot li. Get aster ki pe ariv nou ... Depi gramaten atouler mo pans Prospero ek so ti baba. To kone zordi, li ti pou enn zoli zennfi, kouma so mama ... enn fam ideal pou mo garson. Mo'nn perdi tou: mo garson, mo tronn, tou ... Me seki fer mwa pli per, mo santi koumadir mo'nn perdi mo nam ... A Prospero! Si to pe tann mwa, pardonn mwa. Mo'nn fer twa boukou diton ... aster mo pe peye.

POLONIOUS: Lerwa Lir ...

LERWA LIR: Pa lerwa, mo nepli lerwa.

POLONIOUS: Ou kapav finn perdi ou kouronn, me pou mwa ou pou toultan enn lerwa.

LERWA LIR: Mo dimann to'si pardon Polonious. Talerla, ankoler, mo ti akiz twa ... parski mo pa ti'le axepte mo erer ... Sevre plizier fwa to ti sey anpes mwa fer erer, anpes mwa glis dan lapant, tom dan ganndol. ... Sak fwa to ti sey fer mwa trouv larezon, mo ti pe sap lor kal ... Aster mo swete ki to pa ti les mwa entimid twa ...

POLONIOUS: Vot Mazeste ... Mo'si mo ena enn ti zafer pou dir ou.

LERWA LIR: Koze, pa per.

POLONIOUS: Zour nou ti met Prospero ek Kordelia dan enn pirog, mo ti dezobeir ou.

LERWA LIR: Dezobeir mwa? Kimanier?

POLONIOUS: Ankasiet mo ti donn Prospero manze, lenz ek so bann liv prefere.

LERWA LIR: To ti fer sa?

POLONIOUS: Pa ankoler. Mo ti santi ki li ti mo devwar.

LERWA LIR: Mo pa ankoler ditou. A Bondie, ayo si koumadir ... Prefer pa pansé.

POLONIOUS: Bizen gard lespwar. Where there is a will there is a way.

LERWA LIR: Mo bon Polonious. Aster mo apresie twa plis. To finn axepte mo kapris tou sa letan la ... Mo enn mons, Polonious.

POLONIOUS: Non, Mazeste, ou enn imen. Imen fer erer ... Enn bon imen bizen kapav rekonet so erer.

(Enn solda tap laport, rantre)

SOLDA: Mazeste!

POLONIOUS: Oumem ou'nn trouve. Pou lepep, oumem lerwa.

LERWA LIR: Wi mo garson, ki ena?

SOLDA: Prens Edmon ...

POLONIOUS: Lerwa.

SOLDA: Samem. Li dir ou li bien bizen ou.

LERWA LIR: Si li bizen mwa li nek ...

POLONIOUS: Mazeste, bizen zwe lakomedi.

LERWA LIR: Dakor. Kot li?

SOLDA: Dan lasal tronn. Samem, ou salon royal.

POLONIOUS: Nouvo pouvwar, nouvo zwisans ... Kan sa pou arete.

LERWA LIR: Les letan fer so travay.

AK 2 SENN 6

(Abor. Nouvo lasal tronn. Edmon, Yago, solda etc.)

EDMON: Yago, mo Premie Minis, aster ki renn dan mo lame, nou bizen met enpe lord partou.

YAGO: Wi Vot Mazeste, bizen ena dezord pou met lord. Kot ou'le nou koumanse?

EDMON: Mo trouv dimoun tro serye. Bizen met dan lanbians. Mank jalsa ... To rann twa kont ... Mo mem pa ena enn kloun pou fer mwa riye ... Mo'le enn kloun, mo'le bann zom natchannya ... Mo'le dimoun dan divers. Mo regn eternel bizen rant dan istwar kouma lazdor.

YAGO: Samem tou Vot Mazeste?

EDMON: Kot li? Mo pa'nn dimann li vinn isi?

YAGO: Mo'nn avoy enn solda al sers li. Ala li pe vini.

(Lerwa Lir, Polonious ek solda rantre)

EDMON: Azenou divan zot lerwa.

POLONIOUS: Vot Mazeste. Tou pouvwar dan ou lame ... Seki ou anvi, samem. Me pans li, li ou frer, ou gran frer ... Mo pansé ki ou ... ti'a bon ki ou pa mank li direspe.

EDMON: Mank li direspe? Zame. Lir, mo permet twa diboute ... Twa Polonious, res azenou.

LERWA LIR: Mo prefer res azenou ... Li bon pou mo varis.

EDMON: To'nn trouve Polonious? Mo kone ki bon pou li. Bon! Aster ena enn koze serye pou nou koze ...

Bizen pran kontak ar Lerwa ... samem fianse Ferdinan so papa ... Dir li ki to finn desid pou fer mwa ranplas to garson.

LERWA LIR: Kimannyer pou fer sa?

EDMON: Sa to problem ... Bizen fer sa maryaz la pou konsolid mo pouvwar. Si mo pa gagn enn repons favorab, ena enn latet pou sote ... Komprenndo! Polonious, to for lor koze twa. Mo'le to prepar enn diskour istorik pou mo maryaz ... Pa fer mem erer ki to'nn fer pou kouronman. Kapav kwar! Olie li koz lor lenportans mo kouronman li rakont zistwar Yev ek Torti.

POLONIOUS: Mo ti servi enn metafor, Vot Mazeste.

EDMON: To meta ti tro for ... Bes so laflam, prepar enn bon diskour maryaz. Yago, to kone ki mo ti'a kontan? Enn dans erotik, belidansing, striptiz par samem, sa depite aktris ... kouma li apele? Tchocholina, enn zafer koumsa ... sa ki mo bizen pou ekilib mo royom ... (*Lamizik erotik, enn dansez desann e ekzekit enn dans mari sexi. Ler ladans fini...*)

YAGO: Vot Mazeste? Kot ou? Beze! Zot finn kidnap nou lerwa ... Edmon, Edmon kot twa?

EDMON: (*Deryer so prop tronnn*) Ataaann!

YAGO: Ki to per fer laba?

EDMON: Aaaa! Sa ki apel zwisans ... E Yago! To'nn trouv mo pouvwar. Mo nek ena pou swet kixoz, li arive. Mo plis ki lerwa, mo kouradir ...

LAVWA: (*pa kone kot li sorti*) Bondie!

EDMON: Samem ... Kisannla finn dir sa? Twa sa Yago?

YAGO: Pa mwa sa, li sa.

EDMON: Twa sa Polonious?

POLONIOUS: Non Mazeste.

LAVWA: Mwa sa.

EDMON: Twa Lir?

LERWA LIR: Non.

LAVWA: Mwa sa.

EDMON: (*Li get ver plafon*). Twa ki twa?

LAVWA: Mwa mo twa. Twa to mwa. Momem to lespri. Seki to anvi samem.

EDMON: Aha! To'nn tande Yago! Dife mazor! ... Tou seki mo anvi? Tou?

LAVWA: Wi.

EDMON: Mo'le enn gran banke, meyer bwar, pli zoli fam ... Mo'le tousa divan mo lizie.

LAVWA: Divan to lizie?

EDMON: Divan mo lizie.

LAVWA: Rayto!

(*Lamizik mazik. Enn gran banke, latab garni ar toutsort kalite nouritir, boutey sanpagn, diven, etc. Ban waiter, waitres ale-vini*).

EDMON: Mo dimann zot tou lev zot ver ar mwa pou bwar enn lasante anoner mo pouvwar ... Ki arive? Zot tou pe bouz fix. Zot finn vinn stati. (*Li sey lev so ver; li si pa kapav*) Yago, sov mwa. Mo'nn paralize. Ayo Bondie, mo'nn paralize ... Tou sa delis la divan mwa, me mo pa kapav bouze pou gout zot ... Maledixion! Lavwa lagign, lavwa mofinn, to finn kouyonn mwa.

LAVWA: Non Mazeste! To ti dir mwa to'le enn banke divan to lizie ... Ki to'le plis?

EDMON: Mo'le sefann, miam-miam, to konpran?

LAVWA: Non

EDMON: Mo'le manze

LAVWA: Non

EDMON: Kifer?

LAVWA: Pa dan kont.

EDMON: Ki kont?

LAVWA: Kondision.

EDMON: Sanz kondision.

LAVWA: Pa kapav.

EDMON: Kifer?

LAVWA: Mwa ki dir.

EDMON: Twa ki twa?

LAVWA: Mwa mo twa, twa to mwa.

EDMON: To latet pa bon?

LAVWA: To latet pa bon.
EDMON: Ki to dir, mo latet pa bon?
LAVWA: Mo latet pa bon, to latet pa bon.
EDMON: Aret li, ferm li, pandi li ... Yago, li pe chalenj mwa. Yago, mo donn twa lord ferm li.
LAVWA: Yago, mo donn twa lord fer li.
EDMON: To pa'nn tande ... Ferm li.
LAVWA: To pa'nn tande ... Ferm li.
EDMON: Mwa ki dir twa sa.
LAVWA: Mwa ki dir twa sa.
EDMON: (*Panik*) Movezer! Soy! Bril lansan, alim labouzi, pous diab! (*Li galoupe sorti*).
LERWA LIR: Ki li gagne?
YAGO: Ou frer sa, ou ti bizen kone ... Kouma ou'le mo kone mwa? Mo zis enn Premie Minis.
POLONIOUS: To tir to kanet dan zwe.
YAGO: Mo'nn plen, plen. Sak fwa enn zafer pa pe mars korek-korek, tou dimoun rod mwa. Bizen enn koupab? Sirman Yago sa. Depi ki sa bezsominn Shakespeare finn servi mwa pou li bez Othello ek Desdemona tou dimoun kwar momem responsab tou problem dan lemond.
POLONIOUS: To pa'nn konplot kont Prospero? Pourtan li ti donn twa tou ... To prop frer. Lerla to'nn konplot kont Lerwa Lir ... Aster to rod tir to kanet dan zwe, to rod deklar sen.
YAGO: Dousma! Chombo! Kisannla ti ofer mwa tronn mo pei si mo mars ar li?
LERWA LIR: Pas leponz! Aret lev lemor ... Zordi koudeta kont mwa?
YAGO: Koudeta? Nou vini, ki nou trouve? Ou pe tranble kouma enn fey. Polonious pe kasiet anba lataab. Pouvwar finn tom dan nou lame.
POLONIOUS: Sa twa ki pe dir. Sakenn gete dan so manier.
YAGO: Tou manier tousa zis enn lakomedi. Koumadir enn spektak maryonet. Ena ki pe ris lafisel, fer nou zestikile. Zot pa trouve ki tousa enn senn? ... Peyna okenn lozik dan seki pe ariv nou ... Bon les mo al sers sa kouyon la. Tansion li pran so rol oserye. (*Ler li pe sorti, lerlamem Edmon rantré. Li'nn abiye ek arme kouma Rambo*).
EDMON: Kot li? Mo pers-pers li kouma enn paspire.
LAVWA: To pe rod mwa Edmon?
EDMON: Kot twa? (*Li tir kout mitrayet partou*)
LERWA LIR: Atrap li vouzot avan li fer enn maler.
POLONIOUS: Kisannla pou fer sa? Tou bann zom finn boure ... Edmon ... Pardon ... Vot Mazeste donn mwa ou zouzou.
EDMON: Kot li? Rod li pou mwa.
POLONIOUS: Don mwa mitrayet la. Mo rod li pou ou.
YAGO: Edmon, pa fer kouyon, matlo. Vini, mo montre twa kot li. Vinn ar mwa. (*Li amenn li kot enn laglas*). Ala li la.
EDMON: Aster mo'nn gagn li. Ala pou twa. (*Li kraz laglas la*). Aaah! Mo soulaze aster ... Me ki pe ariv mwa. Mo lipie feb, mo pou tonbe. Tini mwa Yago. (*Li tom san konesans*).
YAGO: Kikenn ed mwa pou sarye li ... Get so zar do ... Tou dimoun rod vinn lerwa ... Revini Prospero. To ler finn vini.
LAVWA: To pe apel mwa, Yago. To bizen mwa?
YAGO: Twa ki twa? Aret fer to mofinn.
LAVWA: Momem LAVWA to move konsians.

AK 2 SENN 7

(*Dan konntrol-roum Prospero*)

KALIBANN: Pa dir mwa.
KORDELIA: Parol!
KALIBANN: Kifer to pa'nn dir mwa nanye?
KORDELIA: Tansion to toufe ar zalouzi.
KALIBANN: Mwa, zalou?
KORDELIA: Mo panse ... enn tipe kitfwa ... Enn ti pensman leker. Pa vre?

KALIBANN: (*Fer enn sourir*) Be ki to pou fer?

KORDELIA: Peyna pou fer nanye ... Ferdinan so gou pa parey kouma twa. Mo kwar li plis enterese ar Aryel.

KALIBANN: Eh! Aryel mari atire par li. Enn zoli koup.

KORDELIA: To kone ... tousa pa sok mwa ... Mo konesans lavi li seki mo'nn viv isi, seki mo'nn lir dan bann liv mo papa. Ki mo kone? Mo papa ar so bann laparey, twa ek mwa, aster Ferdinan ek Aryel ... Mo finn aprann detrwa nouvo kixoz. Limanite li enn zoli ras, me parmi ena bann vilen bebet ... Non, mo tro sever ... Mo sipoze dan nou tou ena bon ek move ... parfwa nou move pli for.

KALIBANN: Mwa mo pa konpran nanye dan tousa ... Dan enn liv, mo'nn lir ki dimoun ne move, sosiete - mo pa bien konpran ki ete sa - bizen kontrol zot; dan enn lot mo aprann ki dimoun ne bon me sosiete pouri zot ... Pa kone. Nou pa konn ase dimoun pou kapav koze. Mo konn twa, to papa, momem - mo kwar - e tou lezot mo'nn zis trouv zot lor lekran bann monitor dan laboratwar to papa.

KORDELIA: Mo'nn zwenn Ferdinan, mo'nn aprann seki ti pase ena ventan ant mo papa, Lerwa Lir, mo tonton Yago, Prens Edmon. Mo'nn konpran enpe zot sinema ... Zot tou paret enpe fouka ... apart Polonious kitfwa ... sawsi! mo dimann mwa ... Enn bon bonom me li kouma enn ... kouma to apel sa? ... Wey! Li kouma enn yoga ...

KALIBANN: Pa yoga ... yoyo!

KORDELIA: Samem ... Mo pe anpes twa travay?

KALIBANN: Non, me si to donn mwa enn ti koudme mo kapav fini pli vit. To papa pre pou retourne. Li'nn dir mwa prepar tou pou Faz III.

KORDELIA: Ki ena dan Faz III?

KALIBANN: Mo bien per ki boul devire pou to papa. Mo santi ki li pa'nn pran kont serten eleman ki kapav kas so prop konte.

KORDELIA: Par egzamp?

KALIBANN: Tanperaman Ferdinan.

KORDELIA: Samem tou?

KALIBANN: To pa kapav devine?

KORDELIA: Ale Kal, dir mwa.

KALIBANN: Kordi mo zoli, fer to latet travay.

KORDELIA: To'nn trouve, to rod explwat mwa parski to konn plis ki mwa.

KALIBANN: Ki dernie liv to'nn lir? Simone de Beauvoir?

KORDELIA: Dapre twa mo pa kapav reflesi par momem?

KALIBANN: Mo sir to kapav, akoz samem to enn exper lor manz krann, fer satini laservel.

KORDELIA: Finalman to kouma mo paps. Tou zom parey alor. Zot tou macho.

KALIBANN: Bravo Kordi! Vinn la twa. (*Li trap li, zot anbrase*)

KORDELIA: Dousma zennom! Kontrol ou dife ... Tansion papa may ou anplen.

KALIBANN: Li pa pou vinn deswit. Ki to per?

KORDELIA: Prepar Faz III Prospero. Nou Faz III pou vinn apre. Mo papa pa'nn dir twa nanye.

KALIBANN: Non! ... Atann ... Enn zafer mo pa'nn bien konpran ... Li dir mwa li pou donn mwa mo liberte ... To konpran ki li ole?

KORDELIA: To vmem bet Misie Kalibann. To enn exper elektronisien me bann ti zafer senp depas twa konpletman.

KALIBANN: Kifer to dir sa?

KORDELIA: Ayo mo bourrbak! Kan li donn twa to liberte, li nepli pou kapav enpoz nanye lor twa ... To konpran?

KALIBANN: Non.

KORDELIA: Get sa Kal, si li vini, li dir twa fer kixoz, to oblize fer li? Wi ousa non?

KALIBANN: Wi.

KORDELIA: Kan to vinn lib, to kapav refize.

KALIBANN: Refize? Me kouma li pou debrouye ... To kone li depann lor mwa.

KORDELIA: Me li li pa kwar sa. Papa kwar ki li pa depann lor nanye, lor person. Li lib, endependan, otonom ... akoz samem parfwa li bien otoriter e paternalis ...

KALIBANN: Kot to'nn aprann tousa? Nou'nn swiv mem klas ar li!

KORDELIA: Entwision fam!

KALIBANN: Entwision fam?
 KORDELIA: To enn zom, to pa pou konpran.
 KALIBANN: Ala to rekoumanse. (*Prospero rantre*)
 PROSPERO: Kalibann, tou fini pare?
 KALIBANN: Wi Misie.
 PROSPERO: Bon ... (*Li trouv Kordelia*). Ki to pe fer la twa? To pa sipoze zwenn Ferdinan?
 KORDELIA: Mo finn zwenn to pretan-zann adore.
 PROSPERO: Toukorek?
 KORDELIA: Dapre mwa, wi.
 PROSPERO: Bien bon. Tou pe mars dapre plan. Kalibann pare pou Faz III. 10,9,8,7...

AK 3 SENN 1

(*Toufann - zekler, loraz, divan violan, lapli*)

MAREN 1: Ankor oumem. Granper, rann enn servis al dan ou kabinn.
 POLONIOUS: Ou ankor ena move karakter?
 MAREN 1: Ou pa trouve peyna sekirite isi lor dek? Al dan ou kabinn.
 POLONIOUS: Ki kapav ariv nou navir? Nou dan enn basen. Enposib koule.
 MAREN 1: Enposib koule? Pa trouve kouma Toufann pe sakouy-sakouy lemonn. Dilo basen pe bouyone, montagn laba pe tranble, tourbiyon partou. Al kasiet. Navir la kapav savire, vir ambalao.
 POLONIOUS: Si sa arive, preferab mo isi. Ena plis sans pou sape.
 MAREN 1: Kouma ou ole.
 MAREN 2: E matlo! To'nn trouv sa?
 MAREN 1: Ki zafer?
 MAREN 2: Get dan lesiel. Pie, zanimo, montagn pe anvole ... Bez sa. Tansion nou navir 'si voltize.
 MAREN 1: Pa toulezour fet zako. Dernie fwa nou ti sape par mirak. Sannkoutla nou fini net ... Pese pey lor later. Fer lapriyer!
 MAREN 2: Lapriyer? To kwar ar detrwa parol to kapav kouyonn Bondie?
 POLONIOUS: Zot kone zot de, bizen donn zot Pri Nobel filozofi.
 MAREN 2: Ki li pe rankonte sannlala?
 MAREN 1: Pa pran li kont. Enn bon bonom sa. Me enpe tok-tok.
 POLONIOUS: Lanatir araze pe fwet nou move konsians. Prospero ... Pros. Peee... Rooo!
 LAVWA: Wi Polonious.
 POLONIOUS: Mo ti kone to parla.
 LAVWA: Mo partou Polonious.
 MAREN 2: Eta! Ena la!
 MAREN 1: Bann nam pe koze.
 POLONIOUS: Prospero, to pli for, to finn gagne. Ki to 'le plis ankor?
 LAVWA: Mo laswaf vanzans pa ankor pase. Tanto to kone, tanto.
 (*Toufann pase. Bann montage finn disparet. Navir lor disab omilie enn dezer. Toutotour dezer ena losean*).
 MAREN 1: Nou'nn tas dan disab dan enn dezer. Get sa douk la!
 POLONIOUS: Disab partou, soley dife dan lesiel ... Lanfer. Nou'nn sap dan pigratwar pou tom dan lanfer. Aster nou pou konn veritab soufrans.
 (*Bann maren ale-vini pe rod dilo. Zot pe mordeswaf*).
 POLONIOUS: Pitie Prospero ... Prospero! Prospero to pa reponn? ... Li'nn abandonn nou. (*Ferdinan, Aryel, Kaspalto ek Dammarro rantre*) Ferdinan? Twa sa? To'si to finn rant dan lanfer mo garson?
 FERDINAN: Lanfer? Kot lanfer?
 POLONIOUS: Ayo so laservel finn fini fonn. Vinn la, vinn kasiet soley.
 FERDINAN: Ton Polonious, ki pe ariv ou? Ou finn bien vieyi.
 POLONIOUS: Vieyi? Mo santi mo'nn fini viv enn leternite. Kot to ti ete tou sa letan la? To papa kwar to'nn mor ... Mor? Mo kwar nou tou finn fini mor ... Nou pe rezwenn dan lanfer pou pey nou pese.
 FERDINAN: Me non, Ton Polonious. Nou tou vivan. Bien vivan. Nou lor Lil Mazik ... Si mo dir ou seki mo kone ou pou tom san konesans.
 POLONIOUS: Les mo al apel to papa. Ayo! Mo latet vid ... Mo pa konpran nanye ... (*Li sorti*).

FERDINAN: (*Ar bann maren*) E zot laba! Aret kas poz. Amenn tou lekipman, tou zouti, dir tou bann zom - mo'nn dir tou - vinn isi.

ARYEL: Ki to pe fer?

FERDINAN: Sel fason konbat zot panik se fer zot fer enn louvraz ... Fouy enn kanal depi bato ziska losean. Kaspalto!

KASPALTO: Wi Patron.

FERDINAN: Twa ek Dammarro, mo met zot anzarz restorasion.

DAMMARRO: Restorasion? ... Ou'le dir ...?

FERDINAN: Samem. To'nn amenn stok nesaser.

DAMMARRO: Of course, Patron.

ARYEL: To pou soul zot.

FERDINAN: Non Aryel. Donn zot enn ti nisa tanzantan pou zot bliye zot maler ... Sel fason fer zot travay, fer zot bliye. Enn tipe rev nesaser pou fer lavi avanse ... Me zot bizen konpran ki nanye pa gagn lor plato. Bizen transpire. (*Polonious ek Lerwa Lir rantre*).

LERWA LIR: Ferdinan twa sa? Ousa enn miraz. Les mo tous twa.

FERDINAN: Papa! Momem sa.

LERWA LIR: Mirak! Benedixion! Mo garson vivan. Kisannla li?

FERDINAN: Aryel, li enn abitan isi?

LERWA LIR: Ena abitan isi?

FERDINAN: Wi Pa! To pou gagn sok ler to kone kisannla viv isi. Mo pa gagn drwa dir twa. Mo prefer limem swazir so ler.

LAVWA: Aryel, to'nn traïr mo konfians. To finn gat mo plan. To pou pey mwa ser.

FERDINAN: Zot pa devine kisannla ti pe koze?

LERWA LIR: Non.

POLONIOUS: Prospero?

FERDINAN: Limem.

LERWA LIR: Li pa'nn mor? So tifi?

ARYEL: Zot toulede vivan.

LERWA LIR: Kimanier zot finn sape?

ARYEL: Grasa manze, lenz ek bann liv ki Polonious, mo kwar, ti donn li ankasiet. Lor sa lil la li'nn servi so konesans pou prepar so retour.

POLONIOUS: So retour?

ARYEL: Wi. Tou seki zot finn kone isi, li li'nn deside. Tou seki nou pe dir, li kone. Ena bann kamera ek mikro partou lor lil la. Nanye pa kapav arive san li ...

LERWA LIR: Be kifer limem li pa vini.

ARYEL: Mwa mo'nn swiv Ferdinan. Kapitenn pa pou pardonn mwa zame. Li pou pini mwa, sa mo sir. Ou trouve, Kapitenn ...

LERWA LIR: Kapitenn?

ARYEL: Mo apel li Kapitenn. Samem ... Prospero.

POLONIOUS: So tifi ... Mir ... non ... Kordelia, li bien?

FERDINAN: Enn zoli mamzel papa. Enn bote rwayal.

LERWA LIR: Savedir, nou kapav.

FERDINAN: Arete! Zot pa'nn plen fer plan pou diriz lekzistans lezot.

LERWA LIR: Ki to'le dir?

FERDINAN: Zot obsede par maryaz, par reprodixion, par leritaz.

LERWA LIR: Ki ena plis enportan ki sa?

FERDINAN: Ena ... Ena ... Zot pa pou konpran zame ... Les nou gete kouma pou sorti depi isi. Aryel, to ena enn lide kouma pou fouy sa kanal la?

ARYEL: Kapitenn li ...

FERDINAN: Bliye Prospero! Nou pran nou liberte! Li for parski nou tou finn bes lebra. Nou pe atann enn sover. Napeyna sover, ena nou lentelizans, nou kouraz, nou volonte.

KASPALTO: Zoli koze!

DAMMARRO: Sa zom!

FERDINAN: Zot finn paralize parski zot move konsians pe pens zot nam. Zot enkapab azir parski zot erer dan lepase pe fatig zot rezonnman zordi. Zot pa trouve ki sitiason finn sanze.

ARYEL: Ferdinan!

FERDINAN: Aryel, se twa ki finn fer mwa trouv kler. Prospero finn fabrik twa me li pa finn fouti anpes twa devlop santiman. Li kapav menas twa kouma li anvi ... me zordi to lib, parski to finn oze ... Bizen oze.
(*Yago rantre*)

YAGO: Personn pa kapav vinn ed mwa pou tir sa boug la anba lili. Depi Toufann...

FERDINAN: Toufann?

YAGO: Wi Toufann.

FERDINAN: Kifer Toufann?

YAGO: Pa Toufann mem ki sa siklonn la apele?

FERDINAN: Wi. Me kouma ou kone?

YAGO: Pa kone mwa. Mo la finn zis sorti.

FERDINAN: Zot finn konpran vouzot. Aster Prospero kapav fer zot panse kouma li anvi ... Reazir foutou. Sinon zot pou vinn kouma bann maryonet dan so lame, kouma Kalibann.

POLONIOUS: Kalibann?

FERDINAN: Enn lot abitan sa lil. Propriyeter lil la avan larive Prospero.

POLONIOUS: Enan boukou kalibann?

ARYEL: Kalibann se non enn dimoun. So papa ti enn pirat blan, so mama enn negres esklav. Li enn metis.

POLONIOUS: Pov boug!

ARYEL: Pa kwar sa. Li kone ki li anvi.

YAGO: Tousa bien zoli. Antretan Sa Mazeste pe kasiet anba lili. Kikenn vinn ed mwa pou al tir li. Li kwar treter pe fer mesanste.

FERDINAN: Aryel al ed li. Amenn li isi, donn li enn lapel, fer li al fouy kanal.
(*Aryel ek Yago sorti*).

LERWA LIR: Ferdinan, mo bizen dir twa enn zafer. Mo pa ti dir twa laverite lor Prospero. Mo antor dan tou sa zafer la.

FERDINAN: Mo kone ... Me sa pa donn li drwa zve ar lavi dimoun kouma sat ek lera ... Li pa gagn drwa pran plas Bondie ... Kitfwa Bondie Ansien Testaman, me sertennman pa Bondie Nouvo Testaman ... Li pou pini entel, fer entel pas martir ... Domaz!

LERWA LIR: Kifer domaz?

FERDINAN: To kone li ena boukou konesans, gran kapasite me li servi so pouvwar pou pous vanzans. Enn ti doz zenerozite ti kapav sanz tou.

POLONIOUS: Ferdinan, to finn vinn bien for ... Sou to rengen ...

FERDINAN: Mo rengen?

POLONIOUS: To bizen ranplas to papa ...

FERDINAN: Mwa Lerwa?

LERWA LIR: Peyna lot. Pei bizen twa, mo garson.

FERDINAN: Pli tar nou get sa.
(*Yago ek Aryel rantre. Zot sarye Edmon lao-lao*)

YAGO: Sa Mazeste Edmon Premie.

EDMON: A! Orer! Get la! Enn nam! Mama, pran mwa godi ... Non, pa mwa sa, li sa. Yago sa. Li ti dir mwa fer sa ... Ayo, pa bate ...

FERDINAN: Ton Edmon.

EDMON: Non, non, non ... (*Li tom san konesans*).

FERDINAN: Monarsi dan pens!
(*Kapitenn navir galoupe, rantre*)

KAPITENN: Enn radmare pe vinn lor nou. Dir mwa enn kou ar kisannla mo bizen pran lord. Fer vit.

FERDINAN: Radmare?

KAPITENN: Dapre radar, ena bann vag ot kouma montagn ki pe travers dezer, pe fons lor nou. Dan enn timama lil la pou inonde, pou disparet. Ki pou fer?

ARYEL: Zot pa pou kapav fer nanye ... tousa enn ilizion. Prozexion bann zimaz antrwa dimansion.

KAPITENN: Ilizion. Mo dir ou bann vag ... ou dir ilizion.

LAVWA: Aryel, jasous! Nimakarram! Bare! Ala mo vini!
(Prospero paret. Panik partou. Ferdinan ek Aryel gard zot sanfrwa).

PROSPERO: Ah ah ah! Zot krake hen! Personn pa bouze.

FERDINAN: Personn pa pe bouze Prospero. Zot tou pe tranble divan ou terer. Ou kontan?

PROSPERO: To garson bizen marye mo tifi.

LERWA LIR: Mo dakor.

PROSPERO: To garson bizen pran to plas.

LERWA LIR: Mo dakor.

PROSPERO: Peyna obzexion?

POLONIOUS: Peyna, Prospero; depi gramaten tou dimoun dakor ar sa lide la.

PROSPERO: Twa Yago?

YAGO: Foul dakor!

PROSPERO: Foul dakor?

YAGO: Wi Prospero. Mo espere ki bann kritik literer konpran ki mo pa move net.

PROSPERO: Twa Edmon? Edmon leve! *(Li tap li detrwa kalot)* Leve. Pa ler pou dormi.

EDMON: Ki ... Ki pe ariv mwa? Ki mo ete?

PROSPERO: Mwa, Prospero ki pe koz ar twa.

EDMON: Prospero! Ki Prospero? Pros ... Peee ... Rooo ... Ayo Bondie, pardonn mo pese!
(Li retom san konesans)

LERWA LIR: Fer koumadir li dakor. Ki to bizen plis?

PROSPERO: Drol! Depi ventan mo'nn prepar enn senaryo ... Li pa ti koumsa ditou.

ARYEL: Kapitenn!

PROSPERO: Twa, pa koz ar mwa. Mo pou diil ar twa taler ... Tou dimoun dakor alor?

FERDINAN: Mwa mo pa dakor.

PROSPERO: Ki drwa to ena pou pa dakor?

FERDINAN: Mo pa enn ou bann masinn ki ou'nn programe pou li fer zis seki ou anvi.

PROSPERO: To kone ar kisannla to pe koze?

FERDINAN: Malsans, wi ... Pou mwa avan, ti ena enn Lerwa Prospero. Enn gran entelektiel, enn gran savan ... Me ki mo trouve? Enn manipilater. Parey kouma Yago.

YAGO: Ala zot rekoumanse ... Mo pa gagn drwa sanze mwa?

FERDINAN: Pardon Yago ... Lemonn pe sanze. Prospero. Ou lozik ti valab lontan ... Divan finn sanz bor. Nou nepli kwar ki nenport kisannla ena kik drwa spesyal.

PROSPERO: Ki sa koze la?

FERDINAN: Dapre ou, ou ena bann drwa inalienab. Apre ou, ou zanfan, ou fami, zanfan ou fami. Fini sa lepok la ... Ou'le mo marye ou tifi pou li vinn larenn. Mwa mo dir ou mo pa'le, mo pa kapav, mo pa dakor. Tou mannyer mo'nn fianse.

PROSPERO: Ar kisannla?

FERDINAN: Ar Aryel.

PROSPERO: Aryel? Me ...

FERDINAN: Mo kone, li peyna sex ... Ou ti ole mo marye ar ou tifi pou donn nesans eritie direk ... Me personn pa'nn dimann mwa si mo kapav.

LERWA LIR: To pa kapav?

FERDINAN: Papa, to rapel sa gran axidan loto ki mo ti fer? Be lamedsinn modern ti reysi sov mo lavi, sirirzi plastik ti redonn mwa mo figur ek enn parti mo lekor. Me mo organn reprodixion non ... Mo enpwisan ... Dezir ou plezir sexiel pa enteres mwa. Dan Aryel mo trouv enn konpayon. Se tou ... Dan zot lozik sa pa posib ... Dan mo lozik, li normal.

PROSPERO: Be kisannla pou ranplas to papa?

FERDINAN: Regle sa ar li. Pouvwar pa enteres mwa.

LERWA LIR: Kifer pa twa. Prospero?

PROSPERO: Mwa? To fou.

LERWA LIR: Ki mo pou fer ar mo tronnn?

PROSPERO: Ki mo pou fer ar mo tifi?
(Kordelia et Kalibann rantre anmemtan)

KORDELIA: To ena problem papa?

PROSPERO: Kordelia, Kordelia ... Tou mo plan finn tom dan dilo ... Mo ti 'le to marye ar Ferdinan, Ferdinan refize. Mo ti'le to vinn larenn ...

LERWA LIR: Alalila! Nou fer to tifi vinn larenn.

POLONIOUS: Enn bon lide sa! Li bien alamod sa, enn fam opouvwar. Mo segonn sa mosion la.

KORDELIA: Zot finn tom lor zot latet?

PROSPERO: Nou bizen rod enn Prens pwisan ousa enn lerwa selibater ou vef.

KORDELIA: Ala to rekoumanse. Mo pa konte mwa. Mo santiman, mo dezir?

PROSPERO: Ki to pe koze Kordelia? To enn Prens. Enn Prens li enn dimoun spesial.

FERDINAN: Li pa pou aprann zame.

KORDELIA: Mo pa kapav marye.

LERWA LIR: Ou'si ou'nn fer enn axidan?

KORDELIA: Axidan? Non mo'nn fini swazir.

PROSPERO: Kisannla?

KORDELIA: Kalibann.

PROSPERO: (*Pa kapav kontrol limem*) Sa...sa...sa...b...b...ba...

KORDELIA: Shut up Papa! Si to dir so mo la, mo aret koz ar twa ziska mo mor.

PROSPERO: Mazinn to desten Kordelia. Finn ekri to kapav vinn enn gran larenn ki diriz enn gran lanpir ... Pa kras lor seki finn ekri.

KORDELIA: Par kisannla?

PROSPERO: Kisannla?

KORDELIA: Kisannla finn ekri?

PROSPERO: Desten.

KORDELIA: Desten finn ekri desten?

PROSPERO: Enposib seki to pe rod fer. To pa kapav marye ar Kalibann.

KORDELIA: Kifer?

PROSPERO: Bizen dir twa? Li... li... li peyna disan rwayal.

KORDELIA: Mo satisfè ki li ena disan imen. Samem tou ... Gete, mo pa enterese ar zot politik. Nou anvi viv enn lavi dapre nou santiman.

PROSPERO: Santiman! Samem rasinn nou problem. Tou dimoun nek koz santiman ... me realite?

KORDELIA: Realite Papa? Ki realite? Depi gramaten personn nepli kone ki ralite, ki rev. Rev finn vinn realite, realite finn vinn rev; fision pe pran plas realite; lar pe mat ar lavi ... nouvo realite finn fini ne. Papa! ... Nou bizen aseptè ... Pa tap latet kont miray.

FERDINAN: Tonton Prospero, pardonn mo parol blesan talerla.

PROSPERO: Aryel vinn la. Kifer to'nn vann mwa.

ARYEL: Mwa Kapitenn. Zame.

PROSPERO: Pourtan.

ARYEL: Kapitenn, mo ti dir ou ki ena kixoz ki mo ti pe santi ki pa ti dan program ... Mo masinn finn deregle kitfwa ... Me Kapitenn, mo kontan kouma mo ete ... Mo pa'nn vann ou. Mo'nn swiv enn program ki mo pa kapav kontrole ... Pa gard dan leker.

PROSPERO: Ki erer mo'nn fer? Kot mo'nn fer erer? Kan mo'nn fer li?

KORDELIA: To'nn bliye tousa letan la ki realite sanze. Viktim kapav vinn agrese.

PROSPERO: Viktim vinn agrese?

ARYEL: Kapitenn, bannla ti fer ou mizer. Ou ti ena rezon rod lazistis me ler ou'nn koumans tro fer ...

PROSPERO: Tro fer? Mwa?

KORDELIA: Wi. Paps! Enkonsiaman, avegle par to pouvwar, to nepli ti pe fer diferans ant lazistis ek vanzans.

KALIBANN: Misie Prospero.

PROSPERO: Wi ki to'le twa?

KALIBANN: Ou ti promet ou pou donn mwa mo liberte.

PROSPERO: Liberte?

KALIBANN: Wi, liberte ... Aster mo konpran ki vèdir liberte. Ou pou gard ou parol?

PROSPERO: Wi, wi.

KALIBANN: Mo lib alor?

PROSPERO: Wi, wi.

KALIBANN: Misie Prospero, mo ena loner dimann ou lame ou tifi.

PROSPERO: Lame? To pa'le koutpie?

KORDELIA: (*ankoler*) Papa! ... Papa, to oblize asepté.

PROSPERO: Kifer?

KORDELIA: Mo ansent.

PROSPERO: Toufann kraz mwa ... Ale, fer seki zot anvi.
(*Li pran sime sorti. Tou dimoun galoup deryer li, anpes li sorti*)

LERWA LIR: Prospero! Nou finn gagn solision nou problem. Les zot marye. Nou fer Kalibann vinn lerwa. Li tousel kapav sov sitation.

PROSPERO: Kalibann lerwa?

POLONIOUS: Enn bon lide sa! Wey! Mo dakor.

PROSPERO: Kalibann?

KORDELIA: Papa kisannla to meyer zelev?

PROSPERO: (*Silans*)

KORDELIA: Kisannla papa to tizanfan?

PROSPERO: (*Silans*)

KORDELIA: Papa, kisannla kapav kontinie to travay lor enn nouvo baz?

PROSPERO: Bon dakor. Me ... O.K. (*Kordelia sot lor so likou*).

KAPITENN: E vouzoto! Nou'nn bliye radmare.

PROSPERO: Get sa bwat la! Aryel, Kalibann, vinn vit. Bizen aret sa. Mo bizen zot koudme. (*Zot kat sorti*)
(*Lobskirite total. Tann toutsort kalite son, lamizik; trouv toutsort kalite ekleraz ar lalimier tou kouler; devinn toutsort kalite mouvman bann silwet. Kan lalimier normal revini, tou finn retourn normal. Navir la li'nn ankre dan enn lamer kalm*).

LERWA LIR: Zordi gramaten mo ti kwar nou tou pe fini. Get aster! Tou finn retourn normal.

FERDINAN: Normal finn vinn bizar. Zame pa pou dir ki tousa finn arive dan enn lazourne ... Koumadir enn lepok finn tengn ek enn lot lepok pe ne. Aryel ena rezon, sa lil mazik la li kouma vant enn mama. Li prepar tou; kan tou finn pare, li larg nouvo lavi dan nouvo lemond.

POLONIOUS: Nanye pa revinn parey. Kapav parey, me si get bien, seki nouvo finn vinn pli for, pli zoli ki seki ansien. Lir, nou ler finn arive pou ferm lizie ... Bann zenes apre nou pou bizen kontinie zot lavi dan zot prop manier.
(*Prospero, Aryel, Kordelia ek Kalibann rantre*)

PROSPERO: Nepli ena okenn danze aster. Mo'nn fini tir tou bann obstak. Dan enn timama mo lil pou disparek parski li'nn fini ranpli so mision. Li finn fer nou konpran nou erer, li finn donn nesans nouvo desten. Aster bato kapav lev lank.

LAVWA KAPITENN: Larg bann amar, lev lank, koup kordon obilikal.

PROSPERO: Zot trouv sa lakle la? Samem lakle kontak pou alim ousa tengn tou mo bann laparey, leker mo pouvwar ... Me mo kwar ki ler finn arive pou mwa 'si pou mo pran retreat. Si mo zet sa lakle la dan lamer, mo pouvwar mazik disparet, mo lil disparet e mo vinn parey kouma zot tou isi ... E se seki mo pou fer. (*Li zet lakle la par iblo*). Mo rengen finn fini. Rengen Kordelia-Kalibann finn koumanse ... Bann zanfan! Pa fer erer ki zot paran finn fer.
(*Enn gran tapaz kriye, dezord etc. Kapitenn bato rant atout vites*)

KAPITENN: Ayo Bondie! Mitinnri abor. Kaspalto.

PROSPERO: Kifer to'le nou kas palto?

KAPITENN: Dammarro ...

PROSPERO: Li fou sa boug la!

KALIBANN: Kapitenn ki pe arive?

KAPITENN: Vot Mazeste, Kaspalto ek Dammarro finn soul lekipaz. Zot pe refiz ekzekit lord.

KALIBANN: Kifer?

KAPITENN: Zot pa dakor ar ou elexion.

KORDELIA: Fer zot vinn la. (*Kapitenn sorti*)

FERDINAN: Nouvo rengen amenn nouvo problem.

ARYEL: To'le mo entervenir?

FERDINAN: Non Aryel! Fale pa koken soley lezot.

(Kapitenn, Kaspalto, Dammarro ek enn lafoul exite rantre)

KALIBANN: Kaspalto ki ou revandikasion?

DAMMARRO: Nou ki'nn fer ...

KALIBANN: Kisannla sef? Kaspalto ousa Dammarro?

KASPALTO & DAMMARRO: Mwa

KALIBANN: Deside kisannla sef.

KASPALTO & DAMMARRO: Nou toulede sef.

KALIBANN: Kisannla portparol?

KASPALTO & DAMMARRO: Nou toulede.

KALIBANN: Bon koze alor.

KASPALTO: Koze twa Dammarro.

DAMMARRO: Non koze twa.

KASPALTO: Nou pa dakor ki ou vinn lerwa. Dapre lord se mwa ki...

DAMMARRO: Non mwa. To rod koken mo plas?

KORDELIA: Kaspalto ek Dammarro. Ekout mwa bien. Zot finn rant ansenn tro tar. Zot pa trouve zistwar la finn fini.

DAMMARRO: Be nou, nou gon nou? Zame nou pou vinn lerwa. Tou gopia gagn drwa vinn lerwa. Me nou zanfand lepep, fer koumadir nou pa ekziste.

ARYEL: Pa trakase, mo pou koz ar misie la. Mo pou dimann li ekrir enn nouvo zistwar kot zot zot vinn lerwa.

KASPALTO & DAMMARRO: Si koumsa, anavan tout!

KER: Roule, roule, roule mo ti Sir Zil

Kouran li tro for,

Ramenn mwa dan por.

(Pakbo la disparet dan lorizon)

RIDO

[RETOURN KONTENI/BACK TO CONTENTS](#)

SWIV LAROUT ZISKA ...

ENN TI PAROL AVAN

Depi lontan mo ti anvi ekrir enn roman an Morisien me mo ti mank konfians dan momem e mo pa ti sir ki lang la ti ase evolue pou reponn lapel. Ti ena enn trwaziem rezon ki mo pou devlope anba.

Poezi ek teat zot ena enn lipie dan kiltir oral e enn lot dan kiltir lekritir me proz literer li enn zafer plis konplike. Kan enn dimoun pe lir proz literer li pa ena okenn koudme andeor tex la. Pa ena expresion figir, entonasion, langaz lekor pou ed li konpran tex la. Ena zis li tousel divan bann sign lor papie la (let alfabet, bann mo, manier bann mo la finn aranze dan enn fraz, bann konvansion ponktiasion). Li ena pou negosie ar sa bann sign la pou ki li kapav gagn enn lizour.

Savedir ki enn ekriven proz literer li bizen met dan so tex tou bann sign nesese pou ki kominikasion vinn posib ant li ek so lekter.

Konpare ar lang popiler (manier ki dimoun koze normalman) proz literer e sirtou langaz roman li enn lot lang, enn lang artifisiel, enn prodwi artistik. Li resanble lang popiler e li diferan anmemtan. Li bwar dan lasours lang popiler e li sanz li anmemtan pou fer li vinn enn labwason rafine pou lespri edike e kiltive. Pou reysi lir, konpran ek apresie langaz roman an Morisien bizen ki dimoun gagn formasion nesese dan lir ek ekrir an Morisien. Pa kwar ki nou pou kapav fer li fasilman parski nou konn lir ek ekrir Franse ek Angle. Sak lang ena so prop nam, so prop mister, so prop rises ek so prop kapris. Bizen gagn formasion nesese pou devlop gou, kapasite ek konfians nesese pou tir zi dan sak goul-kann ar ki nou finn ranz nou lang. Apre plis ki trant an ki enn literatir modern an Morisien ekziste komie sitwayen nou pei ena sa treyning ek kapasite nesese pou kapav rant dan labirent literer an Morisien, zwir siro langaz roman e trouv enn lizour? Pa boukou.

Pou kre sa nouvo kouran la, apart poem ek pies teat, mo ti pe ekrir ti zistwar (short stories) ek long zistwar (novella) pou devlop mo konesans ek konfians literer e anmemtan pou abitie dimoun lir bann tex an Morisien. Si mo ena rezon, li posib ki aster ena ase dimoun ki ena sa formasion la e ki roman an Morisien ena so lespas dan nou kiltir nasional.

Avek letan ek experyans mo finn, mo kwar, kontribie pou defris teren, binn later, prepar platband pou ki proz literer e sirtou langaz roman bourzone dan nou zarden kiltirel. Mo pa tousel ki finn fer sa. Finn ena Sammy Periacarpen, Joe Seetohul, Renee Asgarally, Lindsey Collen, Sedley Assonne ek plizier lezot ki finn ena plis kouraz ki mwa, mo bizen axepte.

Zordi mo pe amenn mo blok. Mo zis espere ki bann lekter pou gagn plezir ki literatir roman done. Si prodwi la pa bon pa blam nou lang Morisien. Mo tousel ki antor.

Dev Virahsawmy
(Avril 2002)

SAPIT O

KOUMANSMAN LAFEN

Mo pe bord lor 70 an. Mo'nn anvi ekrir sa liv la. Mo pa kone kot pou koumanse e olie fer enn plan kouma, mo sipoze, dwatet fer li, mo finn desid pou les mo latet fer dapre so kapris. "Pa droll!" mo tann mo bann konesans pe dir. "Li ti toultan enpe tok-tok."

Mo pa ena okenn rezon enportan pou rabas seki mo pe rabase. Dayer mo pa ena nanye enteresan pou dir. Mo lavi li enn lavi ordiner ki pa finn swiv enn lalinn drwat me finn zig-zage, finn zwenn kogne, ki parfwa finn zwenn tase dan lakrwaze. Kifer rakont sa zistwar la? Ki ena enteresan? Kikfwa li enn manier exantrik pou dir dimoun bliye mwa. Kikfwa mazorite dimoun zot kouma mwa, enn gomom ki balote lor vag, dan vag. Kikfwa ena kikenn ki pou dir kan li finn fini lir mo radotaz: "Eh! Li ti dan pli pens ki mwa. Konpare ar li mwa mo enn jak." Sa pou redonn li konfians dan limem. ... Ala mo rekoumanse, rod kwar ki mo ena kixoz enteresan pou dir!

Me twa ki finn ouver sa liv la, pa referm li. Fer enn zefor lir li ar enn lizie nef e kikfwa alafen nou de nou pou kapav dir ki mem si nou nou de gopia, nou ena boukou ankomen parski ler nou swiv nou larout trase par lasans, malsans, boner, soufrans, axidan, kwensidans, ... desten, nou toultan bizen lotla ek Lotla. Nou kwar nou for, noumem oustad me laverite se ki nou frazil e nou toultan bizen nou prosen.

Lor larout lavi mo finn zwenn boukou dimoun ki finn fer mwa kontan, ki finn fer mwa per, ki finn fer mwa tris e zordi ler mo pe ferm mo liv mo bizen twa, mo ser-frer ki zame mo'nn zwenn. Mo bizen twa ki tousel dan to lasam, ki dan enn bis lor sime travay, ki lor laplaz anba enn parasol pou mo kapav ekziste. Mo kone si bien gete sa liv la li enn nanye ditou. Mo zis espere ki, kikfwa, mem dan nanye ditou ena enn ti zafer ki ... Afen! Pa kone.

SAPIT 1

TORNADO

Sa Dimans tanto la ti ena bel exitasion dan vilaz Lesperans ki ti dan lenor nou pei. Lekip lokal, Tornado, ti pou zwe kont enn lekip dideor, bann maren Angle ki ti pe travay abor enn destroyer Royal Navy. Grasa kontak ki Gianduth Fakir ti ena dan Porlwi, li ti reysi organiz sa mach amikal la pandan sezour sa bato la dan dilo Moris, koloni Samazeste.

Depi boner zanfan, tinajer, zenn adilt, mwen zenn ek vie ti pe koumans pran plas lor ros anba pie otour Stad Ros ki ti sel laplenn foutborl ou plito sel sirfas plizoumwen plat kot ti kapav bat boul san foul ou kas pous tro souvan. Me nou ti fier nou Stad Ros malgre tou so enperfexion e dan nou limazinasion Stad Zorz 5 dan Kirpip ti zis enn tigit pli bon. Sawsi! Bann fanatik Stad Ros ti panse ki pa ti ena so segon. Pou zwe lor Stad Ros ou ti bizen bann kalite ki mem Stanley Matthews pa ti ena. Eski li ti pou kapav galoup lor grabo, evit gro-gro pave ki demi pous pli ot ki sirfas teren, ousa rey lekip advers, lisien ek kabri ki pa ti tike pou manz rasinn lerb kan lerb pa'nn gagn letan pouse? Ala kifer nou ti sir ki bann Angle ti pou gagn enn bate bef ar nou. Nou ti pe zwe hom lor nou teren favori.

Kan ti ariv pre ler pou mach koumanse tou lizie ti pe get dan direxion Laboutik Plato; tou zorey ti pe drese pou ekout tapaz bis Baroda ki ti pou amenn zwer ek siporter lekip Angle. Bann vie ant zot ti pe rakont zistwar sale lor Kumar, sofer bis Baroda, ki ti enn vie kornar ki ti kapav pran sime zepeng olie pran sime zegwi zis parski enn zip, enn rob ousa enn pagh ti get li ar enn regar ki zis li ti konn dekode. Tou manier, dan so kafe pa ti ena triyaz. ... Bann bien pli zenn ti pe plito radote lor paver mekanik bis Baroda ki, pou bann dimoun dan Lesperans, ti enn gran fierte parski bann lezot bis kouma Madonna, Mysore, Commer, Shikandar ki ti sorti dan bann lezot vilaz avwazinant zot ti bann jaybarat, bann katiak charli, bann lamok kapstann rouye ki ti pe roul lor zant.

Enn kout sek enn silans relizie ploy tou ler rouz ekarlat louk-louke deryer karo kaliptis. Timama apre, Baroda, kouma saryo dan epope klasik, ti amenn so kargezon ero. Tou dimoun ti antoure pou get ar zot prop lizie bann abitan pei Stanley Matthews. Pa bizen dir, komanter kalite lor kouler ti lor baz. Sannlala ti mouste, lotlala blan dile; get kokorong, get golet tir tant; eh matlo sa oter la! Ar so latet Simon pou trouv zekler. Simon ti gorli Tornado. Li ti reysi met tou amater foutborl dan lak. Premie dabor parski li ti finn deza al lot kote dilo kouma pioner pandan deziem ger mondial e li ti konn rakont so bann avantir, sipa vre, sipa manti, ar telman zepis ki dan latet bann zanfan sirtou, li ti parey kouma sa bann gran debrouyar ki toultan sort venker dan bann zistwar mo gran-tonton, Tata Iranah, frer mo granper ki ti enn zwer lor rakont zistwar. Kan Simon fer so vantar e ki bann zenn anpandan lor so lalev, bann zenerasion mo papa ti fer sourir parski zot ti konn li depi zot zanfan. Zot ti apel li Simon Zestaz. Me mo Babam (granmer kote mo papa) pa ti fer li konfians ditou. Li ti apel li 'dongorrou', enn mo telegou ki ti ena, dan nou limazinasion zanfan, boukou sinifikasion. Enn 'dongorrou', pou nou, li ti enn negro, enn triyanger e parfwa enn voler. Mo babam ti bien konservater e ti ena mefians pou tou dimoun ki pa ti so dimoun. Anverite Simon pa ti malonet ditou. Sinon mo tata (mo papa so papa) pa ti pou anlway li kouma gardien so plantasion may. Me sa enn lot zistwar. ... Simon ti popiler pou enn lot rezon. Li ti enn gorli extra me ki ti melanz kalite bar boul ar kalite akrobat. Dan nou lespri li ti enn lion, enn reken, enn leg, tousa anmemtan. Li ti konn fer so sinema, so zestaz kouma mo papa ti kontan dir. Anverite parfwa zis pou ramas enn boul, Simon ti kapav fer enn plonzon spektakiler. Mach ti pre pou koumanse. Refri ti enn polisie. Zot tou ti panse ki ti bizen enn polisie pou arbitre mach la korek-korek parski li oblize drwat, parski li konn lalwa ek drwatir. Li pa gagn drwa get ar de lizie. Sirtou fale pa fane divan bann envite sorti lotpey. Bizen mazinn repitasion nou vilaz.

Kouma refri souffle koumansman mach, vadire par mazik boul vinn kot lipie Koulall (Tiloto ti so nom gate) ki koumans reye, pas ant bann zwer advers. Bann zwer Angle ti gagn sok lor sok ler zot get enn ti bonom senk pie, nipat galoupe kouma enn koutvan e avan zot ti gagn konpran ki ti pe arive, premie gorl ti fini rant dan poto Angle. Bann maren Angle dan sok; bann zwer Tornado dan lalias; bann spektater dan mangann sote-pile. Derandass (so vre nom ti Ramdass me kan li ti sou, apepre toultan, li ti gagn enn ti vertiz nob ki ti fer so

nom vinn Derandass, prononse an Franse) ek Som ki ti kouma simiz ek kalson, ti fini rant lor teren pou al felisit Koulall e fer enn diskour dan stil: "ser zami otankevouzet, se ten grand plezirasion ...". Enn sans Manilall ek Tibay ti pre laba. Zot ti may nou de konper par zot fon kalson, remet zot anba pie. Ler refri ti soufle mitan Tornado ti fini met set gorl e bann angle ti ankore piso. Anverite galoupe zot pa ti pe kapav lor Stad Ros e ros, grabo ek pave souvan ti pe rey zot, fer boul sanz direxion, al dan lipie enn zwer Tornado. Selman tou dimoun ti dakor ki gorli Angle ti kouma enn ourit zean, enn jak lor bar enbarab. San li ti pou ena telman gorl lor Angle ki konte ti pou fini. Komdabitid Koulall ti met plis gorl. Azordi kan mo get Woody Woodpecker mo mazinn Koulall, Tiloto Tornado dan vilaz Lesperans.

Pandan arftaym ler bann notab vilaz ti pe okip bann zwer lekip Angle, Bada Chacha dir so garson Kesso ki ti kapitenn Tornado ki li ti bizen koz ar bann zwer ansekre. Kan Bada Chacha ti koze, tou dimoun, dakor, pa dakor, ti ekoute.

Ler mach rekoumanse ti bizen ranplas Koulall ki ti foul so pous; aryer santral ti al dan karo kann parski li ti pe gagn jaldi; Simon ti bizen met enn bandaz pou tini so ledwa. Katastrof lor katastrof. Simon plonze pou bar enn boul ki pas anba li; ranplasan Koulall tousel divan poto Angle, rat boul, flank enn zoyon dan enn ros, tom anba, kriye ar douler. Ti bizen sarye li lao-lao. Ler refri soufle dernie soufle, mach la ti nil, set partou. Ni gagnan, ni perdan. Personn pa ti gagn latet. Kapitenn lekip viziter ti fer enn diskour pou, mo kwar, remersie nou vilaz me personn pa ti konpran gransoz apart Derandass ki ti pe ponktie diskour Angle la ar 'yes, yes'. Ler laplenn devide bann lakanbiz ti koumans ranpli e pa bizen dir, avan li rant anba lamer net Derandass ti fer enn kozri lor lenportans mach nil. Dapre mo papa personn pa ti konpran ... parski personn pa ti pe ekout li ziska ki so latet ti tom pouf lor latab e li ti dormi ziska fermtir.

Manilall ti tris dan so kwen parski so lonbraz ti absan. Tibay ti enn mizilman ki ti swiv so relizion kouma bizen e dan so kiltir lakanbiz ti haram. Apart sa, sa de la ti toultan ansam, dan travay kouma dan lwazir. Manilall ti travay sofer kamion e Tibay ti so anfle. Zot ti mem pre pou vinn bofrer. Tibay ti tom amoure ar ti ser Manilall ki pa ti kont ki zot marye me kan presion fami ek sosiete ti koumans apiy red, Tibay ek Manilall ti oblize kaptile. Lor vites ti marye Deviani ar enn vef de fwa so laz, ti defalke li dan enn vilaz elwagne e tou dimoun ti bliye li ziska ki enn zour Lesperans ti aprann ki li ti mor brile par lalanp ver, ki ti pe touy boukou fam dan dezespwar. Dan konsey, enn depite imanis ti dimann enterdixion lalanp ver parski li tro danzere e enn depite feminis ti fer remark ki lalanp ver ti vinn enn sime sorti trazik dan enn sosiete kot fam pas tro boukou mizer dan lame zom. Toule-de ti ena rezon.

Pandan enn mwa Tibay ti disparet e ler li ti replet ti difisil pou rekonet li telman li ti vinn meg. Depi sa zour la lamitie ant Manilall ek Tibay ti vinn de fwa pli for parski toulede ti bizen konsolasion zot kamwad parski toulede ti panse ki zot ti responsab lamor Deviani. Trazedi ti kol zot ansam ar simalakol.

Enn sans pou bliye soufrans lavi, ti ena mach foutborl e sirtou lekip Tornado. Pandan enn tanto, tanzantan, bann partizan lekip ti kapav bliye bann miray ki separ dimoun e fer vadire vilaz Lesperans pa ti konn jatpat, mefians rasial, prezize kouler e diskriminasion klas. Foutborl ek Tornado ti kouma sinapis ki pa geri rematis me fer nou bliye so douler.

Me sa Dimans la, dan labous tou bann amater foutborl dan vilaz Lesperans ti ena enn ti gou amer pa parski ti ena enn mach nil me parski zot ti kone ki zot ti get dernie mach Tornado. Lekzekitif klib ti fini deside pou ferm klib la sirtou parski plizier so bann manm enflian ti pe kit vilaz ousa ti pe pran nouvo responsabilite ki ti pou anpes zot okip klib ousa zwe foutborl. Ler bann lakanbiz pous zot dernie kliyan, dan vilaz ti ena enn santiman tris ki enn sapit dan istwar Lesperans ti konplete e ki bann nouvo larout ti pe ouver dan bann diferan direxion.

Kesso Harrychand ti finn vinn metdekol da enn lot vilaz; Koulall ti pe marye enn tifi inik dan enn bon fami dan lesid e so pretan bofer ti ofer li enn lakaz ek enn ti plantasion pou li okipe; mo papa ti gagn lotri e ti aste enn lakaz dan Plennwiliems.

Simon Zestaz ti kont fermtir Tornado. Li ti promet bann zenn ki li ti pou tini ferm, li pa pou depoz zarm, li pa pou kil parad ... Me Simon ti Simon. Lor zaza ek zestaz li ti sanpion me organizasion ti so kosmar.

Apré mach mo ti retourn lakaz me mo papa ti al ar so bann kamwad dan bar. Mo ti ser Urmila ti boud ar mwa parski mo pa ti amenn li get Angle. Kouma pou fer li konpran ki foutborl, sa li enn zafer zom?

Dan nou vilaz bann rol jennder ti bien defini e pou mo babam enn fam ti bizen konn so plas e si enn fam bliye so rol ousa rod zwe enn lot rol, konsekans se bel garrbarr dan lavi. Pou li samem ti pli gran mofinn. Drol! Babam zame ti koz pese. Pou li enn move axion ti amenn mofinn, vadire mofinn, soy, lagign tousa ti

rezilta nou move panse ek konportman. Pa ti bet sa! Zordi mo tann dimoun ki finn lir gran-gran liv koz vibration negatif ek pozitif. Eski mo babam ti gagn sa entwision la, ler li ti pe get lavi deroule? Kifer non! Mo mama kouma tou bann fam ki ti zwe zot rol plen-plen ti fini donn zanfan manze, netway lakwizinn, prepar lili bann zanfan. Mo pa kone kifer me mo ti santi ki mo mama ti bien kontan kan ti ena mach foutborl dan Stad Ros. Sa ti donn li enn ti peryod liberte. Kikfwa tou bann fam kontan kan zot mari al get mach foutborl. Kifer Urmila pa'le konpran sa? Enn garson manke sa.

Sa swar la mo latet ti plen ar Koulall. Malsans li ti foul so pous. Papa ti dir li met soulie foutborl me li ti prefer zwe ar soulie natirel; li ti apel nipat soulie Bondie. Si sa pa ti arive li ti pou met dis gorl, kikfwa plis. Lorla aryer santral, Ton Kesso, ti 'al gagn jare zis lerlamem e Simon al bles so lame ... Drol sa! Bada Chacha ti pe fer sourir sak fwa gorl ti rant lor nou. Difisil pou konpran ki pase dan latet gran dimoun.

Ler mo papa ti retourn lakaz, mo mama ti retourn dan lakwizinn pou tir so manze. Mo ti pe tann zot koze. Sirman zot ti pe koz lor nou nouvo lakaz dan lavil kot ti ena kouran, robine dan lakwizinn ek saldeben, telefonn. Dan de mwa, kouma mo lekzame sziem ek titbours fini, nou ti pe sanz lakaz. ... Mo paran ti sir mo pou gagn plas dan Kolez Rwayal. Ler nou al res lavil mo pa pou'ena pou vwayaz long distans gramaten-tanto. Panndit li, li ti dir mo papa-mama ki fale nou rant dan nou nouvo lakaz avan Sangkrannti, setadir le katorz Zanvie me mo babam li, li ti sir ki panndit la ti pe radote. Mo babam li ti extra. Kan panndit dir kixoz dan so faver, panndit la enn anwayededie. Me pangar li dir kixoz ki pa dan so plan! Toutsuit panndit vinn bachara, voler, kouyoner. Si so seve ti krepri sirman li ti pou vinn dongorrou. Babam pa ti kiin ki nou kit vilaz Lesperans. Rar belmer ek belfi dan nou vilaz gagn enn ale ansam me babam ek mama ti toultan pe kouchou-kouchou ansam. Pli tar mo pou aprann kifer. Mo tata ek mo papa ti parey kouma Kumar, sofer bis Baroda.

Ki pou ariv mwa lane prosenn dan nouvo lakaz, nouvo sime, nouvo landrwa, nouvo lekol. Eski mo pou ena kamarad aringbouring, boul-kaskot, lamok delivre, kanet, sapsiway, kabod-kabodi, patang, rwadezer lor sime goudrone? Sanzman ti pe atir mwa me ti pe osi fer mwa per anmemtan.

Papa ek mama ti dan enn bon moud. Pourtan Tornado ti fer mach nil e li ti met paryaz. Mo sir li ti finn perdi kas. Me li ti paret ge. Mo mama 'si. Marsan disab ti pe koumans fer enn louvraz ar mo lizie. Zis avan mo gagn somey mo ti tann mama dir: "Hiiim, to santi pi larak!"

SAPIT 2

SIZIEM EK TITBOURS

Amizir lekzame sziem ti pe aprobe mo mama ti pe vinn plizanpli nerastenik. Parski mo pa ti pe pran traka, ala so tanperatir mont plis. Mo mama ti ena gran-gran plan pou mwa. So rev se ki so premie garson ti pou vinn avoka me kouma mo ti pe plis atire par akrobasi Simon ki mo ti koumans imite dan manier mo marse, galoupe, sote ek plonze kan nou ti pe zwe foutborl ar boul sifon dan lakour, sak zour ki ti pe pase ti pe fer seve mo mama vinn pli blan. Lekzame sziem pa ti pe fer mwa per e mo ti ena rezon. Ler rezilta ti sorti mo ti sorti katriyem dan mo lekol. Zis kat zanfan dan nou lekol ti klase pou titbours: Prem, Farouk, Saro ek momem. Metdekol ti bizen amenn nou anvil pou konpoz titbours. Ant rezilta sziem ek lekzame titbours Prem ek Farouk ti disparet lor sirkilasion. Paran ek profeser ti met gran forsing pou fer zot gagn labours. Saro ek mwa ti plis kontan zwe lakaz zouzou e kan mo ti tousel mo ti kontan sante ek desine. Mo mama ti fer mem lapriyer me abba. Paran Saro pa ti mem enterese parski enn tifi pa bizen plis ki sziem. Ler rezilta sorti le 24 Desam, Prem ek Farouk ti lor lalis boursie. De boursie! Sa ti enn gran loner pou vilaz Lesperans. Normal mo nom pa ti lor lalis parski titbours pa pran kont bann zwer kouma mwa ki konn ploze kouma Simon e ki konn sante kouma Sourouj ki ti enn gran santer dan gamat.

Kouma nouvel ti deor mo kouzen de-zan pli vie ki mwa (li ti garson mo tonton, frer mo papa) lor vites ti pedal so bisiklet pou vinn dir mwa: "To finn fel, kouyon." Mo ti kone li pa ti tro kontan mwa. Kikfwa parski mo ti pli bon gorli ki li. Drol! Nouvel la ti glise kouma dilo lor fey sonz. Mo ti kontinie zwe kanet dan lakrwaze.

Bonom Noel ti bliye nou lakaz. Samem ti reaxion mo mama.

So lizie ti rouz. Li ti ankoler ek tris anmemtan. Salam rev. So garson prefere pa ti pou vinn avoka me santer gamat. Ki kalite laont, Bondie!

- Ale, al bros to soulie, met li anba kot to lili.

- Kiserti! To pa fek dir Bolom Noel finn bliye nou lakaz?

- Aret rezenbe! To nek fer to teti. Get ki finn arive.

Enn lazourne dan zwe ti devid mwa net e apre manze mo ti al dormi. Mo pa rapel ki mo ti reve sa swar la. Ler mo somey kase mo pa ti mem louk dan mo soulie telman mo ti sir ki mo ti pou bat lamok. Mo ti fini tir enn plan pou mo pa gagn latet ar mo bann kamwad. Mo ti pou montre zot enn vie kado ki mo ti gagne pou mo laniverser e ki mo pa ti ankor servi. Ler mo desann lor lili, mo lipie tap ar mo soulie, enn zafer tonbe. Mo gete. Enn laponp bisiklet! Enn ... bisiklet! Mo galoupe mo al dan salon e ki mo ti trouve apiye ar enn sez? Enn bisiklet Raleigh rouz ki Bolom Noel ti pou donn mwa si mo ti gagn labours. Bolom Noel ti fini pardonn mwa.

Depi sa gramaten Noel la, zame ti rekoze koze labours dan nou lakaz. Mo papa ti al anvil pou fer demars enn kolez pou mwa. Atraver so bann kontak li ti reysi fer mwa gagn enn plas dan enn kolez dirize par bann lefrer Katolik. Pa kone kifer zot ti bien kontan mo papa ki pourtan pa ti enn Katolik. Bien pli tar ler mo ti fini mo letid segonder ki mo ti gagn enpe plis konpran. Dan Lesperans ti ena enn ti kominote Katolik ki ti zwenn toule-Dimans dan lasapel Sainte Claire. Relasion ant bann Katolik ek bann lezot kominote ti enpe spesial. Pa ti ena konfli ouver me boukou mefians toulede kote. Enn katolik, mem si limem ti pli mizer e pli dan pens ki tou dimoun dan vilaz, ti santi ki li ti ena plis galon ki bann 'zangarna' parski li, li ti al lames dan mem lasapel ki Misie ek Madam Grannkaz ki, li normal matlo, ti ena plas rezerve pre kot otel. Kan ou resevwar kominion anba mem latant Bondie ki propriyeter tabisman ki koz mem langaz ki Monper ek Labib ou bizen fier benedixion ki finn tom lor ou. Tou dimoun pa ti pans parey. Ti ena kouma Simon ki ti bien ar tou dimoun e ki ti prezan dan gamat, dan karmadi, dan mars lor dife, dan Divali, dan chawtarri. Me anzeneral, ant dimoun, ti ena baryer envizib ki ti anpes kouran pase. Kasiet-kasiet, ti ena relasion ant zom ek fam diferan kominote. Tanki li ti sekre tou dimoun ti fer vadire sa 'pese' la pa ti ekziste. Me enn zour Vonvon - so nom ti Yvon - ek Prema ti desid pou sove ansam. Vonvon ti enn sarpanctie ki ti konn so metie e Prema ti enn zenn vev ki ti perdi so mari detrwa zour apre so maryaz. Li ti met pandi. So fami ti fors li marye parski li ti tro atire par bann garson so laz. Koze ti for dan vilaz ki maryaz la ti piso. Pa bizen dir ki dan sa kalite sitiasion la, tou bann zenes roder bout ti pe rod enn sans pou fer kasaz la. Vonvon ti montre boukou respe pou Prema ki souvan ti pe pas divan so lakaz kan li ti pe al sers lerb dan karo. Enn Dimans gramaten ler li ti pe pare pou al lames, Vonvon tann enn tapaz divan so laport. Ler li ti get par lafnet li ti trouv enn madam anba ar enn pake lapay kann akote. Lor vites li ti sorti pou al donn enn koudme. Prema ki ti pe sarye enn gro pake lor so latet, ti fer enn fopa, ti perdi lekilib e ti tonbe. Vonvon ti met pake lapay kann dan bor sime, lev Prema, amenn li dan so lavarang, donn li enn ver dilo disik, met Prema lor kad so bisiklet, al kit li so lakaz e lera vinn sers so pake lapay kann. Zame dan so lavi kikenn ti tret Prema ar otan bonte ek respe. Enn ti ensidan bet-bet ti amenn de leker ansam e pou ki zot ti kapav viv zot lamour zot ti bizen sove. Enn mo drol non? Angle apel sa 'elopement'. Dan mo vilaz nou ti apel sa 'sove'. Avredir li ti enn bon mo. Bizen sove depi tilespri ek mesanste pou kapav viv lamour imen.

Me bann bon Endou dan vilaz pa ti'le asepté ki enn 'dongorrou' koken enn madam marye ki pir ek prop kouma Sita dan Bannwas. Dan bann renion baitka koze dife alim laflam e Iswar ti pe mars divan-divan ar so rezonnman bankal. Limem ti pli exite ki tou e so konportman ti kouma enn bebet fristre ki ti pe rod vanzans personel. Sa fam la ti ena toupe refiz so lof, li ki ti enn bon Endou ki al siwala de fwa par semenn, ki organiz kirrtann dan so lakaz e ki fer pouja dan kalimay. Pou li Satan ti finn vinn zet malang lor so kominote, amenn laont ek pianter, servi sari pou souy bisagn. Bizen kraz lasapel!

Mo papa ki ti dan renion ti sey tengn dife, sey amenn larezon. Pandan enn semenn lanwit-lizour li ti zwenn bann dimoun responsab dan tou kominote, fer renion lor renion pou anpes parol ansaler met dife dan langka. Dousma-dousma Iswar ek so detrwa latet brile ti realize ki vilaz Lesperans pa ti pou les zot fer zot makanbo. Monper parwas Sainte Claire ki ti aprann kimanier mo papa ti anpes violans kont bann Katolik ti zwenn li enn zour pou exprim so rekonesans. E mwa, mo ti benefisie direkteman enpe pli tar kan ti bizen gagn enn bon lekol pou mwa. Mo rapel bien enn zour, kan mo ti pe fer bann demars dan Porlwi pou al aprann deor, mo ti krwaz Vonvon, Prema ek de zanfan. Zot pa ti rekonet mwa. Mo ti anvi arete pou koz ar zot me mo ti tike. Kifer? Mo pa kone. Zot ti paret ere ansam. Pou kapav viv zot lamour zot ti bizen sove depi Lesperans, al kasiet kot dimoun pa ti konn zot, pa gagn letan vey zafer ki pa regard zot. Dan enn gran lavil kouma Porlwi sa li ti posib. Perdi lavi kominoter pou reysi lavi entim. Vonvon ek Prema ti Romeo ek Ziliet dan nou Verona lokal ki ti reysi sove pou ranz zot boner dan zot prop Manchwa. E san ki zot kone zot ti sanz trase mo larout. Kikfwa trase larout lezot osi. Se pa enpe grasa zot ki mo ti kapav gagn enn plas dan kolez lefrer?

Aster ler mo pans lor tousa mo gagn tantasion kwar dan desten. Mo sezour dan kolez lefrer ti permet mwa devlop enn lot manier get lavi ki mo pa ti pou devlope dan Kolez Rwayal. Mo ti koumans santi ki ti ena enn lot kalite relasion ant later ek lesiel. Mo kwar lerlamem mo ti koumans pran konsians lamour Zezikri. Lenportans lamour ek liberte; ki bizen soufer pou donn lamour; ki lazwa ek soufans pa kapav separe net. Li pa ti bien kler sa lepok la me kouma enn labouzi dan koutvan li ti permet mwa evit rant dan ti kanal ki larou saret fouye dan santie karokann.

Prem ek Farouk ti kontinie kas pake dan kolez e apre zot HSC zot ti rant dan gouvernman. Koumsamem nou apel servis sivil. Mo pa tro kone ki zot ti devini apre. Nou ti fer enn ti larout ansam e apre nou ti separe net. Sak fwa zot vinn dan mo memwar mo trouv zot pe kourbe lor zot devwar. Ena dimoun koumsa. Kan met zot lor rel, zot ramas lavaper e fonse drwat divan san poz kestion. E zot reysi ariv dan zot bit rutinie, dan konfor koutim parski zot sime li kouma kanal trase par larou saret dan santie karokann. Kan rant ladan difisil pou sorti.

Dan vilaz Lesperans Noel ek Lane ti fete par tou dimoun. Dan bann laboutik ti ena pie sapen ek boukou zouzou ki ti fer tou bann zanfan dan vilaz reve. Nou pa ti ena lasemine pou permet Bolom Noel rantre me toule24 Desam, zis minwi li ti pe rant kot nou pou met zouzou ek lezot kado dan nou soulie ki nou ti pas-siraz-brose toule-zour pandan enn semenn. Fet lane 'si ti fet tou dimoun ki ti netway zot lakour, pentir lakaz, netway vit dan laport ek lafnet, balizonn miray. Li ti osi peryod lafen lakoup e souvan-souvan ou ti pou trouv kamion kann dekore ar flambwayan ki dan vilaz Lesperans nou ti apel boukie banane. Lebranche-enn Desam bann travayer ti gagn lapey ek gratifikasion. Lepremie bann zanfan ti met lenz nef e boner nou ti al dir bonzour fami, vwazen ek konesans. Dan sak lakaz nou ti gagn limonad pou bwar ek enn ti kas kom kado lane. Lede Zanvie ti ena enn gran fet kot mo babam ek tata kot tou fami (granper, granmer, tonton, tantinn, kouzen, kouzinn, fami pros, fami delwen) ti zwenn pou manz kari bouk. Sa zour la, mem bann zanfan ti gagn drwa bwar enn ti gout diven Lakle.

Noel ek Lane ti fet tou dimoun me mo rapel ki ti ena ennde dimoun - biensir Iswar ti lider - ki ti pe dir ki bann Endou ti bizen zot prop Lane. Mo papa ti pe dir zot fer atansion, nou finn abitie viv ansam, pa met dimoun dan kazot. Kisannla ti pou dir ki enn zour Iswar ti pou vinn Premie Minis? Sir Iswar!

Sangkranti ti pe koste. Depi koumansman lane, mama ti pe ramas bann zafer, met dan kes, met dan bwat. Sa lane la nou Sangkranti ti pou bien diferan. Toulekatorz Zanvie mo tata ti lwe enn bis spesial rout, met tou fami ladan e nou ti al lamer. Sa lane la, zour Sangkranti mo papa, mama, mo ti ser Urmila, mo ti frer Dinesh e nou ti baba, Babou, nou ti dan lakaz bardo dan Katborn. Nou pa ti al lamer parski mo ti bizen al lekol. Sangkranti pa ti konze piblik.

Lavi dan Katborn ti enn lot. Pa zis sime koltare, robine dan lakwizinn ek saldeben, kouran, telefon me dan nou sime ti ena dimoun toutsort kominote. Boner gramaten ti tann azann; sizer gramaten, midi ek sizer tanto ti tann laklos legliz e aswar ziska bien tar ti tann loto pe roule. Andire lizour ti zwenn lanwit e lanwit ti zwenn lizour dan enn mouvman alemem. Dimoun ti enn lot manier, vadire pa ti fouraye kouma dan Lesperans. Sakenn ti paret pe get so sakenn. Enpe tro dapre mwa dan koumansman sa lepok la. Me kan premie sok kiltirel ti koumans fonn e mo ti aprann adapte e axepte diferans mo ti koumans konpran zot e fer nouvo konesans. Premie dabor lor sime. Dan Katborn 'si zanfan ti zwe boul-kaskot lor sime. Selman li ti plis danzere. Ti ena boukou loto ki ale, vini. Akoz samem, dan de bout sime kot nou ti pe zwe, sakenn so tour, nou ti fer gard pou kriye ler loto ti pe aprise.

Enn par enn bann vwazen ti pe fer bann sign ouvertir: fer enn signdetet; aret kot laport lantouraz pou koz enn ti koze ar mo mama ousa mo papa. Zour nou premie Divali dan Katborn, nou ti partaz gato ar tou nou vwazen. Sa osi ti fer glason fonn. Pli tar lamitie ti koumans devlope ar detrwa vwazen e nou ti koumans frekante e viv kouma fami parey kouma dan Lesperans. Me bizen axepte: kiltir Katborn ek kiltir Lesperans pa ti parey ditou.

Pa zis mo ti bizen adapte ar lavi Katborn me osi ar lavi kolez lefrer. Sa lane la mo ti rant dan enn lot lemond kot ti ena seki ti akeyir mwa e kot ti ena osi boukou ki ti mefie, innyor ek repous mwa. Pou zot mo ti enn etranze. Mo pa ti zot bann. Mo ti enn 'zangarna'. Mo ti pe dekouver boukou nouvo kixoz ki ti pe amenn sanzman dan mo konportman. Par egzanp mo ti konn zis sante fim endien me bien vit mo ti devlop gou pou lamizik Elvis. Mo rapel enn zour kan mo ti al pas vakans kot mo babam dan Lesperans. Dan saldeben mo ti pe sant 'Jailhouse Rock' for-for. Mo babam ti soke. Ki sa 'dongorrou' la ti pe fer dan so lakaz? Mo bann granparan ti per ek fier anmemtan. Zot ti ole mo arive, vinn enn gran dimoun me res fidel ar tradision. Bien

vit mo ti realize ki sa li ti enposib. Pa kapav absorb nouvo kiltir e res fidel ar ansien. Parfwa ena bann swa ki bizen fer e seki ansien bizen swa sanze ou mem zete.

Dan mo nouvo lanvironnman mo ti pe vinn enn lot. Parfwa ler mo ti pe al Lesperans, mo ti pe fer enpe vantar. Kan mo mazinn sa aster, mo mari onte. Metisaz ti fini koumans fer enn louvraz serye dan profon mo nam. Me mo ti ena pou aprann pou gagn enn nouvo lekilib. Pa kapav nek get deryer me pa kapav bliye lepase. Prezerv rasinn? Ki ete rasinn? Kot rasinn la ete? Rasinn li dan zeografi? Ousa dan kosmos? Vre rasinn li dan later ousa dan lesiel? Ad Altiora cum Christo?

SAPIT 3

SANNYASI

Dan Lesperans mo meyer kamwad ti mo gran-kouzen (kouzen mo papa) ki ti enn an pli gran ki mwa me nou ti grandi ansam, al lekol ansam, zwe boul sifon ansam. Enn semenn avan nou demenaze li ti aret vinn lakaz. Li pa ti zalou me sagren ki lavi ti pe separ nou. Mo bizen rekonet ki dan mo exitasion depar mo pa ti pran li ase kont e mo ti kapav donn lenpresion ki mo nepli ti kontan ou bizen li. Si mo ti panse, mo ti pou al get li kot li pou dir li orevwar. Parski mo pa ti panse pou fer sa mo ti fer li soufer. Pli tar kan nou ti revinn dos li pa ti parey kouma ler nou ti dan lekol primer. Enn resor ti kase parla. Andire toultan ti mank senk sou pou fer enn roupi.

Mo gran-kouzen Nas (so vre nom ti Sannyasi) ti ena enn don extra pou zwe ar mo, fer jok, dir bann zafer serye dan enn fason komik ousa enn zafer komik dan enn manier serye e rezilta ti toultan parey. Li ti fer nou trap nou vant, riye. Enn zour ler nou ti lor gran sime, divan nou lizie enn kamion ti kraz enn lisien. Lisien la so vant ti ouver dan enn basen disan e so trip ti deor. Telman mo ti soke mo ti get enn kote. Nas, li ti gagn kouraz ris lekor lisien la, met li dan kanal dan bor sime. Pa zis sa. Li ti dir dan enn lavwa grav: "So antrri sourrti!" Enn madam Endou ki ti pe pase ti riy enn kou for. Mwa, mo pa ti konpran. 'So antre sorti?' Li ti bizen explik mwa. Dan Bojpourri, enn lang oriyantal ki ti ancor pe koze par boukou dimoun sa lepok la 'antrri' vedir 'trip'. Lisien la so trip ti deor. Sa ti gran talan mo gran-kouzen Nas. Fer bann zedmo, fer parodi mannyer dimoun koze. Toultan li ti pe envant bann expresion. Ler soley pe al kouse, li li pou dir soley pe al bwar dilo; li ti apel lesiel parasol Bondie. Mo gran-kouzen Nas ti enn poet. Anplis li ti mari gayar dan foutborl. Parfwa nou ti apel li ti Koulall. Lor reye pa ti ena so segon. Li 'si li ti kourt-kourt, meg-meg e demare kouma rafal. Dan lakour lekol, lor pie tamaren, lor sime lerb ant karo-kann li ti enn star. Li ti enn boul lenerzi soup ek efikas. So papa ti ena enn plantasion legim e Nas ki ti kontan swiv so papa dan plantasion ti kapav rekonet diferan semans, diferan pous; li ti konn ki fertilizan bizen servi, ki move lerb bizen arase. Li ti bien pros ar lanatir, ti konn nom bann plant, ki plant geri ki maladi.

Me dan klas li ti ena enn problem. Li pa ti gagn enn ale ar Angle ek Franse. Si ti gagn drwa servi lang vilaz Lesperans ki ena ti pe apel patwa, lezot kreol, Nas ti pou fou nou enn bate kondire. Ar Angle-Franse li ti dan tourdisman permanan parski so lespri ti mars enn lot manier. Bann badinaz kouma 'lalinn = dimoun (the moon) an Angle; zanana = pagne poul (pineapple); lipie = difout (the foot)' pa ti enn badinaz ditou dan so latet me ti pe fer li pas kord ar profeser parski li ti pe get tou atraver loup so prop lang. 'Ze pe gagn fen' olie 'j'ai faim' ti normal e li pa ti konpran kifer profeser ti rotinn so deryer e met li ozare. Otan ki li ti enn senbol boner ek lenerzi dan lakour ek dan karo, otan li ti enn toutou maltrete dan klas. Kan nou ti al bazar dan Samdi, ousa nou ti pe zwe kanet ek lastik Nas ti fer so kont lor vites me dan klas kouma profeser ti dir li resit tab an Angle ousa Franse, enn rido nwar ti desann lor so figir e li ti koumans gaga. Bann lezot zelev ti pou riye, boufone apart mwa ek Saro; mwa, parski li ti mo meyer kamwad; Saro, parski li ti kontan Nas. Zot ti fer serman ki zot pou marye kan zot vinn gran.

Li ti fel siziem. Lekol ti touy enn poet.

Ler nou ti revinn dos, pandan vakans Out, toulezan mo ti al pas enn semenn konze dan mo ansien vilaz, kot mo gran-tonton e Nas ti abitie amenn mwa dan plantasion legim ki pa ti lwen ar borlamer Melvil. Ler li ti fini ar so lokipasion, avan nou retourn lakaz, nou ti al kas enn poz dan borlamer, naze, met sek dan soley. An Out soley ti dou e pa ti bril lapo kouma soley Desam. Dan naze 'si Nas ti enn jak. Vadire pwason dan dilo. Enn zour koumsa, ler nou ti pe kas enn poz dan douser soley filtre par enn ti epeser niaz, mo ti dimann li si li ti kontan seki li ti pe fer. Dabor li ti fixe mwa, lerla bes so latet pandan detrwa segonn, lev so latet, get dan direxion lamer e ar boukou douser dan so lavwa, li ti dir mwa: "Lamer li imans me mo kondane pou res lor disab, get lamare monte, desann; get bato traverse, disparet laba deryer dilo ble ek lekim. Twa, Das, to ena sans, to pou al lot kote brizan enn zour. Mwa, kouma kotomay, mo pou ize ziska zet mwa dan salte. Mo

oblize swiv mo desten. ... Bon aret zaza! Nou'ale!" Depi sa zour la, zame mo ti poz li kestion lor limem, so plan, so dezir.

Zour ki mo ti pou pran avion pou al aprann deor, li ti telefonn mwa. So lavwa ti tris.

- Nas, mo toultan pe kit twa deryer, mo pe ale.

- Sakenn swiv so desten. ... Zordi twa, ... dime Saro.

- Saro?

- Pa grav. Li tro bon pou mwa. ... Li finn gagn demann ... enn polisie mem kominote ar li. Fami de kote kontan. Mo finn dir li axepte. Nou kontan, li enn kontan dan fim. Dan Lesperans li pa parey, ... to konpran? ... Salam Das, pa bliye disab Melvil! Mo pou touzour laba, pe get lamare monte, desann; get bato traverse, sarye mo rev ale.

Ler mo ti poz resepter, mo leker ti gro, larm dan bor lizie. Mo ti fer enn sa bann ti serman fatra ki mo ti pou toultan kiltiv mo lamitie pou li e ki tanzantan nou ti pou al ansam lor disab Melvil. Li ti enn serman fatra. Okoumansman mo ti pe pans li souvan, sirtou kan freser, lapli, brouyar ek lesiel gri Lerop ti pe pens mo nam. Amizir mo ti pe adapte ek dekouver nouvo lavi Nas ti koumans flit-flite lor sirfas mo memwar. Apre detrwa banane, mem dan rev li pa ti pe revini. Drol! Zame mo ti avoy li enn kart swe. Serman fatra! Kan mo ti retourn dan pei, bann fami dan Lesperans ti envit mwa. Ti enn zoli fet. Mo gran-tonton ti fer enn diskour pou dir so gran fierte, fierte nou fami ek fierte Lesperans. Kisannla ti pou kwar ki enn zanfan Lesperans ti pou vinn enn gradie? Kot Nas? Li ti bien bizen al dan karo akoz rekolt pomdamour ki pa ti kapav atann. Mo ti santi koumadir disab Melvil ti pe glise, al lwen, lwen lor enn lot planet, dan enn lot galaxi. Mo bann aktivite profesyonel kouma profeser istwar ek zournalis frilanns anmemtan pa ti donn mwa boukou letan pou vizit bann fami ek ansien konesans. Anplis souvan mo ti pe partisip dan bann kolok, konferans ek kozri. Nas ti vinn enpe som dan mo memwar. Enn zour, boner gramaten telefonn ti sone. Nas ti'le koz ar mwa. Li ti pe marye dan enn mwa e li ti ole mo prezan. Mo ti al so maryaz ki ti aranze par so paran. Mo ti sir ki parey kouma so papa, Nas so maryaz ti pou san problem parski nanye pa ti pou andeor kad. Mo ti ena rezon. Sof ki zour so swasant an li ti kit so lakaz pou al res dan enn ashram. Li ti okip tou pou ki so fam ek so zanfan pa gagn okenn problem. So madam ti akonpagn li ziska laport lantouraz ashram la e zot ti separe pou toultan. Avek pasaz letan Nas ti vinn bien relizie e li ti viv so dernie dis an kouma enn sannyasi.

SAPIT 4

LAKRWAZE

Larout ki nou swiv li zame drwat. Li tourn-tourne kouma serpan; li zig-zage. E souvan lor enn lakrwaze nou bizen arete, get bien partou kote, pran desizion lor ki sime pou pran. Kan endikasion kler, desizion vinn fasil me parfwa peyna okenn endikasion e lera nou oblize swiv nou entwision. Parfwa li bon, parfwa kapav may dan lak. Parfwa bizen rekile, remizir teren, rearpant larout, kas kontour, fer letour. Dan lavi sak dimoun ena diferan kalite lakrwaze: lakrwaze landrwa, lakrwaze lokasion ek evennman, lakrwaze lide. Sa bann lakrwaze la zot kouma bann born lor nou larout ziska li arete kot enn gran lakrwa.

Bann premie lakrwaze lor mo larout ti ena bann nom pie: lakrwaze boukie banane, lakrwaze pie lila, lakrwaze pie badamie. Lakrwaze boukie banane ti akote lakaz. Kan mo ti koumans grandi, zis zwe dan nou lakour pa ti ase. Ti bizen sort andeor pou zwenn bann kouzen-kouzinn ki, zot 'si, ti pe rod enn pli gran lespas kot lizie paran pa trouve. Sa lakrwaze la ti kouma premie born lor sime liberte. Li ti osi nou kalandriye. Kan ti tas rouz ti koumans ranplas ver, nou ti kone ki lane ti pe vini ar kado Bonom Noel. Lakrwaze pie lila ti deziem born. Li ti koumadir frontier ant teritwar nou klan ek teritwar bann lezot klan. Lakrwaze pie lila li ti landrwa kot zanfan diferan klan ti pe zwenn pou zwe e lager kouma tou zanfan dan lemonn. Kan mo ti vinn ase gran mo ti gagn drwa al ziska lakrwaze pie badamie ki ti lor gran sime. Sa li ti enn sign ki dapre mo paran mo ti kapav al fer ti komision laboutik. E pli tar, lakrwaze pie badamie li ti osi pwen depar pou al andeor Lesperans.

Lakrwaze lide li obliz nou pran enn sime ki bien souvan sanz nou konportman. Mo babam ti kwar ki tou dimoun andeor nou klan ti danzere e akoz sa ti bizen mefie zot. Lot kote lakrwaze pie lila ti ena zis manter, voler, taker. Li ti refiz frekant lezot dimoun e si li ti oblize fer li, li ti akoz kiafer. Parfwa li ti pe ofans bann dimoun ki pa ti fer nanye demal. Mo ser Urmila ti refiz axepte ki garson premie lo e tifi deziem lo. Li ti vinn enn rebel. Li ti ena rezon viv dapre so krwayans. Kan Nas ti kwar dan lamour eternal li ti enn kalite. Ler li ti sanze, tou ti sanze pou li.

Avan mo ti al aprann lot pey, dan mo latet ti ena enn koleksion lide kot labitid, koutim ek nouvo krwayans ti pe koabite vadire sakenn dan so kazot. Siyans ek relizyon, koutim ek nouvote, respe ek liberte ti dan diferan poban dan mem lakwizinn e pou mwa pa ti ena okenn problem parski dan sa dezord la ti ena enn lord e mo ti bien dan mo koki parski mo pa ti poz tro kestion. Enn zour dan mo ti lasam etidian dan freser Lerop, apre ki mo ti finn lir enn liv, ala mo deside pou met lord dan godam mo lespri, gard zis seki lozik e fou kontradixion deor. Seki pa kapav prouve pa ekziste. Entwision mont lor pie. Mo ti vinn enn lot dimoun. Klarte mo panse ti enpresionan me febles mo santiman ti dramatik. Ala ki manier, souvan-souvan, lor larout lavi nou koste ar lide ki bouwers tou, parfwa pou toultan, parfwa pou enn bout letan.

Me mo bien kwar ki se lakrwaze lokazion ek evennman ki finn plis fors mwa sanz bataz ek mouyaz. Enn zafer ki arive lor ki nou pa ena okenn pouvwar, enn dimoun ki rant dan nou lavi san ki nou ti atann, sa ki souvan vir-vir tou ambalao ek retras nou parkour.

Dan mem lari ki nou dan Katborn ti ena enn garson mo laz ki ti apel Eugene me normal dan nou lang so nom ti vinn Ezenn. Li ti enn zoli garson, vadire akter, e amizir li grandi li ti vinn enn zoli ti boug ki laplipar bann tifi nou laz ti apresie. Sorti ar enn tifi zame ti enn problem pou Ezenn. Zot ti pe grene lor li. Mo bizen rekonet ki mo ti zalou so sarm e so sixe ar zoli tifi. Dan so prezans mo ti santi mwa kouma enn gon. Enpe pli ba dan mem sime, Patricia ti vinn res kot so granmer parski li ti pli pratik pou li res Katborn e al Loret Katborn akoz li ti pe perdi tro boukou letan vwayaze pou al lekol e lekzame HSC ti pe aprese. So paran ti viv dan lakaz lapropriete Panplemous kot so papa ti travay souder. Patricia ti enn tifi timid, plat kouma plans kes, plen bouton zenes lor so figir. Okoumansman Ezenn so lespri ti plen ar klise ek komanter dezagreab: golet tir tant, figir ponpon larozwar, plans kes, fantoma, bilenbi long ... Amizir letan pase so latitud ti koumans sanze. Bann pinep, bann bote stil Holly-Bollywood, bann Mis Katborn ti pe perdi kara. Ezenn ti vinn tris. So koze 'si ti sanze: lizie pa trouv vre bote; bote lekor li tanporer; zoli lekor pa nourri nam

...

Plizier banane pli tar, enn tanto (zour ki mo premie lartik ti paret dan enn lagazet gramaten) kikenn ti pez sonet laport divan. Ler mo al ouver, kisannla ti pe dibout divan mwa. Ezenn. Li ti touzour zoli garson, li ti grosi enpe e ar li ti ena enn zoli tifi environ trwa zan. Ti ena dan lizie tifi la enn zafer ki ti fer mwa rapel kixoz ki mo ti finn deza trouve. Ki sa ti ete? Kot mo ti trouv sa? Ti difisil pou mo dir.

- Ezenn! Rantre matlo. ... Kisannla sa zoli mamzel la?

- Bea, donn sa tonton la enn ti dou.

- Mo ti aprann ki to ti revinn dan pei me mo ti enpe ezite pou vinn zwenn twa. Me gramaten, ler mo'nn lir to lartik dan lagazet mo ti dir Pat ...

- Pat?

- Patricia.

Malgre mwa, mo ti fann enn gro fane.

- Plans kkeeeee!

Ezenn ti riye.

- Sori Ezenn!

- Peyna pou sori. To pa ti okouran. ... Patricia finn dir mwa vinn felisit twa e si to gagn enn ti letan vinn manz enn ti manze kot nou.

Enn sel kou plis ki di-zan separasion ti fonn, efase par souvenir ansien ek emerveyman prezan. Ti Bea ti ena dan so lizie enn etensel ki mo ti trouve enn fwa dan lizie Patricia zour nou ti fini dernie papie lekzame HSC.

Ezenn ti vinn zwenn mwa ek de kamwad pou nou al kas enn ti poz dan enn ti snak-bar pou selebre koumansman vakans. Sa snak-bar la ti repite pou so pate e ankaset so propriyeter ti servi labier bien glase so bann kliyan fidel. Nou ti asenk otour enn latab dan fon snak-bar la. Ti ena Ezenn ek so nouvo ti pies, enn bote tifi, enn metis Afro-Sinwa, enn poupet. Ti ena de kamwad ki kouma mwa ti fek fini lekzame.

Enn kou enn zafer etranz ti arive, kouma enn prezans ki bouwers tou. Patricia ti rantre, aste enn pate e ler li ti pe sorti li ti zis ralanti so pa, get dan nou direksion, fer enn ti sourir. Enpe normal mo ti panse. Nou - Ezenn, li ek mwa - nou ti zanfan mem sime. Dan enn fraxion segonn boukou kixoz ti arive. So regar etensel ti pas lor mwa pou al poz lor regar Ezenn. Ti ena enn frison dan ler. Lame Ezenn ki ti lor zepol Linda e so ledwa ki ti pe kares seve so nouvo konket, ti perdi souples enn sel kou. Patricia ti fini sorti. Lame Ezenn dousma ti kit zepol Linda pou al trap ver labier. Me li pa ti tous enn gout.

- Patriciapanse ki ti ariv ler pou koz fran lor seki pe pase dan pei. Tro boukou koze ipokrit ek larm krokodil. Dan to lartik to finn met ledwa lor problem la. To kominote pou ara ar twa. Zot pou dir to enn tret.

- Viktim yer finn vinn dominer zordi. Premie Minis kwar ki li ek so kars ena drwa diven kouma bann lerwa mwayen-az.

- David, to mem kars ar li. Kifer to pa manz ar li? Pei bizen enn nouvo lidersip; lidersip ouver, toleran e zenere.

- Tomem to fek montre kifer mo pa pou kapav. Pou twa mo apel David. Dan mo latet mo nepli Das. Iswar finn res Iswar. Plis enportan: li finn vinn Sir Iswar. Li konn koz langaz ki dimoun anvi tande e zot reprezant mazorite. Kimanier pou fer dimoun konpran ki Sir Iswar pe amenn zot ver presipis. Latet bese troupo pe fonse. Dramatik!

Mo pa ti kone ki Ezenn ti enterese ar politik. E Patricia dan tousa? Apre so HSC li ti al Treyning pou vinn profeser lekol primer e de-zan pli tar li ti dimande pou avoy li dan landrwa plis defavorize kot bien souvan minister avoy profeser kom pinision, kot souvan profeser regret zot sor. Bann dimoun dan lokalite ti apel lekol la 'Tarzann'. Dan Tarzann okenn profeser pa ti res lontan. Toulezour ti ena enn ta sertifika medikal lor biro metdekol. Bann klas ti toultan lamwatie vid; staf-roum ti toultan lamwatie plen e souvan ti pe melanz bann klas. Pa ti mem gete si bann zanfan la mem nivo pou kapav swiv. Tou manier lekol la pa ti enn plas kot bann zanfan ti vinn aprann me enn gardri malang kot ti pe antas enn ta zanfan, sakenn ar so problem e profeser ti bizen zis anpes zot fer tapaz, anpes zot deranz metdekol ki dapre rimer ti ena boukou zanfan, fri so vakabondaz-zenere, dan sa lekol la. Li 'si nou tann dir ti dimann pou travay dan Tarzann. Pa dir ou, minister ti kapav donn li enn meday pou so devosion; li ti dispoze fer sakrifis pou lavansman ledikasion. Tou profeser ti regilierman dimann transfer me metdekol ti refiz transfer mem apre douz-an. Li ti konn okip bann madam dan lokalite. Kouma enn bon Tarzann, sak fwa enn Jane ti an detres li ti al rann li vizit. Toulezour sak klas ti enn kazot kot ti fons trant zanfan diferan laz, diferan nivo, laplipar pa kone ki ete izienn elemanter, mazorite sorti dan fami kot problem tap pil.

Enn zour lapli kot zis enn tier zelev ek profeser ti prezan ti remelanz bann klas. Dan klas Patricia ti ena trant zanfan, tifi ek garson melanze, ant set an ek douz an. Ti pe fer so; lapli ti pe rant par lafnet vit kase; mous ti pe anvole partou; ti ena enn loder latrinn dan klas. Patricia ti remark enn tifi diform dan fon so klas, tousel, tris e koumadir li pa konpran ki li ti pe fer la kot li ti ete. Patricia ti dimann li kouma li ti apele. Li pa ti reponn.

- To malad?

Okenn repons. Dan klas ti ena mirmir zanfan ek rikanman. Enn lavwa ti mont lor tou tapaz.

- Li grovant mis!

Riye for. Rikanman. Regar fix dan vid enn tifi douz-an ki klerman pa ti pe konpran ki pe ariv li. So papa ti pou vinn papa e anmemtan granper tibaba la.

Patricia ti dan sok me pou lezot sa ti enn ti ensidan ki dimoun ti pou bliye bien vit.

- Patriciapanse ki so desten ti amenn li lekol Tarzann parski li ti ena enn travay pou fer. Mo finn swiv so lake detrwa fwa e aster mo gagn lenpresion ki mo desten finn may ar so desten. Nou pe sey fer kixoz ansam - travay sosial - me plis nou avanse, plis nou realize ki travay sosial tousel pa ase. Bizen amar li ar enn konba pli gran, pli global, enn konba ...

- Politik?

- Wi!

- Patricia, lontan mo pa'nn manz rougay bomli sek. Ala bon la!

- Problem ar bomli sek se ki so loder fane partou. Ezenn enn bon kwizinie.

Dan lakaz Patricia ek Ezenn nou ti gagn enn bon moman ansam. Ti ena enn lot envite, enn mizisien-santer ki ti pe ed koup Patricia-Ezenn dan zot travay sosial. Ledikasion, lamizik, poezi ti pe trap lame ansam e Ezenn ti pran sarz okip lakaz. Kouma li ti dir, li li ti manejer lakaz parski Patricia ti bizi andeor lakaz. Ezenn, galan polipot, gran kornar, kasanova Katborn ti vinn seki enn kopinn liniversite, enn feminis bien avangard, ti apel 'nouvo zom'.

Gilbert, mizisien-santer la, ti enn dimoun dou. Beatris ti ador li. Nou ti pima la ti refiz al dormi malgre ti tar. Ti bizen ki Tonton Gilbert sant so sante prefere pou ki ti mamzel asepté ki somey ferm so lizie. Senk minit pli tar Gilbert ti retourne.

- Mision akonpli. Ala li negosie la! Ezenn, li'nn fer mwa promet ki pou amenn li lamer dime. Si to pa lib mo va amenn li par bis.

- Anou al kas enn poz ansam Flikanflak dime tanto. Nou al dan mo loto.

Zot tou ti axepte mo lide e lelandime kan soley ti pre pou kouse nou ti ariv lor laplaz. San perdi letan Ezenn, Patricia ek Beatrice ti al dan dilo pandan ki Gilbert ek mwa, ledo kont enn pie filao, ti pe blag-blage. Konversasion ti fasil ar li. Ti ena boukou dimoun lor laplaz ek dan dilo salerla.

- Kifer to pa fer lamizik vinn to profesion?

- Difisil! Pou bizen al sant dan lotel detrwa fwa par semenn. ... Apre bizen sant sante ki fer touris plezir; sante ki met dan lanbians, fer dimoun nacho, to kone. ... Pa sante ki mo anvi fer dimoun ekoute, ki dir seki mo anvi dir. Prefer sant pou Bea, bann 'Tarzann' ek Raja.

- Raja?

- Mo garson. Li viv ar so mama. Enn long zistwar.

Difil esevo la extra maye, demaye ek remaye. Pli konplike ki Big Beng. Gilbert ti foul amoure ar enn tifi Endou, mem kars ar mwa. Enn tifi gran fami! Zot ti movi ar tradision, ti axepte enn ti maryaz dan biro leta sivil e zot ti koumans zot lavi ansam. Toulede ti travay e zot reveni ti sifizan pou zot lavi senp. Me Kamla ti abitie ar lavi lix e bien vit ler pasion ti koumans ize parski depans ar Raja ti souvan pe defons bidze, repros ek regre ti koumans asiz ant mari ek fam. Kouzen Kamla ki ti gard bon relasion ar so kouzinn, ti pe vinn get zot souvan-souvan e so zenerozite ti pe nouri lapeti Kamla. Enn zour, Gilbert ki pa ti tro bien, ti retourn lakaz boner. Mercedes ti divan so lantre. Li pa ti pran kont me ler li ti rant dan so lasam li ti trouv kouzen, kouzinn touni lor lili.

Gilbert ti ole enn separasion alamiab pou ki tousa pa tromatiz Raja. Li ti axepte ki Kamla gagn drwa gard Raja e li zis gagn drwa al get li enn fwa par semenn. Li rekonet ki Kamla ti gard parol lor la e zame li ti sey met dibri ant Gilbert ek so garson.

Parfwa maler ouver enn sime dan labirent lavi. Gilbert ti abitie grat-grat lagitar. Kouma li ti mari mosad sa lepok la, enn so kamwad ki ti per ki li fer enn depresion ti donn li enn lagitar ki ti pe dormi kot li. Enn zour kan lasagren ek douler ti pe pens so nam bien for, Gilbert ti pran lagitar la dan so lame e ti koumans zwe san reflesi. Pa kone kifer me vibration bann son la ti ena enn lefe drol lor li, koumadir enn ti doz kloroform. Depi sa zour la, sak fwa angst ti chombo li par lagorz, li ti trap so lagitar. Apre li ti aste enn lagitar nef ki pli bon, pli performan; answit li ti koumans ekrire tex, konpoz so lamizik. Tousa ti dan sekre so lakaz.

Gilbert ek Ezenn ti koleg dan travay e li ti osi temwen dan so maryaz. Enn zour Ezenn ek Patricia ti vinn get li pou gagn so koudme pou organiz enn fet zanfan dan lokalite lekol Tarzann. Zot ti kone ki Gilbert ti zwe-zwe lagitar e li ti pou kapav akonpagn bann zanfan la sante. Zot ti kone ki Gibert pa ti pou refiz ed zot. Seki zot pa ti kone se ki li ti ena boukou talan ki li ti gard zis pou li. Lor trwaziem zour repetision li ti kler ki Gilbert ti konn diil ar zanfan, konn met zot alez, fer zot donn zot bes. Me ti ena plis ki sa. Dabor li ti dimann bann zanfan si zot ti pou kontan aprann enn nouvo sante ki okenn zanfan lor later pa finn sante avan. Tou zanfan ti dir wi. Answit li ti montre zot sant refren la:

Enn bouke larkansiel do mama,
 Enn bouke larkansiel
 Zis pou twa.

Ler li ti sir ki bann zanfan la ti'nn fini konn parol refren la ek so ler, li ti dir zot vey so latet. Zot ti bizen sante ler li ti pou donn zot signal par enn mouvman so latet.

Enn silans kouma dan legliz ti anvlop lasenn ki ti'nn fabrike pou lokazion. Gilbert ti koumans sante:
 Kouler rouz flanbwayan pe apel banane,
 Enn papiyon oranz dan lalimier dore
 Pe kas poz lor fler zonn kot legliz Kaylason,
 Pe kas poz lor fler zonn kot legliz Kaylason.

Zis lera ti ena enn ti sign ar so latet e bann zanfan ti rant dan jalsa:

Enn bouke larkarsiel do mama,
 Enn bouke larkansiel;
 Enn bouke larkarsiel do mama,

Enn bouke larkansiel.
Zis pou twa,
Zis pou twa.

2

Enn seren-dikap zonn lor pie filao ver
Laba dan lesiel ble pe kontanple lamer,
Lamer ki finn marye laba ar ble fonsé,
Lamer ki finn marye laba ar ble fonsé.

Ler ti ariv ler pou refren pa zis bann zanfan ki ti pe sante. Zanfan, gran dimoun, zelev lekol, travayer sosyal
volonter ti met lavwa ansam dabor timid-timid e answit ar lelan:

Enn bouke larkarsiel do mama,
Enn bouke larkansiel;
Enn bouke larkarsiel do mama,
Enn bouke larkansiel.
Zis pou twa,
Zis pou twa.

3

Soley finn al dormi dan dilo endigo,
Lesiel finn vinn violet, li finn sanz so palto,
Bann zetwal pe briye, tou zanfan al dodo,
Bann zetwal pe briye, tou zanfan al dodo.

Apré trwaziem kouple tou dimoun ti rant dan jalsa plen-plen:

Enn bouke larkarsiel do mama,
Enn bouke larkansiel;
Enn bouke larkarsiel do mama,
Enn bouke larkansiel.
Zis pou twa,
Zis pou twa.

Si ti les zot, bann zanfan la ti pou kontinie mem san arete. Refren la kouma mazik ti kol zot ansam dan enn
lagam. Pandan enn tibout letan lamizik ti soud zanfan Bondie dan enn lelan komen ki ti fer bliye fristrasion
toulezour. Mem ler sante la ti fini li ti kit enn gou rev ek boner.

Dan sime ti pe tann zanfan pe sant zot sante for-for, zis pou zot. Kikenn ti pran zot kont, ti donn zot enn
kado kot parol ek lamizik ti ankadans.

Zour fet ti ena mem sawal. Levek ki ti prezan ti rant dan lagam. Tou dimoun ti diboute, tap lame danse.

Lazeng Tarzann ti prodir lamizik ki lesiel ti pe ekoute ar larmdezwa ...

Soley lor lorizon ti kouma enn gro boul dife oranz; lamer ti vinn gri-ble e niaz ti vinn rouz, mov ek or. Soley ti
pe al dodo dan dilo endigo.

Silwet enn zom, enn fam ek enn tifi ti taye dan enn fon kouler Big Beng. Zot ti pe mars ver nou. Beatrice ti
galoupe, plonz dan lebra Gilbert. Sa zour la lor laplaz Flikanflak ti ena boukou bote ek boukou lamour.

Lor vites Ezenn ti alim lalanp gaz; Patricia ti prepar sannwich e Gilbert ti servi labier. E nou ti blage, blage,
blage. Ler Patricia ti dimann mwa vinn donn zot enn koudme pou amenn enpe dinite dan Site ek Lekol

Tarzann, mo pa kone kifer, mo ti dir wi. Sa zour la mo pa ti mem realize dan ki kales mo ti pe rantre. Kales
kase? Pa kone! Tou seki mo ti santi se ki ar Patricia, Ezenn, Beatrice ek Gilbert mo pa ti pou tris ek tousel.

Enn lartik dan lagazet, enn regar, enn repa, enn sante, detrwa dimoun ki ti kone kot zot ti pe ale ti tras enn
parkour dan labirent mo lavi.

Ler nou ti pe retourn lakaz, Gilbert ki ti pe asiz divan akote mwa ti pe fredonn enn ti sante; deryer, Beatrice
ti pe dormi dan lebra so papa e latet Patricia ti poze lor zepol so mari. Mo ti kone lerla ki enn nouvo sapit,
kikfwa enn nouvo liv, ti pe koumanse dan mo lavi. Lesperans, Tornado, Koulall, Simon, Kesso, Nas tou ti pe
pran zot plas dan bakgrawn pou ki mo gagn lespas nesaser pou zwe foul-foul mo nouvo rol.

SAPIT 5

SITE TARZANN

Dan Lesperans dimoun ti apel mwa Das e dan Katborn mo nom ti vinn David. Me mo vre nom ti Davidas. Kot sa nom la ti sorti mo pa kone. Mo pli sir ki mo mama ti envant li.

Apré letid liniversite lot kote dilo, mo ti revinn kot mo paran dan mo lasam ki mo mama ti gard entak. Plas pa ti manke. Urmila ti desid pou al viv enn kote avek so boyfrenn. Li ti kwar dan linion lib; Dinesh ti pe etidie lamedsinn dan Lenn. Dan lakaz Katborn nou ti a kat: mo papa, mo mama, Babou - so nom ti res Babou (baba) malgre ki li ti ena preske ven-tan - ek momem.

Mo papa ti enn militan Arya Samaj ki ti enn mouvman progresis dan Endouism. Avek boukou sixe zot ti reysi adapte zot relijion ar lavi modern. Pou li sanzman ti nesese me fale konn kontrol sanzman pou evit derapaz. Kan Urmila ti desid pou viv so lavi dan so prop fason, mo papa ek mama ti bien boulderse me zot ti prefer fer otan konsesion ki nesese pou ki zot pa perdi zot zanfan. Finalman zot ti ena rezon parski souvan Urmila ek so partner ti pe vinn lakaz e sak fwa nou ti pe gagn enn bon moman ansam. Vinay ti enn artis-pent ki ti pe gagn so lavi bien. Plis enportan ki tou, Urmila ek Vinay ti lie par enn lamour profon. Depi enntan souvan zot ti pe koz zot plan pou gagn enn ti baba.

Dinesh pa ti kontan ekri e kan so let rar ti arive, mo papa ti sir ki li ti bizen enpe plis pitay. Babou - so vre nom ti Balakrishna - pa ti kone ki li ti anvi devini. Li ti enn zoli boug, fierte mo mama, ki ti depans tou so lenerzi ek letan dan so bann avantir fouka. Si malgre tou Ezenn ti enn gran romantik, Babou ti sinik. Dan so desten mo pa kwar ti ena enn Patricia pou donn direksyon so lekzistans dan labirent lavi. Dayer pou li lavi pa ti enn labirent me enn lalign drwat. Mem kan ti ena lakrwaze li ti pe fons drwat san arete. Li ti pe viv san mil aler. Mo pa kone kifer mo ti trouv trazedid dan so lizie. Mo ti mari kontan mo ti frer. Enposib pa kontan li. Li ti mo kontrer.

Depi sa dine kot Patricia ek Ezenn nou ti pe zwenn ase souvan. Enn fwa par semenn mo ti pe al donn enn koudme dan proze Site Tarzann. Mo bizen rekonet ki mo pa ti tro kone ki ti bizen fer e mo zis ti pe fer seki, Patricia sirtou, ti pe dir mwa fer.

Dimoun dan Site Tarzann ti bien mizer. Sa ti kler. Povrete ti partou. Dan degenn bann lakaz; dan salte lor figir zanfan; dan lapousier ki anvole toultan e poz partou; dan figir bann vie ki trenn-trenn zot lipie lor santie defonse; dan lekor larg-large bann fam kraze par labitid; dan loder pouritir partou kote. Povrete ti vizib. San zefor ou ti trouv li, santi li e tann li. Me amizir mo konesans ti pe avanse mo ti pe dekouver povrete mwen vizib ek povrete envizib ou plito mama povrete.

Souvan mo ti tann bann lider politik ek relijie dir ki bizen derasinn povrete. Mo ti panse ki ar proze Site Tarzann ti kapav koumans defris teren la, tir siko, tras rigol. Me bien vit mo ti koumans santi ki olie avanse, mo ti pe tourn anron. Mo ti diskite sa ar Patricia. Dapre li, mo formasion iniversiter ti pe anbrouy mo lespri. Mo ti pe sey tro konpran. Bizen manz ar problem la enn par enn, amizir li vini! Pa ti ena solision mirak; pa ti ena reset; sak zour ki ti leve amenn so ti solision pou sak problem. Ti bizen boukou pasians. Ti bizen montre zanfan lir, ekri, konte. Ledikasion, ledikasion ek ankor ledikasion. Samem solision. Pou touy povrete ti bizen arm sak dimoun ar ledikasion.

Ti difisil pou diskite ar Patricia kan li ti sir ki li ti ena rezon. Tou manier, so mouvman sosial ti pe vinn popiler e li ti pe gagn soutien Legliz e osi Minister Ledikasion. Olie perdi letan reflesi ek diskite, li ti plis meyer ki mo fer mo latas kouma bizen.

Me malgre tou zefor, lenpresion ki dan fon sak evennman ti ena enn laport sekre ki ti kapav fer nou louk dan enn langrenaz pli gran, pli konplex, pa ti'le kit mwa. Enn tanto Patricia, Ezenn ek Gilbert ti vinn lakaz. Zot ti paret bien trakase. Patricia ti dekouver enn rezo prostitision tifi douz-kenz an. Li ti koumans poz kestion. Kisannla deryer sa? Eski bann paran kone? Bann paran ti okouran; bann lider dan lokalite ti enplike. Ena mem manm dan komite kordinasion Proze Site Tarzann ki ti dan pake. Patricia ti osi soupsonne ki trafik ladrog ti ena lien ar rezo la. Sa zour la li ti gagn per. Enn dimoun ki ti montre senpati pou so travay dan Site ek Lekol Tarzann ti apros li.

- Madam Patricia, fer atansyon! Pa poz tro kestion. Zis fer ou travay trankil. Pa rod konn plis.

Li pa ti ler pou revinn anaryer. Ti bizen kone ki ti bizen fer. Elexion ti pe aproz. Kikfwa ti kapav servi bann kontak pou met enpe lord, gagn soutien bann parti politik, sirtou serten lider ki ti deza pran pozision dan deba lor lagazet. Sirtou Pravinn Bramsing ek so alie elektoral, Francois Tirliplen. Nou ti tom dakor ki ziska elexion fini nou ti pou mars lor labrez e ti bizen evit problem.

Ler mo ti get zot ale mo ti gagn santiman ki ankor enn fwa nou ti pe refiz get realite anfas. Dan fon basen, anba ros ti ena boukou pouritir. Eski nou ti pe tap kout kouto dan dilo? Kikfwa Patricia ti ena rezon. Les nou okip problem amizir zot ti pe vini.

Amizir elexion ti pe aprobe moud dan Site Tarzann ti pe sanze. Dimoun ti koumans ena plis lamone pou depanse. Lizour kouma aswar kat-kat ek gro-gro loto ranpli ar gro lebra ti pe sirkil dan site; bann klib ti pe resevwar lekipman lwazir ek sportif; sime ti pe asfalte; lekleraz sime ti revini. Lopinion ti pli anfafer tandem Bransing-Tirliplen, mouvman lopoziyon ki ti favori dan lekours pou rant dan Lotel Gouvernman. Gro lamone ti pe fane dan Site Tarzann e lamone la ti ena loder ladrog, prostitision zanfan, krim lor krim. Mafia ladrog-prostitision ti pe fer tou pou devir gouvernman ki pa ti gard parol ki lider lalians opouvwar ti donn zot anretour koudme ki zot ti donn li pou dernie elexion. Dan boukou landrwa kandida lalians gouvernmental pa ti pe kapav rantre; ti ena azan lalians gouvernmental ki ti pe disparet. Ki ti rol lapolis ladan, person pa ti bien konpran.

Enn Samdi tanto, enn semenn avan elexion, ler nou ti ariv dan Sant Proze Tarzann, nou ti trouv lokal vid. Be kot tou dimoun? Enn bonom ki toultan ti pe kas enn poz dan leparaz ti dir nou ki tou dimoun ti dan fet.

- Kotsa?

- Kot laplenn foutborl.

Nou ti desid pou al rann enn kont. Zame mo ti trouv otan dimoun, kat-kat ek loto dan Site Tarzann.

Lanbians fet ti pe tap tanbour e kas leren; rom ti pe koule for-for; mem bann zenn ti pe gagn drwa goute. Preske tou bann zanfan ki ti dan proze Lekol ek Site Tarzan ti pe danse anba-anba. Enn kou lamizik ti arete e animater spektak ti dimann lafoul vinn divan lestrad. Bann segatie ar zot ravann koumans enn sawal e dan fon laplenn enn santenn gro lebra pavyon dan lame ti pe sarye Bransing ek Tirliplen lor zepol. Animater ti dimann lafoul kriye ar lagam sega:

"Ala li vini, vini

Ala li vini

Ala nou lerwa vini

So ti prens ar li."

Lafoul ti aprann refren la lor vites e mem zot ti pe detone ek sant fos ar lavwa kanar pa ti fer nanye parski zot nouvo lerwa pa ti pe mem tande telman tapaz ti for. Filwar petar, kriye isterik, roulman ravann ek fosnot dan lavaper larak ti pous proze ledikasyon dan enn kwen. Kikfwa zis pou enn tanto!

Bramsing ti pran laparol. Drol li ti koz parey kouma Sir Iswar e li ti pe dir preske mem zafer. Tirliplen ti repet seki 'so bon kamarad' Bransing ti dir. Trant minit pli tar de ero lepep ti revwayaz lor zepol ziska zot loto e gran kortez gerye laviktwar ti kit Site Tarzan dan so lanbians ravann, maravann ek jalsa dan boutey.

Ti ena enn gran tristes lor figir Patricia. Mo ti envit zot vinn dine kot mwa. Mo mama lor vites ti prepar kari pwason ek farata. Mo ti ouver enn boutey diven rouz, ki Patricia ti kontan e apre dine nou ti ekout lamizik Ziskakan, 'Pei Bato Fou'. Beatrice ti pe dormi lor enn sofa. Ti ena enn gou ak dan nou labous.

SAPIT 6

SOTE-PILE, BALYE KARO

Pa ti ena okenn sirpriz. Lalians gouvernmental ti gagn enn bate bef. Pravinn Bransing ti vinn Premie Minis e Francois Tirliplen ti vinn Vis-Premie Minis. Lor vites bann mous ver ti saz batay ek mouyaz.

Me letansa travay ki nou ti pe fer dan Site Tarzann ti ramas enn bate kondire. Vadire enn siklonn ti travers lor li. Ki ti bizen fer? Efase, refer? Nou ti desid pou konvok bann manm ekzekitif dan enn renion pou fer bilan e prepar plan pou lavenir.

Plizier manm ti absan, sitou Prezidan ek Sekreter. Vis-Prezidan ki pa ti dan so leta normal ti fer enn ti deklarasyon.

- Aster ki nou gouvernman opouvwar problem pou fonn. Dimoun pou dan bien. Eski li nesese kontinie ousa li preferab met tou dan lame minis? Pou ena enn minis spesial pou konbat povrete. Nou finn apiy zot. Aster zot pou apiy nou. Prezidan finn dir mwa remersie zot tou, sirtou Madam Patricia, pou zot lapenn. Li ti anvi vinn remersie zot limem me so nouvo responsabilite kouma konseye Vis-Premie Minis lor kestion povrete dan bann site finn fer li gagn enn anpesman. Duty first! Zot bizen eskiz mwa parski mo ena enn boulo enportan pou okipe.

Anmemtan enn gro loto aret dan lakour lekol, detrwa gayar sorti vinn dan direxion plas kot ti pe fer renion. Klerman zot ti ankor pe fet laviktwar. Vis-Prezidan ti al zwenn zot.

Dousma, bann lezot ki ti la ti glise, sorti, sof Gabriella, enn vev karant-an apepre.

- Pa pran kont Patricia. Zot pou revini. To kone, isi nou kouma papiyon. Kouma nou gagn sans, nou larg nou lezel, fer nou fanor, al rod zwisans e fini dan tengn. Bondie pa finn donn nou lespri fourmi. Nou pa konn ramase pou letan dir.

Patricia ti dan tourdisman.

- Depi plis ki wit-an, nou pa pe sey sanz zot, fer zot dekouver kot kanbar zot problem ete?

- Komie finn pas dan nou lekol, so gran kouma so piti?

- Tank ki lot gouvernman ti pe dirize zot ti met enn ti lespwar dan Proze. Me aster zot dir gouvernman dan zot lame. Pou gagn pwason kado; pa bizen aprann lapes!

- Be ki bizen fer?

- Les zot rekogne!

Finalman ti res zis nou kat: Patricia, Ezenn ki ti pe trap lame so fam, Gilbert ki ti pe pik enn ler tris (mo kwar 'Lasours') lor difil lagitar ek mwa.

Depi enpe letan mo ti santi sa ti pou arive. Dan bann liv ki mo ti lir ek etidie mo pa ti trouv okenn lekzanp kot ledikasion sanz sosiete. Ti bizen dabor enn lafors politik ki ole veritab sanzman. Sinon ti pou tir lota pou met monnta, pou pa servi enn expresion pli grosie. Par solidarite mo ti kontinie soutenir Patricia sirtou. Li ti met so leker net dan so louvraz la e mo pa ti'le bles li. Mo lentere ti pe al plis dan direxion enn letid lor sanzman sosial ousa enn roman lor mem tem. Kouma mo pa ti ankor deside mo ti kontinie donn enn ti koudme Proze. Me evennman resan ti pe donn mwa anvi fer enn letid lor problem lidersip parmi bann defavorize. Kikfwa koumsa mo ti pou kapav ed bann fitir Proze devlope lor enn baz solid. Kimanier pou dir sa mo trwa koleg? Li pa ti lemoman. Nou ti anvlope dan enn silans anbarasan. Erezman Patricia ti larg bayon.

- Mo envit zot tou kot mwa. Ezenn pou prepar so spesialite, tanndouri. ... Mo ena enn nouvel enportan pou donn zot.

SAPIT 7

KAS KONTOUR

Nou toule-kat ti ariv kot enn lakrwaze enportan. Pa sa bann tipti lakrwaze kot enn ti erer pa ti pou ena konsekans grav. Kan sa ler la arive, bann lide ki ti zis travers lespri me ki nou ti bien vit fons dan fon basen nou memwar paski so ler pa ti ankor arive, enn kout sek remont lor sirfas e koumans trouble nou vizion. Ezenn ek Patricia ti anvi enn deziem zanfann me sitiasion pa ti favorab akoz zot angazman dan proze Site Tarzann. Gilbert ki ti ena enn kopinn stab ti pe anvi formaliz so relasion. Sekife li ti pou bizen amelior so reveni pou kapav fond enn fwaye. Si ti bizen sant dan lotel li ti dispoze fer li aster. Kikfwa sa ti pou donn li posibilite avanse dan direxion ki li li ti anvi. Bizen kas dizef pou manz omlet.

Sa sware ki nou ti pase ansam kot Patricia ek Ezenn ti enpe kouma sa swar kan vilaz Lesperans ti aprann ki sapit Tornado ti ferme e kot tristes ek lespwar ti pe lager pou ogmant zot pwa lor balans. Nou'si nou ti pe get lavenir kler-som e nou ti kasiet nou angwas deryer jok forse. Seki ti kler se ki nou ti konsian ki sistem ti kraz nou san pitie e ki pa ti kapav bes latet, fonsse vadire tou normal. Gilbert ti dimann mwa:

- Davidas, twa ki to pou fer?

Sa trwa la ti apel mwa Davidas sak fwa ki zot ti santi ki ena enn fose ant nou. Anverite ti ena enn fose. Pa enn gran fose. Enn ti fose. Me ti'ena fose. Nou pa ti pe get problem la dan mem fason. Bonker, zenerozite ek devosion pa ti ase pou ed dimoun sorti dan pens. Nou pei ti vinn enn masinn ki oblize prodwir rebitz imen parey kouma li fabrik toutsort kalite gaspiyaz pou li fonxione. Pou ki elit kontinie kas pake, bizen kraz pake mazorite e marzinaliz enn bon kantite bagas imen. Dan pei aparteid ti apel sa devlopman separe. Bizen bagas imen pou ranpli prizon ek loka. Bizen bagas imen pou fer travay degradan, imilian ek danzere. Lontan ti ena esklav, aster ena bagas imen ki lib ek endepandan zis lor papie.

- Nouvo kiltir, nouvo lidersip, sa ki nou bizen. Ena plen Site Tarzann partou, dan lavil kouma lakanpagn.

Mo trwa kamwad ti zis get mwa fix e dan zot lizie ti ena enn mesaz kler. Malgre tou sa letan nou ti finn manz nou margoz ansam, dan nou lespri nou pa ti lor mem planet. Nou ti fer enn ti bout sime ansam e la, lor lakrwaze, bengker nou ti pe separe. Me pa kone kifer mo ti santi ki enn zour pa enn zour nou ti pou rezwenn lor larout. Kimanier? Ti difisil pou dir. Pou lemoman nou toulekat ti bizen nouvo experyans pou resarz nou batri e regagn nou lekilib. Mo sime ti pe kontinie zigzage.

Mo ti decide pou plonz net dan mo travay profeser mem si mo ti kone ki mo ti pe ed sistem prodwir so elit, enn elit egois ek materyalis. Anmemtan mo ti pe ramas lenformasion lor problem lidersip dan sosiete soudevelope. Sa pa ti fasil parski travay dan kolez segonder ti bouf boukou letan. Ler mo ti gagn enn job lekcherer dan liniversite kot mo ti ena pou ansegne zis dizertan par semenn, mo nouvo traze ti trase bien kler. Mo ti pou ena boukou letan pou lir, etidie e fer resers. Boukou letan pou mo al kasiet dan enn tourdivwar? Kikfwa! Kan realite pe bat ou ar dibwa koulou li pa enn krim si ou rod soulazman.

Soulazman dan enn ti bwat koton, dan lebra enn fam, dan enn sourr apar. Me enn zafer ti sir, mo ti pou etidie problem lidersip an profonder. Pa kone si sa ti pou fer mwa vinn enn lider me li ti pou permet mwa fer formasion bann lider diferan nivo ki ti neserer pou met enn stop ar rengn Sir Iswar-Bramsing-Tirliplen. Azordi, ler mo ti pe repans mo sezour dan liniversite enn zafer ti frap mwa. Kan mo ti get deryer lepok Lesperans, Katborn, Site Tarzann bann emosion ki ti kasiet dan mo enkonsian ti pe remont lor sirfas. Bon souvenir, souvenir amer, souvenir ki fer mwa onte mo prop gabzi. Me mo pasaz dan liniversite pa ti les okenn tras dirab dan mo lekzistans. Vadire tou ti ekrir lor disab mouye ki lamare ti efase dan roulman lavi ki san pitie kraz tou lor so sime.

Mazorite mo bann koleg ti plis enterese ar marday pou gagn promocion olie travay pou kraz baraz lor sime konesans e fer ignorans ek prezize kile. Mo bizen rekonet ki mo ti malere. E mo ti koumans bwat enpe tro. Sel koleg ar ki mo ti pe gagn enn ale se Malika. Li ti enn paran-tousel ki ti pe okip Robin, enn ti garson environ di-zan. So boyfrenn, papa garson la, ti mor dan enn axidan. Preske mem moman ki axidan la Robin ti ne. Malika ti enn fam bien machour ki ti bon dan so lavi profesional ek sosial. Mo ti ena boukou admirasion pou li sirtou, mo kwar, parski li ti resanble, dan so demars ek konportman, enn gerlfrenn ar ki mo ti amoure fou lepok mo ti etidian liniversite. Mo ti bien joukal sa lepok la. Deborah ti tro avanse pou mwa e li ti fer mwa konpran kler-klar. Bizar! Aster mo ti pe konpran kixoz. Kan mo ti zwenn enn fam ki ena enn tipti resanblans ar Deborah, mem si resanblans la ti extra tipti, mo ti atire. Kikfwa tousa zis parski mo pa ti aexepte ki enn fam ti kil mwa. Larogans macho? Pa'le pran perdi?

Pou mo laniverser trannsenk-an mo ti fer enn ti fet lakaz. Drol! Mo pa ti envit Ezenn, Patricia ek Gilbert. Poutan mo ti gard kontak ar zot. Patricia ti gagn enn ti garson e li ti apel li Dave. Kifer mo pa ti envit zot? Mo pa rapel. Zame zot ti fer bezer ar mwa.

Tar, apre dine mo ti al kit Malika kot li. So ti garson ti pe dormi dan siez deryer.

- To kone, mo mama panse ki to ti pou fer enn bon fam pou mwa.

- E twa ki to panse?

- Kouma Deborah, to tro for pou mwa.

- Deborah?

- Enn sapit, non! ... Enn paz? Kikfwa enn paragaf. Non, pli sir enn ti foutnot dan mo zistwar. Li ti fer mwa konpran zantiman ki mo ti tro joukal pou li.

- Mo pa kwar to joukal. To enn koleg ek kamwad ki mo bien kontan. Pa plis. ... Atansion! Dimoun kondir kouma bourik! ... Pa les nanye bles nou lamitie, to promet mwa?

- Korek sa!

SAPIT 8

BOUZFIX

Pandan plizier banane mo lavi mo ti roul pwenmor. Travay, divers; divers, travay. Mo ti lor enn sime drwat dan ladesant. Bann pie de kote sime ti pe kile dousma, telman dousma ki parfwa mo mem pa ti konsian ki letan ti pe pase.

Mo mama ek mo papa, mo mama sirtou ti bien trakase. Zot pa ti pe konpran kifer zot garson pa ti paret ena okenn anbision, okenn proze. Kifer li pa ti pans maryaz kouma tou zom. Eski li normal? Mo papa ki ti kwar dan desten ti pli koul. Souvan kan enn kou zot ti aret koze parski mo ti finn rant antret, mo ti kone zot ti pe koz lor mo manier viv.

Enn zour enn lartik dan lagazet ti donn mwa enn sok. Enn entervyou Pravinn Bramsing. Sa ti lane mo laniverser karant-an. Normalman li ti exper lor rabase. Me la li ti al tro lwen. Dapre li pa ti ena somaz dan pei me dimoun ki refiz travay. Dimoun dapre li, ti tro kontan lavi fasil, pa ti'le fer zefor. Anplis li ti dimann lopoziyon aret fer demagozi e amenn latak rasis kot pouvwar. Li pa vre ki lekonomi ti kontrole par enn gran bouzwazi blan; li pa vre ki pouvwar leta ti dan lame enn bouzwazi Endou kasteis ek sekter; li ti ancor mwen vre ki lapres ekri ti dan dan lame enn bourzwazi Euro-Kreol. So parol ti santi pi koze konservater pou ki

ideoloji ti'nn fini mor e ki ti pe dir for-for ki nepli ti ena klas sosial parski lekonomi dan lame tou dimoun depi marsan pistas ziska jeneral manejer pli gran holding.

E lor la, koumadir pou met disel-pima lor blesir, editoyalis sa gran lagazet la ti salie sazes ek lentelizans Pravinn Bramsing. Li ti kler ki ti ena enn gran konplo kont lepep, sirtou ki depi enn serten tan ti finn ena plizier nouvo lalwa represif.

Sa zour la dan travay mo ti al zwenn Malika pou gagn so lopinion. Li pa ti ankore lir lartik la. Mo ti dir li apepre seki mo ti pe resanti. Malika ti get mwa ar enn sourir gran ser.

- Don Kisot pou remet so pastalon ek so jaket pou al redonn dinite limanite?

- Aret fer satini laservel. Tou manier, Don Kisot ti ena so Doulsine. Mwa, mo Doulsine pa'le mwa.

Trouve lor so figir li ti anvi fou mwa enn kamoufle me li ti pez so lalev, get anba e trankilman li ti dir mwa.

- Davidas, to bon, to zenere me to kouyon. Bann disip globalizasyon, bann veritab payason lor ki Prezidan Lamerik souy so gro bogi kawboy, finn fini trap partou. To pou kraz to figir lor miray ankore enn fwa.

- Me lepep ...

- Lepep. Ki lepep? Ena Endou, Mizilman, Afro-Kreol ... Parmi Endou ena kars ek group lengwistik. Sak group dan so kazot ekout so lider ki kone kimanier angourdi lespri lezot pou garanti so prop zwisans. To pou ekrire lartik ek liv! Seki konn lir pa enterese ar to gran lide parski li pe gagn maja dan koulwar pouvwat agwa Ameriken. Seki ti kapav gagn kixoz, si li vremem anvi, li pa konn lir. Li zis kapav grifonn so nom lor enn bout papie e so lider finn dir li ki li admirab. Se sel laverite ki li ole kwar.

- Ala to pesimis la! Si li pa konn lir, nou al koz ar li.

- To ankore kwar dan koze? Ant to kozman ek soop lor tv, li pou swazir soop; li pou plengne pandan senk an e zour eleksion li pou vot sanzman tournkivir-virkitous.

- Alor, pa fer nanye? Krwaz lebra, bouzfix?

- Mo fer seki mo kapav ... pa plis.

Mo ti fane. Malika pa ti pe bouzfix. Atraver so pozision dan liniversite li ti ankore ar bann asosiasion fam. Bien sir ti ena asosiasion tradisionel, asosiasion bidon. Me ti ena asosiasion progresis ki ti pe fer enn zoli travay dan bann rezion defavorize. Seki ti enteresan dan sa bann ka la se ki bann fam ki ti pe mars divan-divan, ti pe fer bann demars, ti pe al ver bann fam ki sosiete ti tret kouma lekim. Bann travayer sexiel. Se koumsa ki zot ti apel bann prostitue.

Dan plizier kartie kot travay sexiel ti fer so rekritman, bann travayer sexiel fam ti fer bann komite kot zot ti tom dakor pou reglemant zot aktivite. Okoumansman li pa ti fasil. Pli gro problem se ki biznes la ti kontrole par zom ki ti osi lie ar trafik ladrog. Normal zot ti servi violans pou kal lelan fam. Plizer fam ti perdi lavi; plizier ti defigire ar lasid. Me sitiasion ti koumans ameliorer kan enn group feminis ti form enn komite soutien nasional. Lagazet ti koumans koz problem la; bann depite feminis dan parlman ti koumans lev lavwa malgre ki bann onorab manm ti pe boufonn zot; bann ONG ti koumans forme. Malika ek enn so koleg ti mont enn kour dan liniversite pou form bann dirizan fam. Sheila ek Ramba ti swiv sa kour la.

Mouvman la ti grandi lor enn baz solid. Bann travayer sexiel ti reysi eliminn bayan dan biznes bavant. Me plis enportan zot ti pe obliz kliyan servi kapot. Paralelman zot ti koumans donn formasyon pou permet bann travayer sexiel gagn enn sime sorti dan lanfer prostitision. Bann ti korporativ ti pe permet bann ansien travayer sexiel gagn zot lavi dan bann aktivite ekonomik mwens imilian.

- Sori Malika! Mo tro koz nenport.

- Davidas, mo koko, trap enn kixoz alafwa me trap li bien. Si to anvi fer politik, fer li me fer li bien e rant anplen. Aret touk-touke dan bor dilo.

Eski Ezenn ti ena rezon? Souvan li ti pe dir mwa mem zafer. Eski mwa'si mo finn enfekte par sendrom entelektiel? Kouma Hamlet ti dir:

E lera kouler determinasion

Vinn anemik ar rezim akademik

E bann gran-gran proze transformasion

Zot degarni, deklenke, degonfle

E mouvman paralize ...

Eski tro reflexion ti pe paraliz axion? Non! Nou problem se ki nou pa ti pe trouve kot bizen chombo bebet la. Akoz samem sak kou li ti pe sape, ale. Kikfwa metod akademik ti finn touy entwision ki nesese dan sitiasion troub. Kikfwa ... Ayo! Komie kikfwa ankore?

- Kifer to'nn vinn trankil enn kou?
- To be or not to be!
- Pa mal konpran mwa Davidas. Pa kwar mo kone ki bizen fer. Mo 'si mo dan dout parfwa. Me lavantaz ki mo ena se ki mo pe fer enn zafer ki lie ar mo travay e mo ena lasans parski mo pa finn bizen atann tro lontan pou trouv rezilta. Kikfwa mo finn rantre dan bon moman. Fri la ti fini mir. To konba pou pli long, pli difisil. Sori si mo finn bles twa. ... Ki to fer tanto?
- Mo ti pou'al poz twa mem kestion. Kifer?
- Mo laniverser zordi e mo pa'le pas li tousel ar mo garson ki tou manier okipe ar so devwar. To lib?
- Sori koko, mo ti bliye sa net. Wi, mo lib.
- Vinn lakaz, mo prepar enn ti manze e apre nou ekout Susheela Raman.
- Susheela Raman?
- To pou kontan so lamizik. Kan Lenn ek Langleter zwenn.
- Mwa, mo amenn enn bon boutey diven.
- Nou zwenn tanto alor!
- Tanto!

SAPIT 9

EZENN TI ENA REZON?

Repros mo mama ti toultan dan mo zorey. Mo ti ena karant an pase, mo pa ti ancor marye. Mo ti kouma gomom lor ros larivier. Malika ti panse ki mo ti bizen chombo red enn proze e fonce. Pa ti kapav kontinie nek sot isi ek sot laba kouma sevret lor ros; gout enn ti nektar lor enn fler e al rod enn lot nisa lor enn lot fler. Antretan sitiason dan pei pa ti bon ditou. Tandem Bramsing-Tirliplen ti pe fer piyaz. Gran kapital lokal lie ar kapital etranze ti pe viz zis maximem profi lor vites. Bann nouvo antrepener pa ti kwar dan bann proze lonterm. Fini lepok kan kapitalis ti pe pans osi kreativite, sosial, pa zis botomlaynn. Globalizasion ti pe bril zot sharam ek zot rasinn. Enn fwa ti ena enn deba lor koripsion. Repezantan gran kapital ti vinn dir ki donn gous li fer parti nou kiltir profon parski dan tou relijion nou donn gous Bondie pou gagn so faver. Liberte antrepriz ti vinn moto prensipal, privatizasion ti vinn lesans ki fer masinn la roule. Mem bann ki fekk la ti pe koz koze degos ti finn vinn zournalis-payason ki ti pe deklam for-for bann merit privatizasion ek liberte antrepriz.

Pa ti ena krwasans me seki ti sir se ki enn kote ti ena enn ti pogne gro lamone ek zot mamlouk ki ti pe tap plen e lot kote somaz ek so zimo lamizer ti pe fer ravaz.

Parti Sir Iswar ti konn itiliz sitiason pou regagn elektora. Pa ti nesese vinn koz program. Sir Iswar ti kone ki katroven-dis pousan elektora ti vot ar leker e pa ar lespri.

Ti ena detrwa dimoun ki pa ti'le sap dan karay pou tom dan dife. Pa kapav sak fwa tir enn laryaz pou met enn lot, tir lota met monnta, tir monnta met sembou. Akoz malez zeneral boukou dimoun ki kapav lir lagazet e konpran enpe ti pe koz neseseite enn trwaziem fors me person pa ti pe donn enn explikasion kler ki ti bizen fer.

Enn swar enn koleg ti envit mwa vinn asiste enn renion kot li. Ti ena enn group reflexion ki ti pe pans lor neseseite enn konba ki repoz lor enn program extra dapre zot. Pou zot li pa ti kestion remet an kestion sistem kapitalis me ti neseseite met opouvwar bann dimoun ki kapav moraliz lavi piblik. Seki pei ti bizen dapre zot se dimoun sener ek onet ki dispoze fer sakrifis pou devlopman. Seki zot ti konpran par devlopman se ki ti bizen diminie tax, pas lalwa kont komision ek gous e atir investisman par enn sistem taxolide. Amizir mo ti tann zot koze mo ti konpran ki zot problem se ki zot rival dan biznes ti reysi souk tou bann kontra e ki zot, zot ti pe bat lamok. Zot'si zot ti met for pou gagn for me zot pa ti met ase for. Ler ti ariv ler pou poz kestion ti bien warning nou ki bann orater pa ti ena boukou letan me ki zot dispoze donn detrwa ti eklersisman. Mo ti lev lame pou dimann drwa koze. Bann animater renion, sakenn ti get so kamwad pou kone kisannla mo ti ete. Par bann ti sign ti fer zot konpran ki mo ti pe ansegne dan liniversite. Ti ena boukou mofians lor zot figir. Seki ti kler se ki pou zot, bann entelektiel zot bann tirer lay ek bann roder lipou poul. Me zot pa ti pou kapav anpes mwa koze san perdi lafas. Mo pa ti donn zot letan pou organiz rezistans.

- "Les nou asepté ki pou lemoman pa pe trouv alternativ ekonomik me eski li pa ti pou ede si bann kapitalis lokal ti anpes dominasion par kapital etranze."

- "Enposib! Globalizasion pa permet bann reflex sekter ek rezional. Bizen entegre lekonomi nasional dan mouvman global," orater prensipal ti dir.
- "Donk, pa pou ena okenn diferans ant parti Sir Iswar, parti Bramsing-Tirliplen ek trwaziem fors? Virkitourn-Tournkivir!"
- "Erer kamarad! Nou, nou bann dimoun onet ek senser", li ti azoute. "Bon finn ler pou ferm renion. Bann ki enterese pou soutenir nou zefor pou moraliz lavi piblik donn zot nom Mademoiselle Chantale de Chantilly. Pou zot kontribision, meyer zot sign form stennding order. Nou pou fer leneseser."
- Apres renion, mo koleg ek mwa nou ti al kas enn poz dan enn restoran dan Caudan Waterfront. Ti enn lafendimwa e ti ena boukou animasion dan ansien plasdike. Ti ena lafoul partou e restoran ti plen. Koumadir mo ti trouv bann vizaz Site Tarzann. Sa pa ti pou drol. Depi enntan Patricia, Ezenn ek Gilbert ale-vini dan mo lespri. Konpare ar sa bann zouav ki mo ti zwenn zordi, zot bann sen. Mo ti pe gagn enn anvi for zwenn zot, koz ar zot, zve ar zot zanfan ...
- Mo koleg ti dan enn bon moud sa swar la. Mo ti dimann li ki ti ena deryer so desizion pou organiz renion kot li.
- Davidas, pou mwa tousa bien senp. Triyo St Bartay, Younous Martay ek mwa Gianchand Parday nou pou dan prosenn gouvrenman. Jounior partner me dan gouvrenman. Zot bizen mwa, to bien kone kifer. Mo sorti da kars mazoriter ki ti fer Sir Iswar vinn premie minis, ki finn fer Bramsing vinn premie minis - mem si li li pa net nou bann, so fam enn pirsan sorti dan nou lekiri.
- To kwar ladan?
- Mo pa kwar dan nanye. Mo kwar dan mwa. Get sa mo dalon! Bannla zot manej finans gran kapital. Mem si zot pa posed boukou, zot pouvwar ekonomik li imans, li reel. Regleman liniversite anpes mwa fer politik aktif. Bannla pe donn mwa enn job kot mo pe tous trwa fwa seki mo pe gagne aster ... apart bann lezot benefis. Pou elexion mo pa pou bizen debours enn sou ... okontrer, mo pou fer lakoup. Si mo eli, bengker mo pe vinn minis; si mo tonbe mo pe gard mo nouvo job plis ti prezidan bord parsi-parla. Diwana, mastana beta!
- Kifer to sir koumsa?
- Nou pe negosie ar toulede kan. Nou pou mars ar seki donn plis. Nisa ki fer douniya avanse. Prensip pa ranpli vant. Pa giji-giji bavant!
- Me zot bien kone ki Sir Iswar ek tandem Bramsing-Tirliplen zot bone-blan, blan-bone.
- To kwar nou pli bon? If you can't beat them, join them. Sak lobi bizen so klan dan pouvwar. Samem demokrasi babou.
- Bez sa!
- Pa bez denanye. Lavi sa! To kone Davidas, mo zalou twa.
- Zalou mwa?
- Yap! To sorti dan enn gran fami dan kars mazoriter ki fabrik premie minis e to ancor enn stepne ... plat. To zoli garson. To enn gran koko. To kone komie fami dispoze pey enn fortinn pou gagn twa? Twa, to pa mem kone ki to anvi. Eta bachara! Tir latet, nou mars ar twa e marke, garde, nou balie karo. Lerla pa pou bizen Sir Iswar ousa lezot pierpolzak.
- Lor ki program?
- Mem program ki lezot. ... Bliye program. Fann labou, fann lapipi. Lepep pa bizen program. Li bizen nisa, pecho. Kan nou gagn bon, li gagn bon. ... Ki vedir sa ti sourir foutan la?
- Mo ti fer koumadir mo pa ti tande.

SAPIT 10

ELEXION PARSIEL

Depi enntan mo ti pe rekoumans frekant Patricia, Ezenn ek Gilbert. Sakenn ti pe okip so ti zarden. Malgre plis ki di-zan separasion nou ti santi ki lalinn kominikasion pa ti tro soufer. Ti zis bizen enn bon meinntenens tanzantan. Ezenn ti koumans enn ti kenkayri e so biznes ti pe devlop bien. Travay pa ti fer li per. Patricia ti pe touzour travay profeser lekol primer me li ti dimann transfer pou vinn travay pli pre ar so lakaz. Zot de zanfan, Beatrice ek Dave ti pe grandi bien. Beatrice ti vinn enn zoli ti mamzel environ kenz-sez an. So regar ti ena touzour bonte Patricia. Ti-Dave kouma so paran ti kontan apel li ti enpe setif, li ti asmatik me sa pa ti anpes li viv so lavi zanfan normalman. Akoz so travay, Ezenn pa ti ena boukou letan pou okip so zanfan me Patricia ti la toultan.

Ti boukou pli difisil pou zwenn Gilbert parski li ti ena so prop lorkes e li ti pe zwe kat fwa par semenn dan enn gran lotel e de fwa par semenn lorkes ti pe fer repetision. Zis enn fwa par semenn li ti lib. Sak Lendi kan tou dimoun normalman okipe. So menaz pa ti pe mars bien. Pa ti fasil pou so fam. Toule tanto, apart Lendi, li ti pe kit lakaz boner pou al travay e li ti retourne apre minwi. Kan ti ariv ler pou li leve, so fam ti fini al travay e so zanfan ti fini al lekòl. Li ek so fam ti pe viv kouma selibater-marye. Bann rar fwa ki nou ti pe zwenn - zame li ti prezant nou so fam - souvan mo ti gagn anvì dimann li si li ti pe kontinie kre zoli sante angaze. Me tristes dan so lizie ti fer mwa tike tansion mo ti pou anbaras li.

Koumsamem, enn Lendi swar nou tou ti kot Patricia-Ezenn. Sakenn ti amenn enn ti zafer. Nou ti pe pran enn aperitif avan dine. Televizion ti alime me personn pa ti pe pran kont. Enn kou, program ti arete pou pas enn flasenfo. Depite sirkonskripsion Lesperans-Yolof ki ti osi minis ti desede. Ezenn ti premie pou reazir.

- Zoli program! Elexion parsiel baba!

Patricia ti soke par reaxion so mari. Mwa 'si parey. Ezenn ti ena enn fler politik extra.

- David, ala to sans. Chombo li matlo!

- Kifer mwa?

- Trwaziem fors pou ne aster ou zame. To ansien vilaz tom dan sa sirkonskripsion la. To enn zanfan landrwa e to kars li mazoriter. Bengker sek! To pran sa siez la. E lera nou montre zot ki nou kapav fer.

Pandan enn lasware, vire-tourne, nou ti pe koz zis sa. Mem Gilbert so lizie tris ti pe koumans briye. Pou nou li ti kler ki sa elexion la ti kapav sanz peizaz politik net. Pa ti ena okenn dout ki mo ti kandida ideal.

Lelandime boner mo ti telefonn Malika. Li ti dan enn moud extra zovial.

- He Hamlet, to pou deside, to pa pou deside? Fonse koko. Aret perdi latan dan sa liniversite gaspiyaz la.

Ler mo ti dir mo mama ki desizion mo ti finn pran li ti tike. Mo mama ti per ki mo gagn dezagreman. Me zame li pa ti pou met baton dan mo larou. Kouma mo papa ti al fer so ti fouting matinal mo ti bizen atann li retourne ar dipen ek lagazet. Mo sir ki li ek so bann kamwad fouting ti finn fini koumans fer pronostik. Zot hobi prefere ti koz politik, diskite e fer komanter. Ler mo ti dir li mo desizion, li ti poz lagazet lor labab, get mwa fix, fer enn sourir.

- Ena tou dan nou fami: kouyoner, bachara, joubaner, triyanger. Ti mank zis sa. Fonse beta. Pa per. Nou tou pou ar twa. E bonnfam, fer enn sourir. To gran beta pou vinn onorab.

- Fode li eli!

- Samem to pe per. Si to fer portaport pou to garson mo sir li eli. Bon Das, si to bizen kixoz pa ezite dimande.

- Pa, to finn fini donn mwa seki mo ti plis bizen. Bon mo bizen okip detrwa demars. Randevou dime gramaten. He Ma, to pa pou aret fer koumadir to finn trouv mirak?

- To pou fer mwa vinn fol, twa.

Mo lazourne ti extra bizi. Letansa nouvel ti pe koumans fane ki mo ti pe pans pou vinn kandida dan parsiel.

Anverite mo ti pe koz sa ouvertman pou teste reaxion. Koze ki long! Kikenn ti tap laport mo biro. Gianchand Parday. Li ti ole kone si vre-vremem mo ti ena lentansion poze.

- Si to pe mont lor ring, mach la pou enn lot kalite. Peizaz politik pou sanze net.

Kouma enn bon lisien lasas, Gianchand ti renifle ler e li ti kone kot bon zibie la ti ete. So group reflexion ti pe deza negosie ar Sir Iswar ek tandem Bramsing-Tirliplen anmemtan. Koumadir mo desizion ti pe fer pirog savire. Me kouma mo ti konn Gianchand, li osi ti pe reflesi lor valer komersial so soutien. Plis sitiasion ti pe vinn difisil plis so pouwar marsandaz ti pe ogmante. Mem enn elexion parsiel li ti enn bon moman pou fer lakoup si kone dan ki karo ti bizen koupe. Mo kwar akoz li tipti, mo pei ti res enn landrwa kot rimer ti sirkil vit. Soley leve, mo ti pran desizion pou poz kandida. Avan soley kouse emiser Bramsing-Tirliplen ti pe ofer mwa enn pos anbasader e emiser Sir Iswar ti pe propoz mwa tiket so parti.

Sa tanto la Ezenn, detrwa kamwad ek mwa nou ti al fer enn letour dan sirkonskripsion pou tat pou. Deza ti koumans ena enn ti exitasion. Gouvernman ti enpopiler e lakot parti Sir Iswar ti bien mwayen malgre ki li ti dan lopoizion. Toulede ti paret ize. Enn bon trwaziem fors ti pou ena sans si konn travay.

Mo ti al kot Nas me li pa ti la. Mo ti dir so madam ki biento mo ti pou revinn get li.

- Atann enn timama, bhaya. Li pre pou retourne.

- Mo ena kamwad ar mwa.

- Fer zot rantre.

- Non, enn lot fwa.

Mo ti sir ki pandan kanpagn mo ti pou zwenn li. Enn fwa mo ti krwaz li lor sime. Li ti zis dir mwa pa perdi letan kot vot ti dan lame me al travay for-for kote Yolof. Dan kote Lesperans li ti pe fer enn travay sasi san fer okenn tapaz. Li ti kontan dir ki soumaren atak antret.

Ti ena boukou travay pou fer. Nou ti bizen met lord dan nou lide pou prodir enn program koeran e pratik. Ki nou ti kapav fer dan lopoziyon e ki nou ti pou fer kan nou form gouvernman. Anmemtan nou ti bizen regle kanpagn elektoral pou ki li monte dousma-dousma kouma enn vag ziska ki li ariv so top lavey elexion e lera kraz lor latet nou adverser, met zot plat. Ti bizen osi kolekte enpe lamone. Adverser ti ena finans par tonn; nou kone lamone ti pou fane kouma konfeti. Bannla ti ena kas, nou nou ti ena limazinasion; bannla ti koumans ize, nou nou ti nef; bannla ti pe koz vie koze, nou nou ti ena kixoz diferan pou dir; bannla zot plito vie, nou nou ti plito zenn; bannla zot ti oblize divize pou gagne, nou nou ti kapav rasanble tou seki ti santi ki ansien ti zet zot dan kwen. Mo ti sir ki nou ti kapav eklat miray fortres labitid. Pa ti pou fasil me ti posib. Nou ti bien bizen fer enn konferansdepres pou anons nesans enn parti politik. Nou kouler ti Rouz ek Ver, nou senbol ti enn zetwal e nou program ti repoz lor trwa prensip: anti-globalizasion kapitalis, protexion lanvironnman e egalite zom-fam. Nou ti desid pou naz kont kouran. Anzeneral bann lagazet ti septik. Parski nou pa ti ena mwayen, parski nou ti bann ti nen ki ti pe rod sikann ar zean me osi parski ti ena enpe mazik poezi dan nou parol, bann zournalis pa ti tro minn nou boyo. Zot ti prefer les nou bann adverser rize e pwisan desir-desir nou. Nou nou ti pare pou manz ar zot. Ariv seki ariv.

Nou lorganizasion ti pe vinn efikas e li ti repoz net lor travay volonter e ti ena enn pake dimoun ki ti vinn ofer zot led. Ezenn ti pran organizasion dan so lame; Patricia ti pe donn so bes dan rezion Yolof ki ti resanble boukou Site Tarzann; mo mama ek so bann kamwad dan Lesperans ti pe fer portaport e solidarite fam ti pe ouver laport partou; mo papa ki ti enflan dan rezo Arya Samaj ti pe gagn boukou lasirans vot senpati; Gilbert, de semenn avan elexion, ti pran konze spesial pou donn enn ti kout pous atraver lamizik. Li ti konpoz enn sante ki ti vinn nou im, sante ki mem nou adverser ti pe sante aswar dan tavern.

Kan rouz ek ver pe trap lame,
Kan rouz ek ver dir namaste
Zetwal briye, zetwal riye
E mem aswar nepli fer nwar.

Madam, misie, ki zenn, ki vie
Nou dir adie vie simagre;
Anou aranz nouvo lemonn
Kot zanfand Bondie
Pa dezespere.

Kan rouz ek ver pe trap lame,
Kan rouz ek ver dir namaste
Zetwal briye, zetwal riye
E mem aswar nepli fer nwar.

Amizir elexion ti pe aproz, panik ti rant dan kan advers. Nou konba ti kouma enn nouvo poem san klise. Enn gramaten boner Gianchand Parday ti vinn get mwa. So group reflexion ti desid pou soutenir mo kandidatur. Sa zour la mem zot ti pou fer enn konferansdepres pou dir piblikman ki zot ti dakor ar program Rouz ek Ver.

Anplis nou ti pe benefisie rivalite Ant Sir Iswar ek tandem Bramsing-Tirliplen. Dan bann renion kan zot ti santi ostilite, parti Sir Iswar ti donn modord ki si pa pou vot kandida Sir Iswar zet vot dan desbinn zetwal me pa fer pese vot kandida Bramsing-Tirliplen. Laliens Bramsing-Tirliplen ti pe dir mem zafer. Zet vot dan baydoum zetwal me enn vot pou kandida Sir Iswar li koumadir pe vers dile karem lor stati Satan. Nou bann miting ek renion noktirn ti ena enn latmosfer fet. Mo ti eli ar enn mazorite konfortab.

SAPIT 11

ENN LOT LAKRWAZE

Sa ti laviktwar dan enn elexion parsiel, si nou ti konn servi li, ti pou amenn nou ver bann gran laviktwar me si nou ti les li mont lor nou latet ti pou amenn nou direk ver katastrof.

Dan nou parti nou ti bien konsian ki enn ti petal rouz boukie banane pa amen banane. Bann dirizan ek militan ti pe fer enn travay sasi e nou ti pe okip teren pous par pous. Mem bann landrwa ki ti ostil okoumansman ti pe ouver laport timidman.

Dapre mwa nou ti pe grandi tro vit me ti difisil pou pez fren. Boukou entelektiel ki yer ti silansie ti pe vinn ver nou. Dan zot lespri nou ti enn lespas liberte e zwadeviv. Ti ena osi ki ti pe sanz mouyaz parski bato yer ti pe koule.

Ti ena osi danze ki dan parti nou devlop enn serten lagorans. Regilierman Ezenn, Rajen, Sheila, Ramba ek mwamem nou ti pe warning bann dirizan diferan nivo.

Dousma-dousma nou ti pe mark nou prezans dan tou sekter lavi politik ek sosyal. Sitiasion dan pei ti pe dezerene rapidman - somaz, koripsion, tipti ek gran delenkans, ladrog, deteryorasion lanvironnman, violans domestik. Nou sosiete ti bien malad. Pandan sa letan la gouvernman ti pe sey vann rev nouvo ekonomi, sibersite, enn kompyouter pou sak fami, axe gratis lor enternet. Me toulejour lizinn ti pe ferme ousa ti pe enport travayer parski travayer lokal pa ti ena formasion nesese. Mo bizen rekonet ki amizir popilarite Rouz ek Ver ti pe ogmante mo angst ti pe grandi. Ler nou pran pouvwat ti pou ena telman problem pou rezoud ki si lepep, ki ti pe devlop gran lesperans, perdi pasians mouvman dan nou faver ti kapav fer boumtrang. Lot kote bann miltinasional ek siperpwisans ti pou fer tou pou ki nou larg nou pozision pou adopte enn politik dan zot faver. Bann bayedefon ki ti finn koumans finans nou ti pou met presion pou nou mars dan direxion lentere gran kapital miltinasional. Bartay, Martay ek Parday ti pou rekoumans zot marday.

Kimannyer ti pou fer pou anmemtan regle bann problem irzan ki afekte lavi tidimoun e koumans sanz baz operasion lekonomi. Si nou ti reysi sa nou ti pou vinn enn referans kont fatalite globalizasion. Mo ti anpermanans lor enn lakord red ant exitasion parski nou ti pe avanse for-for ek angst ki koze par difikilte pou ramenn bato la dan por. ... Ravann ti pe rezone, lagitar ti pe donn lagam. Pa ti kapav kil parad. Swa li ti pou pase swa li ti pou kase.

Enn swar, fatigue, san okenn program enportan e sirtou parski mo ti bizen anpes solitud chombo mwa par lagorz, mo ti envit momem kot Malika. Li pa ti maynn si mo pa ti maynn pas lasware ar enn lot kamwad ki pa ti enterese ar politik. Mo ti reponn li ki mo pa ti anvi koz politik ditou. Nenport kwa me sirtou pa politik. Oke!

Nikola, kamwad Malika, ti enn zoli boug, koumadir akter. Dan so lizie ti ena enn sourir ki briye kouma zetwal dan lanwit tied. Nou trwa nou ti pe gagn enn bon moman, badine, riye, les ale, pa pran traka nanye, viv lavi kouma li vini. Ant Malika ek Nikola ti ena enn afexion profon ki ti dat depi lontan. Drol! Zot pa ti pans pou viv ansam. Enn koup ideal mo ti sir.

Nikola ti fer letid bien avanse dan enn gran konservatwar dan Lerop me li ti telman atire par lamizik Jaz ki aster li nepli ti pe zwe klasik ditou. Li ti vinn enn gran saxofonis Jaz repite dan nou pei e dan bann gran sant. So dernie CD ti pe vande kouma gatopima so-so parmi bann nam Jaz. Me kan ti get so senplisite zame ti pou dir sa. Enn lot dan so plas ti pou mari met dan zar.

Letan ti pe koule ar telman douser ki nou pa ti pe santi li pase ditou. Enn kou telefonn kas nou rev.

Malika ki ti pran telefonn ti dir mwa, "Pou twa sa. Babou."

Akoz mo papa pa ti tro bien mo ti toultan dir Babou kot ti kapav zwenn mwa. Mo ti santi ki sitiasion ti grav. Babou ti zis dir mwa ki li ti'a bon ki mo ti retourn lakaz. Sa ti ase pou mo devinn leres. Mo de kamwad ti lir lor mo figir ki mo ti dan tristes ek tourman. Malika ti dimann mwa, "To sofer ar twa?" Mo ti pe kondire momem. Nikola ti propoze pou akonpagn mwa. Ar telman ensistans ki mo pa ti kapav refize.

Ler nou ti ariv kot mwa, mo papa ki ti gagn atak ti fini mor. Ti bizen okip so lanterman. Mo papa ti bien organize. Tou so papie ti dan lord; li ti met dekote enn som lamone ase enportan pou ki mo mama pa ti bizen depann lor person; li ti finn osi dir mwa kimanier so lanterman ti bizen ete. Kouma li ti finn viv enn bon lavi, li pa ti ole ki person plore. Malgre so partisipasion dan mouvman Arya Samaj, li pa ti ole okenn pandit fer lapriyer. Li ti fini dimann Gilbert sant so sante prefere, 'Lasours'. Anplis li ti ole ki so lekor pas

Legliz Katolik Katborn. Pandan so vivan li ti al dimann permission Levek ki pa ti ena okenn obzexion. Nikola ki ti konn pret parwas Katborn bien ti pran responsabilite pou fer tou demars neserer.

Mo papa ti bien popiler. Kouma zot ti gagn nouvel, bann fami pros ti vini lor vites. Omilie lanwit ti ena enn gran vatevien ki ti kas somey bann vwazen ki pa ti tike pou vinn rann zot kont. Sakenn ti pran enn responsabilite. Mo bann kamarad dan parti ti koumans arive. Ler soley ti leve ti fini okip tou bann demars neserer. Nikola ek Ezenn ti pe koordinn tou.

Pou servis set-zour mo mama ti dir mwa envit tou bann ki ti ed nou pou lanterman papa. Lerla ki mo ti konpran lenportans sa servis la. Pa ti zis enn fason exprim nou gratitud, li ti osi enn fason pou dir ferm-ferm ki lavi bizen kontinie. Memwar dimoun mor li ti enportan me pa ti gagn drwa bliye seki vivan.

Pou mwa plis enportan ki tou se seki ti bizen fer pou ed mama fer fas so nouvo sitiasion. Eski li ti pou kapav tini tousel, li ki ti depann lor papa net? Mo ti dimann li si li ti ole res dan sa lakaz la, ousa al viv dan enn ti flat.

- To'le touy mwa, beta. Mo bien isi. Twa ki to pou fer aster?

Mo ti deza dir mo paran ki mo ti pe anvi pran enn lakaz dan rezion Albion me mo ti ranvway desizion la kan mo papa ti pe koumans gagn problem lasante.

- Difisil pou les twa tousel isi.

- Non, beta. Ena Babou; ena bann vwazen. To papa finn kit ase lamone pou mo viv. Mo pou dimann mo kouzinn Ratna - li vev non - vinn viv isi. Pa trakase. Mo pou debrouye. Twa, viv to lavi, mo garson.

Enn semenn pli tar mo ti demenaze. Batiman ki mo ti pran ti ase gran pou konbinn biro ek lakaz. Lor premie nivo ti pou ena mo biro, biro Ezenn, Rajen, Sheila, Ramba, biro sekreter ek enn lasal konferans. Mo ti pou viv lor letaz. Mo ti ena tou seki bizen.

Elexion zeneral ti pe aprobe. Lalit ti pou sere. Siperpwisans ek bann miltinasion ti pe dimann Sir Iswar, Bramsing ek Tirlipen tom dakor pou bar larout bann 'teroris anti-globalizasion'. Labank Mondial ti pe donn enn ta soflonn avek moratwar pou permet gouvrenman fer barakat. Ti mem ena enn ta resours pou grat lamer, pentir lesiel. Malgre sa, sondaz ti pe montre ki nou ti ena enn ti lavans lor nou adverser. Zot pa ti pou les pouvwar sape. Mo ti dir bann kamarad ki nou ti bizen bien vizilan.

Depi enn bout letan ti pe ena enn seri krim ek oldep: oldep labank, oldep bizoutri, oldep dan lotel. E sak fwa gouvrenman ti pe koz 'konplo teroris'. Mem Sir Iswar, lider lopoizion, ti pe koz sa kalite koze la.

Enn swar ti ena sok zeneral dan pei. Dabor nouvel ti tonbe ki enn bom ti eklate dan batiman stasion televizion gouvrenman ki ti touy plizier dimoun. Erezman stidio ek transmeter pa ti andomaze. Answit Bramsing, Tirliplen ek Sir Iswar ti paret ansam lor mem plato pou anonse ki dapre zot lenformasion enn komando sorti dan enn pei repite pou so axion teroris kont demokrasi ti responsab. Zot ti reysi zot kou parski zot ti ena zot azan andan pei ek alenteryer stasion televizion. Demokrasi ek liberte ti andanze.

Gouvrenman avek soutien lopoizion ti pe met enn letadirzans pou kraz latet bann mons ki Satan ti anvwaye pou fer ditor. Nou pei, ziska tou rant dan lord, pou gouveerne par enn gouvrenman linite nasional dirize par enn triyonvira "parey kouma ti ena dan Rom Ansien kan bann kriminel ti touy Gran e Nob Zil Sezar".

Mo ti konvok enn renion irzan biro-politik. Bien sir nou ti pou bizen denons sa galimacha la; bien sir nou ti pou alert lopinion lokal ek mondial. Me kestion fondamental se, "Ki nou ti bizen fer"? Nou ti abitie travay dan transparans, dan legalite, dan demokrasi. Nou pa ti konn fer lalit gerila. Rajen ti partizan ki nou rant dan klandestinite. Ezenn ek mwa nou ti konvenki ki nou ti bizen res seki nou ti ete: enn parti demokratik ki pou servi demokrasi pou grandi demokrasi. Bann zenn ti plis atire par lalinn Rajen. Parti ti konn so premie gran sekous. Pou evit konfrontasion nou ti prefer posponn deba. Nou ti dimann tou dimoun retourn dan baz pou kone kimanier lepep pe reazir. Sheila ek Ramba, zot kote, ti desid al delavan ar zot proze pou mobiliz bann fam kont diktatir. Depi ki sa de la ti rant dan parti nou lafors kote fam ti extra grandi. Zot ti bann militan feminis depi bien lontan. Dimoun ti ena boukou respe pou zot. Zot ti konn motive, organize ek mobilize. Zot ti ena bann selil partou dan pei. Zot ti parmi bann premie fam ki ti al donn koudme bann travayer sexiel pou form bann korporativ self-help. Ant zot ek Malika ti ena enn relasion solid depi lepok zot ti swiv kour lidersiz dan liniversite.

Selman, mo ti dir zot, fer bien atansion. Nou ti bizen pare pou fer fas kont terrorism leta. Lapolis, sirtou lapolis sekre, pou vinn bien-bien feros. Ler nou ti separe mo ti santi ki mo ti pou perdi boukou kamarad. Ena ki ti pou ale parski zot pa ti pou dakor ar mwa; ena ki ti pou zwenn tase. Mo ti rapel ki fek-fek la mo ti angwase parski ler nou ti pou form gouvrenman nou ti pou gagn gro difikilte met anpratik bann reform ki ti

neseser. Sa problem la ti rezoud par limem. Aster nou problem se kimanier nou ti pou sirviv siklonn ki ti pe kraz lor nou.

Ler tou bann kamarad ti fini ale, mo ti vers enn ti drink e alim rajo lor BBC World Service. Ti ena enn program lor bann travayer sexiel dan Calcutta dan Lenn. Kimanier zot ti debaras bann parazit ki ti pe explwat zot, kimanier zot ti aprann metie pou ki zot pa tom lor lapay kan laz rantre; kimanier zot ti obliz kliyan servi kapot pou protez zotmem kont SIDA. ... Malika, Sheila, Ramba, travayer sexiel dan Calcutta. Samem lespwar. Ti ena enn mouvman global kont dominer, imiliasion. Enn mouvman global anfaver dinite imen.

Kikenn ti pez sonet. Salerla? Kisannla sa ti kapavet? Mo ti alim lalimier deor e al ouver laport. Mo ti bien per ki lapolis ti finn debarke pou ramas mwa. Ar bann nouvo lalwa ek regleman li ti telman fasil atas lake ferblan.

Nikola ek Babou! Babou ti koz premie.

- Das, to tousel?

- Bann kamarad fek ale.

- Nou kapav rantre?

- Sori! Bien sir, rantre. Nikola, kimanier?

- Korek. Doub sis.

Zot ti vinn gete si zot ti kapav fer kixoz pou mwa. Ki zot ti pou kapav fer? Enn artis ek enn boem. Nou ti al dan mo salon prive lao.

- Das, Nikola ek mwa, nou finn desid pou viv ansam.

- Zot...?

- Wi, nou 'gay'.

- Mama kone?

- Li soupsonne. Bonnfam enn malinn.

- Li pou viv tousel?

- Li ek so kouzinn. Zot gagn li bonn ansam. Mama finn vinn prezidant so komite trwaziem-az.

Nikola ti paret pli preokipe par sitiasion politik. Eski li ti kapav fer kixoz pou ede? Kikfwa li ti bizen alert Komision Enternasional Drwa Imen. Li ti ena boukou kontak dan sa domenn la. Sa ti enn bon lide. Mo ti dir li al delavan. Bann enstitision materyel ti pe soutenir diktatir. Ti bizen ki bann enstitision moral lev lavwa. Ler zot ti ale, lame dan lame, mo ti sey dormi enpe san reysi. Vire, tourne, alim lalimier, tengn lalimier, alim rajo, tengn rajo. Abba mem. Mo kwar li ti ver kat er dimaten ki somey ti pens mo lizie.

SAPIT 12

LETO TI PE SERE

Ler mo somey ti kase soley ti fini leve. Mo ti enpe grogi. Me bien vit realite ti pran so plas dan mo latet ar foul lafors. Taler mo ti pou bizen al parlman e mo ti kone ki ti pe atann mwa: terorism verbal. De tazar ti finn marye pike e bann bakbencher ti sirman pou gagn enstrixion pou fer mo lavi amer. Zot pa ti pou ezite pou bat mwa enn bate bef. Dan lopoizion nou ti pou zis detrwa e zot ti pou fer tou pou touf nou lavwa. Erezman ti pou ena detrwa depite ki, mem si nou pa ti dakor lor boukou zafer, ti pou reziste gouvernman so tandans dominer.

Mo ti dekonekte telefonn avan mo ti al dormi e ler mo ti rekonekte li li pa ti aret sone. Zournalis, senpatizan, piper gouvernman ki ti gagn enstrixion zour mwa, maltret mwa, entimid mwa. Ler zournal televize, mo ti alim televizion. Matrakaz ti pe kontinie. Bann lagazet ti klerman per pou sort kare-kare. Wi, me; wi, me; wi, me!

Nou ti oblize mont enn rezistans me li ti pou bien-bien difisil. Nou parti ti bien zenn e nou ti grandi tro-tro vit, telman vit ki nou ti perdi kontrol lor bann evennman. Nou ti ena enn nwayo militan solid me nou nouvo kiltir politik pa ti bien anrasine dan baz sosiete. Nou ti bizen letan me aster irzans ti pe swiv irzans.

Eski mo ti fer enn erer rant dan elexion parsiel? Ti ena serten obzervater politik ki ti pans koumsa sa lepok la. Zot ti ena rezon? Kikfwa! Ena lezot ki ti foul dakor sa lepok la, ki aster ti pe dir ki zot ti kone mo ti pe fer erer kan mo ti decide pou poz kandida dan parsiel. Malen apre kou! Sa lepok la mo ti sir mo ti pran bon desizion. Ti bizen pran desizion. Mo ti pran li. Seki ti finn arive ti finn arive! Pa ti kapav met aryer aster.

Sak zour ki ti pase ti pe amenn so kargezon move nouvel. Triyomvira ek zot konseye sekirite ti pe organiz represion dan enn fason efikas. Zot pa ti aret bann latet dabor me bann dirizan lokal dan vilaz, dan kartie. Ti

aret zot, gard zot innkominikado e apre detrwa zour ti ena bel-bel tamtam lor televizion. Entel ti konfese ki li ti enn teroris peye par terrorism enternasional e ki pran lord ar enn servo lokal ki ti opere dan lanonima. Lapolis ti ena bann soupson lor idantite servo la me ti pe atann moman propis pou pas alatak. Kominike ofisiel pa ti dir, biensir, ki ti servi tortir pou fors dimoun sign konfesion.

Lapolis sekre ti pratik politik souffle-morde. Ler li ti ramas enn ti militan lor baz e pa ti ena okenn reaxion parmi dimoun dan lokalite parski lafreyer ti fini paraliz bann lespri e lagazet pa ti pe dir nanye parski otosansir ti fini rant dan labitid, li ti koumans aret bann dirizan enpe pli enportan ki ti ena enn pli gran repitasion. Koumsa, dousma-dousma zot ti pe mont ver lao dan lorganizasion.

Enn mwa pli tar lapolis ti aret Sheila ek Ramba e ti akiz zot pou trafik ladrog ek biznes prostitision. Zot ti al enpe tro lwen. Ti ena remou dan popilasion. Enn editoryalis ti mem ekrire: 'Enough is Enough'. Me gouvrenman ti reysi so kou. Li ti dir ki lapolis ti pe fer so travay apartir lenformasion ki li ti ena e ki ti bizen les lakour deside. Taktik ti sanze. Ti koumans servi arselman legal. Ti pou aret nou, met fos akizasion e lerla les nou debat dan lakour. Lagazet ti pou pibliye bel-bel reportaz, dimoun ki kontan nouvel sansasionel pou gagn li bonn e nou, nou pou rent nou nam, depans nou lamone e perdi nou letan sey sorti lor kosion e reponn akizasion. Letansa letan ti pe pase e pei ti pe al ver eleksion zeneral san ki nou ti pe reysi fer veritab travay politik. Terrorism leta ti efikas.

Triyomvira ar soutien masif siperpwisans ek gro kapital miltinasional ti pe konsolid zot pozision. Zot ti pe reysi fer verni demokratik anpes pourtir paret; ti pe servi parfen pou kasiet santi pi.

Si zot ti aret mwa, enn depite lopoizion, sa ti kapav zwe dan mo faver. Lapres lokal ek enternasional ti pou kriye; bann enstitision moral ti pou proteste e bann demokrat alenteryer siperpwisans ek pei devlope ti pou met presion lor zot gouvrenman pou kondann represion ek diktatir isi. Repitasion bann dirizan nasional ek enternasional ti pou gate. Zot zimaz pa ti pou zoli-zoli. Me diktatir ti vinn malen. Zot ti les mwa an 'liberte kontrole', koup lerb anba mo lipie, obliz mwa servi mo letan ek resours lor axion defansiv ziska mo perdi souf. Dan parlman zot ti sanz zot manier. Bann dirizan ek bakbencher pa ti agresif ditou; zot ti pe donn mwa tou letan ki mo ti bizen pou poz kestion e pou koze sou kontrol spiker ki ti enn politisien rize, enn vie renar ki pa ti kwar ditou dan separasion pouvwar. Ekzekitif ek lezilatif ti fini vinn enn. Dan zidisier ti ena enn rezistans timid-timid. Me laplipar ziz ek mazistra ti pe zwe zot fim, pas bagou ar pouvwar parski bann ki 'ti fer bon zanfan' ti sir ki zot ti pou gagn travay soukontra kouma konseye ousa prezidan komision danket kan zot pran pansion.

Enn kote gouvrenman ti reysi ansenn bann enstitision ek bayonn liberte; lot kote ar led siperpwisans ek Labank Mondial li ti pe met for dan devlopman enfracritir. Boukou santie ti pe ouver: konstrixion larout ek batiman, batiman ek larout.

Pandan de-zan sa ti dire. Parti Rouz ek Ver ti depaye net. Ti bizen boukou letan ek resours pou rekonstrir nou lorganizasion. Nou parti ti pou konn enn peryod difisil me tousa pa ti dramatik. Nou ti zenn, plen ar lide ek antouziasm. Lavi ti divan nou. Deza ti koumans ena plis dimoun ki pa ti per pou koze; plis dimoun ki ti pe revinn ver nou. Dan rezion kot nou ti reysi fer enn travay dirab, lorganizasion ti pe regagn so misk; ti ena osi rezion kot nou prezans ti plito meg. Dan fon mo leker mo ti trouv sitiasion la kouma enn boner dan lapo maler.

Depi detrwa mwa plizier kees kont nou ti pe reye ousa dismiss. Bann fam dirizan dan parti ti pe vinn politikman for ek popiler. Zot lenflians ti pe grandi atraver bann diferan klas sosial e apart enn rezo nasional zot ti form parti enn rezo enternasional. Gouvrenman ti realize ki ler zot ti fer aret Sheila ek Ramba ar fos akizasion zot ti fer enn mari gaf. Senpati pou nou de eroinn ti ogmante partou. Solidarite fam ti enn zafer ki politisien zom pa ti pran kont ou plito pa ti konpran. Enn evennman ki personn pa ti atann ti bouvers tou bann done. Pou devlopman lendistri textil plizier lizinn ti fer vinn travayer fam depi Lasinn. Zot ti bien forme dan itilization bann masinn modern e travay pa ti fer zot per. Zot ti pe avoy zot saler dan zot pei e zot ti pe viv lor kas overtaym. Personn pa ti pe enteres ar zot kondision travay ek kondision dan lakel zot ti pe viv. Ti ena koze ki zot ti pe sibir move tretman e ki ti pe mem fors serten rant dan prostitision. Anverite zot ti pe sibir enn nouvo kalite esklavaz. Ironi dan tousa se ki bann dimoun ki toultan ti plengne ki zot anset, esklav ek kouli, ti pas mizer dan lame patron, ti trouv sa normal ki bann zouvriye fam Sinwa sibir mem tretman. Ramba, Sheila, Malika ek zot bann kamarad pa ti dakor. Zot ti pe denons depi lontan explwatasion sovaz ki travayer Sinwaz ki pe sibir. Enn zour pei antie ti aprann ki tou bann tifi la ti desann dan lari, mars long-long distans ziska lambasad zot pei e laba zot ti dimann lotorite retourn zot dan zot pei. Mouvmann feminis ek

bann asosiasion femininn ti soutenir zot san-pour-san. Koumadir ti ena lame Bondie ladan parski sa ti montre diktatir ki li 'si ti ena so terminis.

Enn swar, detrwa semenn pli tar, dan zournal televize nou ti aprann ki gouvènmàn ti lev letadirzans ek ti disoud parlman. Ti pou ena elexion dan de mwa. Zot ti konpran ki zot ti bizen fer vit parski sitiasion pa ti pou bouzfix.

SAPIT 13

SITIATION DEBLOKE-REBLOKE

Ti bizen swasann-dis kandida. Enn par sirkonskripsion. Parti ti desid pou met trann-senk fam ek trann-senk zom. Li ti kler pou nou ki nou pa ti pe al pran pouvwar me nou ti pou donn politik nou pei enn nouvo oriyantasion. Ezenn ek Rajen ti propoze ki nou met enn mazorite fam dan sirkonskripsion sir me Sheila ek Ramba ti donn plis enportans merit ek kapasite travay. Malgre sa ti ena plis boukou kandida fam dan bann sirkonskripsion sir. Dapre enn senario rezonab, nou ti pou gagn ant douz ek kenz depite. Si sa ti realize nou ti pou ena enn baz solid pou devlop nou axion politik e prepar pei pou bann transformasion veritab. Nou ti reysi fer enn meyer performans: douz ti eli direktèman ek sis atraver proporsionel - dis ladan ti fam. Mwa mo ti tonbe parski mo ti repoz dan mem sirkonskripsion kot mo ti eli dan parsiel, enn bastion Sir Iswar. E mo pa ti met mo nom dan lalis priyoriter pou proporsionel. Enn lider, dapre mwa, pa ti gagn drwa rod seke.

Ti finn ariv ler pou fer bilan, repans nou axion fitir e miskle nou lorganizasion pou fer fas bann nouvo batay ekonomik, politik ek sosyal. Li ti normal ki mo demisyon kouma Lider e mo ti propoze ki swazir Ramba pou ranplas mwa e ki Ezenn res Depyouti-Lider. Pa ti ena deba parski tou bann kamarad ti konsian nesosite enn nouvo depar. Mo ti axepte pran prezidans ki, dan nou parti, ti enn pos senbolik.

Pandan detrwa lane mo ti viv exes vites e mo ti ena bien lentansion ralanti. Plis enportan, mo ti bizen letan pou reorganiz mo lavi. Mo pa ti ena okenn reveni e rezerv ti fini plat. Bann kamarad dan parti ti propoz pou donn mwa enn reveni mansiel pou mo zwenn de bout. Me sa pa ti enn solision. Mo ti bien bizen enn travay. Me lakel? Mo pa ti anvè retourn liniversite. Resers ek lansengman ti fini perdi zot atraxion dan mo lespri. Pandan detrwa semenn mo ti kouma enn plant brile ar soley e ki ti pe atann enn gout lapli. E mo ti gout lapli ti pe refiz tonbe. Mo ti osi bizen enn landrwa pou viv parski lakaz Albion ti kartie zeneral parti. Pa ti ena okenn irzans me sa pa vèdir ki mo ti gagn drwa trenn lipie, pa fer nanye.

Mo ti dan mem sitiasion ki Tornado enn Dimans tanto bien lontan dan Lesperans. Mo ti finn zwe mo dernie mach lor teren politik.

Pandan pre senkant-an mo ti finn akimil konesans ek experyans san dekouver vre sime.

SAPIT 14

FER LAPLANS DAN LAGON ZISKA ...

Souvan mo ti santi koumadir mo ti pe fer laplans dan lagon. Mo ti pe flote; divan ek vag ti pe marye pike pou say mwa agos, adrwat, agos. Me mo pa ti konn ni gran dilo, ni profonder kot ble pal vinn nwar parski lalimier soley dimann pardon. Depi Tornado ziska Rouz ek Ver mo liniver ti grandi anlonger ek anlarzer me so epeser ti res plito meg. Kifer mo ti toultan santi koumadir kixoz manke dan mo lavi. Mo ti ena enn PhD an Istwar. Lagazet ki ti pe pibliy mo lartik ti ofer mwa enn job permanan enteresan. Donk mo problem finansie ti fini rezoud. Mo ti touzour prezidan enn parti politik ki ti pe vinn plizanpli for ek ki ti ena rekonesans enternasional. Mo ti ena enn pogne kamwad entim ek senser. Me malgre tousa ti ena enn vid dan nwayo mo lekzistans.

Enn zour direkter lagazet pou lekel mo ti pe travay dimann mwa si mo ti pou axepte pran responsabilite organiz enn gran fet popiler pou selebre laniverser senkant an nou lagazet. Mo bizen rekonet ki mo ti kontan organiz fet; mo ti kontan prezans lafoul; mo ti gagn plezir trouv plezir lor figir dimoun ler zot ti dekouver kixoz extra. Normal mo ti axepte sirtou ki mo ti pou gagn foul sipor direxion ek staf nou lagazet. Li ti enn extra chalenj.

Mo ti regroup otour mwa bann meyer animater ek artis e nou ti plann enn maha-proze. Nou ti swazir enn sayt orizinal. Tou ti pare pou gran zour. Lavey, aswar, nou ti pas tou anrevi e tou ti paret rekta anplas. Mo ti bien fatige e somey ti chombo mwa kouma mo ti poz latet lor lorye. Omilie lanwit enn lavwa ti kas mo somey pou dir mwa: "Pa fer gran-nwar mo piti! Lapli fer lenz kanze vinn kataplas." Mo ti pran detrwa

segonn pou konpran ki ti ariv mwa. Mo ti fer enn kosmar. Ayo! Vremem mo ti bliye chek plis enportan: an Mars ki kalite letan gagne dan landrwa kot fet ti pou deroule? Ki mo ti kapav fer? Mo ti pe transpir gro. Mo pa ti kapav telefone omilie lanwit. Ti bizen atann soley leve. Panik! Mo ti kit lili, tom lor zenou, dimann Bondie pardon. Tou sa letan la, mo ti kwar mo ti ate. Li vre ki mo ti ena enn kamarad pret ki enn zour ti dir mwa dan so manier sek-sek: "To osi ate ki enn gout laroze lor enn petal roz ki pe reflekte enn reyon lalimier soley." Li ti reysi met dout dan mo latet me mo ti riy enn gran kou e nou ti koz enn lot koze.

Enn dimoun ki nou krwaze, enn evennman ki nou traverse parfwa vir tou anbalao e nou sertitid, tranpe dan transpirasion frwad ki lafreyer fann lor nou, debalans nou e obliz nou re-eple nou nom. Nou tou, enn zour pa enn zour, nou trouv noumem lor larout Damas. Laplipar fer koumadir nanye pa finn arive e zot kontinie zot sime, lizie ferme ek zorey bouse. Me ena ennde ki realiz vit ki vre souvan kasiet deryer paret, ki bizen desir vwal laparans pou trouv kler. Li telman pli fasil fer vadire tou normal.

Mo kosmar dan lanwit ki ti vinn avan gran evennman lor ki mo ti met pwa mo kapasite, nom ek repitasion, ti kas mwa ande. Si lapli ti pou tonbe tou ti pou vinn mastok. Lelandime boner mo ti telefonn stasion meteo. Konfirme. Samem peryod plis mouye dan sa landrwa la. Zot ti pe prevwar enn letan lapli-lapli pou lazourne. Si ti koup mwa pa ti pou ena disan.

Toultan mo mama ti pe dir ki pese pey lor later. Mo ti finn marsand toufann ki ti finn swazir so moman pou grenn lor mwa aster. Mo ti kwar dan prensip larezon; dan 'fale vwar pou kwar'. Tou leres ti zistwar vie bonom, vie bonnfam ki kwar dan siperstision. Konesans siyantifik ti kapav anpes mwa fer erer me pa pou kapav pardonn mo erer e bar mo gorl. Dan lavi, anverite, ena boukou kixoz ki depas kad larezon. Malsans nou konpran sa kan dibwa pwent ar nou. Fode nou manz lapousier pou nou realize ki tou seki vizib fini dan lapousier. Lavi pa fasil. Li pa kapav fasil. Li fri enn evennman ki ti arive plis ki 15 miliar banane desala: Big Beng. Mo papa, lepok Tornado, ti kontan dir ki lavi li enprevizib kouma enn mach foutborl. Boul ron, laplenn kare. Amizir mo dekouver konplexite mo lavi mo ti realize ki lavi li ti kouma mil mach foutborl ki ti pe zwe anmemtan dan enn fraxion segonn atraver lespas ek letan.

Sa zour la lesiel ti bare. Tanzantan ti ena enn ti soley timid. Pa ti ena lapli. Enn mo koleg ti mem dir: "Enn mirak sa!" Ver enn-er tanto enn labriz ti pous niaz ver lwes e lesiel ti vinn ble. Ler fet, ki mo ti apel "Spektak Zanford Larkansiel", ti koumanse ti ena enpe niaz ki ti pe ramase dan les me tou ti pe deroul dan lord. Zis kouma spektak ti ariv so top e ti pe sarye tou dimoun lor lezel limazinasion ek bote, enn larkansiel extra-bote ti paret lor lesiel koumadir Bondie ti pe sign enn kontra lamour ar zanford larkansiel. Enn frison ti travers lafoul. Boukou regar ti tourn ver mwa, regar plen ar admirasion.

Mo lizie ti plen ar larm. Lazwa ek laont, gratitid ek imilite ti gonfle mo leker ek chombo mo lagorz. Lerla ki mo ti koumans realize ki dan lekzistans ti ena emosion ki ti pli for ki larezon.

SAPIT 15

TRWA-ZER

Enn zour Patricia ti dimann mwa si mo ti kapav ekrir enn ti pies teat ki li ti pou servi ar so bann zelev adilt ki ti pe swiv koudiswar ki so ONG ti pe done. Mo ti enn istoryen, enn zounalis. Zame mo ti sey ekrir poem, zistwar ousa pies teat. Me mo ti anvi seye. Enn lot lakrwaze, enn lot chalenj.

Pies la ti pas dan enn prizon kot ti ferm enn santer angaze ki ti pe agas lotorite politik ek lapolis par so manier kategorik denons lenzistis, koripsion ek fer dominer. Lapolis pouri ti desid pou touy li e fer kwar ki li ti enn droge ki ti swiside parski li ti anmank.

Mo ti kit maniskri la ar Patricia e nou ti donn randevou kot li pou diskrit pies la e gete ki amannman ti nesaser.

Ler nou ti zwenn, li ti dimann mwa kifer zis trwa-zer mo ero ti mor dan so selil. Mo ti reponn li, "Pa kone. Zistwar la ki koumsa. Kifer to dimann mwa sa?"

- Zezi ti mor zis trwa-zer. To ti kone?

- Non.

- Enn zoli pies David, enn zoli pies. Mo pou sey fer enn bon travay ar sa. Mersi.

Dan pies la mo ti pe fer enn paralel diskre ant mo ero ek ero Nouvo Testaman. Toulede ti mor trwa-zer. Kwensidans? Ousa ...? Non, pa posib.

Apre nou experyans negatif dan Site Tarzann, Patricia ti retir li pandan enn bon bout letan e ti konsantre lor so responsabilite profesyonel ek domestik. Ler so bann zanford ti vinn ase gran, li pa ti kapav reziste anvi

retourn lor teren sosial. Li ti dir mwa ki li ti santi koumadir enn lafors pli for ki li ki ti pe ris li. Enn emosion, enn entwision ki ti pli for ki larezon.

Me Patricia pa ti refer mem erer. Olie al ver dimoun pou ed zot endividielman, li ti desid pou apiy lor formasion bann lider diferan nivo. Sa pa ti bet ditou. Atraver so bann stazier li ti prezan partou san ki li li ti bizen laba fizikman. Enn zour ler nou ti pe koz-koze apre dine, mo ti dir li, "Bizen enn nouvo Moiz pou gid bann dan pens atraver Lamer-Rouz."

- Nou ena nou Moiz. Moiz Alagenn.

- Pa enn lot Tirliplen?

- Mo pa kwar.

Moiz Alagenn ti enn metis ki ti alez dan lanvironnman lavil kouma lakanpagn. Li ti resanble Simon, gorli Tornado. Kouma Simon li ti rant dan tou lasos. Me li ti mil fwa pli for. Li pa ti perdi letan zaza e li ti konn koz ar dimoun, ekout zot e fer zot azir. Li ti ena karism. Mo ti deza tann so koze lepok mo ti depite. Mo ti al get li pou gagn so soutien pou parti Rouz ek Ver. Avek polites, li ti fer mwa konpran ki li pa ti enterese fer politik e li pa ti'le perdi lamitie Francois Tirliplen ki ti so kamwad depi ki zot ti sof ban lekol primer ansam.

- Patricia, otan ki mo rapel, Moiz mefie politisien. Lefe ki to marye ar Ezenn ...

- Li gagn zafer ar mwa, pa ar Ezenn.

- Sori!

- Pardonn mwa David. Mo pa ti bizen sap lor kal ar twa. Mo'nn plen ar dimoun ki refiz fer diferans ant Patricia ki marye ar Ezenn ek Patricia, travayer sosial. Mo kontan mo mari. Li finn toultan soutenir mo zefor. Depi ki li anplen dan politik li fer tou pou ki nou idantite res bien separe. ... To'nn trouv lartik dan lagazet zordi? Enn politisien dan so entervyou fer expre pou melanz toulede pou fer kwar ki mo servi mo ONG pou soutenir travay politik mo mari. E zounalis la, ki konn bien zefor ki mwa ek Ezenn fer pou evit amalgam, tranp dan lasos la ... par expre pou sey anbaras mwa.

- Personn pa pou pran zot kont. Tou dimoun kone ki sa zounalis la so plim tranpe dan polank politisien la, zournalis-payason. Pa les zot kas to moral. Travay ki to pe fer li extra. Pa les detrwa pouri anpes twa dormi. ... Aster ki mo nepli fer politik aktif, to kwar Moiz pou aexepte kolabor ar mwa lor serten proze? Dan lepase mo ti al ver li e poliman li ti fer mwa konpran ki li pa ti trouv lizour dan politik malgre ki so meyer kamwad ...

- Francois Tirliplen. ... Les mo dimann li. Si li dakor nou kapav zwenn otour enn bon kari. The first supper. Patricia ti toultan bos lor fer bann remark orizinal, sok e etranz ki fabrike par enn lespri ki ti ena so prop fason get lekzistans, lepase ek lavenir. Laflam dan so regar ti pe grandi ar letan. Ti enn laflam ki pirifie san brile, ki donn anv pranz risk mem si bizen gagn klos lor sime, ki fer per par so lafors e nourri par so bonte dou. Kikfwa samem sa ki mo papa ti apel Shakti, lenerzi san lakel pouvwar maskilen ti fizet. Ler li ti koz 'first supper' ti koumadir li ti pe fer enn ti jok me mo ti santi ki deryer jok la ti ena plis ki enn soue. Enn presantiman? Enn vizion lavenir?

Nou 'first supper' ti enn gran sixe. Moiz Alagenn ti enn gran lespri ek enn gran leker. Li ti enn melanz profeser, pret ek artis. Li ek Patricia ti ena enn zafer ankomen. Enn talan bien rar. Zot ti koumadir bann bizoutie lespri ... non! ... plito bann bizoutie nou nam. Zot ti kone kimanier fer nam bann seki pli dan pens briye kouma enn bizou.

SAPIT 16

ZISTWAR MOIZ

Moiz ti enn metis ki par so louk ti fer enn fizion Lafrik, Lerop, Lazi. Li ti meg, ot; so seve nwar ti desann lor so ledou ankedseval; so labarb fourni ti bien swagne. Kan li ti pase, so fam kouma so zom ti vire-tourne pou get li. Nanye pa ti rif-raf dan so degenn. Li ti prop dan so lekor ek dan so lespri; dan so manier marse, dan so manier koze. Pa kwar li ti fezer. Ditou. Okontré, sak mouvman, sak zes ti kouma enn lapriyer pou dir lavi mersi. Apart Patricia mo pa ti konn personnan avan ki ti senboliz lavi so boner ar so maler, so lazwa ar so tristes, so lespwar ar so tourman, so lamour ar so soufrans. Mo ti pe koumans konpran ki si nou ti konn gete, partou-partou nou ti pou trouv sa kalite spesimenn rar la. Me fale konn gete. Si nou ti get atraver Holly-Bollywood nou gete ti pou fer rikose lor sirfas ziska li tas dan kav. Depi Big Beng bann kontré pe mate e ler fer kont lor larout, toultan seki bon ki tir latet finalman me li pa res divan tro lontan. Seki pa bon li pa dormi. Li 'si li tras so sime pou souk premie plas. Alors, pa gagn drwa perdi kouraz. Kan sitiasion mir vre lider-gid, pa lider-vid, pou tras sime pou ki nou travers Lamer-Rouz. La nou ti dan youg fernwar me laba dan les lalimier ti pe kas pares.

Kan Moiz ti enn zennzan li ti mari galan. Bann pies ti pe grene dan so lebra. So lapeti ti feros. Kouma enn afame ki gagn fen toultan, li ti gout tout sort kalite fri, legal-ilegal, moral-imoral. Dan so kafe pa ti ena triyaz. Enn swar li ti al kot enn travayer sex. Radika ti enn zoli fam ki ti extra bon dan so metie. Li ti konn fer so kliyan zwir. Me zame li ti les so kliyan anbras li lor labous. Sa, li ti dir, li ti gard pou so bieneme. Apre enn premie kontak Moiz ti donn li randevou pou enn lot kou, enn lot kou, enn lot kou e amizir letan pase zot ti koumans pas lanwit net ansam. Lamour ti ne ant zot.

Enn zafer ki ti pe fatig Moiz se ki Radika ti pe obliz li met kapot sak fwa ki zot ti fer lamour malgre ki li ti dir li ki li ti fek fer enn tes e li ti negatif. Enn swar ler sa koze la ti releve Radika ti dir li: "Kouma to kone mwa mo pa seropozitif?"

- To seropozitif?

Li ti sakouy so latet pou dir wi.

- Swa to met enn kapot, swa to tire depi isi. To tro enportan pou mwa pou mo les mo maledixion fann lor twa.

Sa swar la li ti kit Radika li ti ale. Okoumansman li ti santi ki li ti sap dan kales kase. Me bien vit li ti realize li 'si ki li ti amoure ar Radika e li ti retourne. Zot relasion ti kontinie pandan enpe letan ziska ki enn zour Moiz ti dir li ki li ti ole marye ar li.

- Marye ar mwa Moiz? To kone mo enn piten.

- Pou mwa to pa enn piten. To mo bieneme, mo lamour.

- Ki dimoun pou dir?

- Mo bien ferfout.

Zot ti marye. Detrwa mwa pli tar Radika ti koumans malad. Li ti pe deperi vit. Moiz ti res ar li, okip li ziska so dernie lesouf. Pandan peryod pli dir li ti dekouver veritab lamour.

- Radi, mo kone to pe kit mwa to pe ale. Mo ena enn zafer pou dir twa. Avan mo ti konn twa mo ti konn zis pran. To finn montre mwa done. Mersi mo trezor.

Depi lamour Radika, Moiz ti vinn enn lot dimoun. Li ti kapav fini kouma enn saser ki ti nek konn touye pou so plezir. Me Radika, san fla-fla ti montre li ena boukou gagne dan done me pa dan pran. Kouma liniver ki pa aret grandi, lamour 'si parey. Parski Lamour ki ti kre liniver. Lamour ek so kontrer pou kontinie mate me lamour, malgre so soufrans, permet nou finalman poz latet lor lorye e ferm lizie. Lenerzi ki lontan li ti fane partou dan zwisans pa pran kont, pa dan kont, aster li ti desid pou servi pou nourri memwar Radika atraver donn lamour bann pli dan pens. Li ti tann parle travay ki Patricia ti pe fer. Enn zour li ti al get li. Li ti anv fer kixoz, ed li dan so travay. Nenport kwa. Si li pa fer kixoz li pou vinn fou. Ed li, donn li kixoz pou fer. Li ti rakont so zistwar Patricia. Dan travay sosial zot lamitie ti ne ek devlope.

Li ti rapel bien ki mo ti vinn get li. Politik ti nesaser ek enportan pou li me sa pa ti so kafe. Lozik politik pa ti mars ar so tanperaman. Parski li ti konpran sa li ti kapav res bon kamwad mem ar Tirliplen ar ki li pa ti dakor ditou lor boukou zafer. Li ti kone ki Tirliplen ti enn exper lor marday me parski marday ti nesaser dan politik, li ti enn bon politisien. Mem li ti enn adverser redoutab ki pa ti les emosion dam so taktik, li ti bien zenere ar dimoun ki ti al get li. Li ti enn negosiater korias ki ti konn zwe enn miltinasional kont enn lot pou gagn so prop bout me li ti met so reset dan aktivite so parti. Sa ti permet li anploy bann aktivis e tengn laswaf bann journalis ki ti bizen plis ki enn dite. Moiz pa ti dakor ar metod ki politisien ti pe servi me li ti dakor ki politisien ti enn ras apar ki ti ena enn rol pou zwe dan devlopman sosiete. Li li pa ti pou kapav zwe sa rol la, ni servi metod ki al ar sa. Ti bizen donn Sezar seki ti pou Sezar. Mo ti konpran li bien parski mo ti parkour lor larout politik ti ouver mo lizie lor seki politik konsome pou li prodwir ek reprodwir. Me travay sosial ki nou ti pe rod fer ti ena so prop lozik, so prop metod, so prop sistem ek so prop satisfaxion. Fale pa melanz kalchoul diri ar kalchoul kari mem si diri ek kari finalman al ansam.

Me selman ti ena de kalite travay sosial. Seki politisien, ki li dan pouvwar, ki li dan lopoizion ti kontan se travay sosial ki pa menas zot lotorite; travay sosial ki tanzantan permet zot koup riban e fer diskour; travay sosial ki gres langrenaz politik. Me nou, nou ti pe get tousa dan enn lot manier.

Telman bann dimoun dan bien ti pe dir ki bann dan pens zot ti pares, bet, mem parey ar zaimo, sa bann dimoun la ti fini par met dan zot latet ki zot ti deryer midi parski zotmem talon limanite. Enn lisien ti pli bon parski li vey lakour; enn bef ti pli bon parski li ti kapav ris enn tonn kann lor lamonte. Bann zans dan site ti pir ki bann verminn parazit. Telman zot ti tann sa kalite koze la, lane-vini-lane-ale, zenerasion apre zenerasion, ki zot ti kolkamani dan zot prop latet fos zimaz ki bann opreser ti pe fane lor zot e zot

konportman ti vinn ekzakteman seki bann dan bien ti fer kwar zot ete. Dimoun dan bien ti mepriz zot. Aster zot ti mepriz zotmem.

Kan enn dimoun finn perdi net so fierte personel, li vinn enn karkas rouye ki nou zet dan kwen. Li vinn enn mor vivan e so lavi se enn swisid permanan. Lerla lalkol, ladrog, violans vinn so repa kotidien. Politisien kouma Tirliplen ti konpran tousa me li pa ti kapav tro idantifie so axion politik ar bann zans parski sa ti pou fer li perdi soutien ki li ti ena parmi dimoun bien. Bramsing ek Sir Iswar zot program ti enn lot. Pou kasiet zot politik rasis, pou gagn mazorite nesese pou form gouvènmàn e pou kapav fer diskour lor linite zot ti bizen koste-koste ar politisien ki pa sorti dan zot prop kars ek kominote.

Kimanier kas lasenn e larg menot ki ti amar lespri e anpes dimoun vinn konsian zot prop imanite? Samen travay ki nou ti bizen fer e ki nou ti pe rod fer. Pa fer sarite pou gagn konsians trankil me ed dimoun ki ti vinn payason regagn dinite. Pou reysi sa ti bizen ki sak dimoun dan pens limem konstrir dan so prop latet enn zimaz pozitif kot so fierte personel permet li chombo lavi ar so de lame olie flote kouma gommon. Sa, politisien pa ti pou kapav fer. Dayer pa zot travay sa. Nou ti realize ki nou program ti obliz nou al kont kouran e ki pa ti pou ena sanzman spektakiler. Ti pa, ti pa, ti kou, ti kou me finalman ti kapav touy loulou. Lor nou sime ti pou ena sixe ek esek.

Dan sant pei ti ena enn site kot boukou politisien ti pe rekrit zot taper. Site la ti enfeste par mafia ladrog-prostitution. Enn zour enn residivis notwar vinn get mwa. Eski mo kapav fer li gagn enn avoka. Dife lor li. Li ti asir mwa ki seki lapolis ti pe akiz li ti fos; kikenn ti pe atas enn lake ferblan ar li. Li ti axepte ki li ti fer boukou piyaz dan so lavi me zame li ti pou al viol enn zanfan.

Dan site pa ti ena zis sen ousa zis vakabon. Kouma partou ti ena so bon kouma so move me dan lapolis ti ena enn tandans pou ramas dimoun brit, bate ziska dimoun dimann pardon e 'konfes' zot krim. Sa zafer la ti finn al ziska Amnesty International me bann sef lapolis ki ti koupab sa kalite konportman ti bien proteze par Pravinn Bramsing parski sa ti pe gres mekanik so program rasis. So partner, Francois Tirliplen, ti souvan agase par sa e tanzantan ti pe reysi aret lelan bann 'Dirty Harry' kouma zot ti kontan apel zotmem. Pou sa bann ofisie lapolis la, demokrasi, drwa imen tousa ti enn 'kakad'. Ti ena mem enn enspekter, Baldeo Ganrwa, ki ti pe dir for-for ki pou met lord dan pei ti bizen Hitler ek so gestapo.

Tipol Boubri ti koumans lavi lor lipie gos. Depi ki li rapel li ti trenn lari. Li pa ti konn dat so nesans parski person pa ti deklar li; zame li pa ti al lekòl. Depi ki li zanfan li ti aprann koken pou viv. Sel lakaz plizoumwèn permanan ki li ti ena se Prizon Santral. So lekor ti diform e so figur ranpli ar ti bouton. Akoz samem dimoun ti apel li Boubri.

Souvan Tipol ti komet enn ofans zis pou retourn dan prizon. Me depi ki li ti zwenn Lilinn, enn fam pli vie ki li par plis ki di-zan, li ti koumans sanze. Premie fwa kikenn ti pran li kont. E li 'si ti pe koumans aprann pran enn lot kont olie pans sakenn so sakenn.

Li pa ti'le retourn dan lazol. Li pa ti'le kit Lilinn tousel.

- Les zot bate kouma zot anvi, bourzwa, mo pa pou axepte pey pou enn krim ki mo pa finn komet. Zot touy mwa silefo.

Pa kone kifer, mo ti kwar li e mo ti dimann enn kamarad dan parti pran so kees dan lame.

Dabor lapolis ti refiz larg li lor kosion me kan zot ti trouv determinasion avoka defans e prezans Patricia, Moiz ek mwamem, zot ti prefer swiv prosedir legal parski nou pa ti pou larg zot. Ler zafer ti pas lakour lapolis ti retir so kees. Depi sa zour la Tipol Boubri ti vinn enn militan aktif dan nou lorganizacion ki nou ti apel 'Operasion Larg Menot'. Me ar Yasmin nou ti fel. Li ti enn droge-prostitutie ki ti vinn get Patricia par limem. Dousma-dousma li ti rant dan nou konfians me zour li ti fonn ar kas dan tirwar, nou tou ti gagn sok. Koumsa nou ti zwenn sixe parfwa e esek pafwa me sa pa ti dekouraz nou parski nou ti kone ki pa ti ena reset ousa solision paspartou pou larg menot dan lespri. Sak imen li inik e seki mars ar enn, pa nesese pou mars ar enn lot. Enn lespri li pa enn kadna mekanik. Li rezilta enn milion banane evolision; experyans inik depi avan nesans; seki sak imen viv depi nesans. Akoz sa, bann bizoutie nam imen bizen ena boukou pasians.

SAPIT 17

DEVI

Mem si siperpwisans, bann miltinasion ek zot bann agwa dan pei ti pe kontrol lavi ekonomik ek politik zot pa ti kapav touf swaf liberte ek dinite net. Pou sap dan tanay globalizacion gro kapital, bann tipti lantrepriz endividuel, familial ousa korporativ ti pe devlop enn lekonomi paralel e ti pe ofer enn servis ki pa ti baze zis

lor profi me lor pran kont, konpran feminen, fer plezir ek rann servis. Enn nouvo solidarite ti pe ne. Dan domenn politik Rouz ek Ver ti pe konsolid so baz e ti pe grandi so lenflians. Nou operasion larg menot ti pe avanse. Partou atraver pei nou ti ena bann reskape kouma Tipol Boubri ki ti finn reysi larg menot. Moiz ek Patricia ti reysi met dibout enn sistem kordinasion senp ek flexib. Enn lot solidarite ti pe devlope. Dan lar, literatir, lamizik ek teat enn kiltir protestasion ti pe vinn bien for e seki ti extra enteresan se ki lekonomi alternatif, politik alternatif, ek lar alternatif ti pe envant limem ek bann nouvo metod kominikasion kot bann media gro-palto pa ti ena okenn lenflians. Personn pa ti pou kapav vann nou kouma prodwi konsomasion.

Malgre satisfaxion ki mo ti ena dan mo travay ek mo lavi sosial, ti ena toultan enn tristes ki ti pe pens mo leker. Koumadir dan mo lavi ti toultan mank vinnsenk-sou pou fer enn roupi.

Mo ti pe bord lor senkant-an.

Enn gramaten ler mo ti pe fer mo jogging enn zafer extra ti ariv mwa. Mo ti ena labitid pas divan legliz Marie Madeleine. Sa zour la ti ena enn zafer bizar lor peron legliz. Enn bwat karton. Ler mo ti aprobe mo ti tann enn ti plengne kouma ti toutou fer. Pa fasil sa bann dimoun la. Zot debaras zot ti lisien lor peron legliz? Ler mo ti avans kouvritir lao mo ti gagn pli gran sok dan mo lavi. Enn ti baba. Mo ti gagn tranbleman. Ti baba la ti fen. Li ti pe tet so ledwa. Ki mo ti bizen fer? Mo ti telefonn Malika ek mo ti ser Urmila ek so Vinay lor mo portab. Mo pa ti reysi zwenn Babou ek Nikola me mo ti kit enn mesaz lor zot reponder. Lor vites zot ti arive ar dile ek lenz so.

Nou ti al kot Malika kot anpe nou ti kapav decide ki pou fer. Al lapolis? Biro lasistans sosial? Enn kouvan? Lopital?

Ti enn zoli ti baba. Tou baba zoli, Malika ti dir mwa.

- Kifer nou pa gard li?

Zot tou ti get mwa vadire zot pa ti'nn bien tann mwa. Malika premie ti koze.

- Davidas, to serye?

- Get sa! Nou pa kapav trenn-trenn sa piti la pou kone kisannla pou ramas li. Lanket pou swiv lanket.

Letansa pov piti la pou pati. Deza bizen enn dokter pou ekzaminn li; bizen al aste enpe lenz, kous, dile, bibron; bizen aste enn kot, dra, lorye ...

- Chombo Davidas! Li ilegal seki to pe rod fer. ... Bizen deklar li. Kisannla pou ...

- Mwa ... ek twa ... ek... Urmila ... ek ...

"So latet pa bon", Urmila ti dir. Letansa Babou ek Nikola ti arive. Mo ti decide pou gard ti baba la, pou apel li Devi. Zot tou ti kvar ki mo ti vinn fou me ti axepte pou soutenir mwa par amour ek solidarite. Ofisielman mo ti so papa, Malika so mama e nou de temwen ti Urmila ek Babou. Vinay ti konn enn ograde leta-sivil ki pa ti pou poz kestion e ti pou donn fasilite si ti konn fer so labous dou.

Ala kimanier, mwa, enn selibater, mo ti vinn papa. Devi ti rant dan mo lavi ar fraka. Li ti obliz mwa sanz mo manier parski mo ti ena enn ti lavi pou okipe. Mo ti aprann leve omilie lanwit parski mo ti baba ti swaf; ousa li pa ti bien. Malika ek Robin, Urmila ek Vinay, Babou ek Nikola e parfwa mo mama, malgre so laz ek so move lasante ti pe ed mwa, depann mwa me otan ki posib mo ti chombo mo devwar ar de lame e ar boukou lamour. Devi ti bien antoure e li ti pe grandi bien. Baba abandone lor peron legliz ti vinn lalimier dan nou lavi. Pou selebre premie laniverser so 'nesans' ek mo renesans nou ti fer enn ti fet. Sa zour la kouma enn mirak, Devi ti diboute pou fer so premie pa. Mo ti telman emosione ki mo lizie ti larme. Devi ti fer mwa vinn enn nouvo zom ki ti pe devlop enn nouvo lentelizans. Lentelizans ki Malika ti apel 'konpran feminen'. Depi Lesperans ek so Tornado ziska peron legliz Marie Madeleine mo ti swiv mo larout ziska ki vre lalimier ti alime. Aster mo lavi ti ena so rezondet. Dan tar mo ti trouv lizour e tou sa bann dimoun ki ti peple mo memwar ti amenn mwa tipa-tipa ver mo lalimier. Depi enn lakrwaze ziska enn lot. Aster mo ti sir ki mo ti lor bon sime. Mo beti Devi ti pe trap mo lame, fer mwa marse, travers lakrwaze enn par enn.

Enn zour mo ti telefonn Malika. Li ti dimann mwa, "To malad?"

- Non. Kifer?

- Boner koumsa?

- Enn nwit mo pa finn ferm lizie.

- Devi malad?

- Non. ... Personn pa malad. Mo bizen dir twa enn zafer enportan.

- Ki zafer?

- Mo per.
- Kifer?
- Mo pa'le bles nou lamitie.
- To pa pou bles nou lamitie.
- Mem si mo dir twa mo kontan twa?
- Mo 'si mo kontan twa.
- Vre?
- Wi, gran fouka. To tarde pou trouv kler.

SAPIT 18

DERNIE FERLONG

Mo pe bord lor swasann-dis-an. Malika pe dormi dan nou lasam lao. Kouma mo pa pe gagn somey, mo prefer desann dan salon pou pa deraz li.

Yer Devi ti kit pei pou al etidie dan Lenn. Dinesh ti fer tou so demars. Mo leker ti sere ler mo get mo baba fer mwa salam ar so lame avan li ti rant dan sexion imigrasion. Mo vant ti pe brile. Kan nou pou rezwenn? Malika depi enn tan pe deperi. Depi axidan Robin. Pov piti! Li pou bizen viv dan enn fotey roulan. Li entelizan, li debrouyar. Mo sir li pou tras so sime malgre ki so gerlfrenn finn abandonn li. Enn brav sa. Li finn gard so sourir.

Parti Rouz Ek Ver finn axepte fer koalisyon ar enn parti sosial demokrat ki ena senpati pou bann tez feminis ek ekolojik. Ezenn finn vinn Minis Finans. Moiz ek Patricia ti refiz poz kandida me zot pe gagn koudme leta pou kontinie Operasion Larg Menot. Globalizasyon pe provok enn reaxion pozitif. Okoumansman bann kapitalis ti trouv zot nirvana dan lib sirkilasyon kapital ek marsandiz ziska ki zot dekouver veritab natir siperpwisans ki pe akapar tou, fer dominer ar seki feb e soutir bann difolter ki mars ar li. Enn sexion bourzwazi finn koumans realiz lenportans santiman nasional. Gouvernman pe apiy sa bourzwazi nasional la pou fer fas diktatir miltinasional. Nouvo sitiasion nasional ek enternasional pe permet gouvernman ek bann ONG konkerir nouvo lespas demokrasi ek tolerans me bann Bartay, Martay ek Parday pa pe dormi. Tanzantan zot lev zot latet pianter pou anpwazonn lavi.

Anmemtan dan sosiete sivil dan bann pei ris e sirtou dan siperpwisans enn nouvo kalite lopoizion pe lev latet; enn lopoizion zenere ek fraternel ki solider ar dimoun mizer, viktim explwatasion par siperpwisans ek miltinasional. Lalit pou lazistis ek partaz pe pran enn nouvo form. Enn nouvo barlizour pe koumans kares niaz roz dan les.

Babou ti bien soufer avan li mor. Nikola ti enkosolab parski li ti panse ki se li ki ti donn Sida so bieneme. Enn gramaten ti trouv so kadav anba enn pie, lor bor montagn Kordegard.

Vinay finn vinn enn gran artis-pent. So bann tablo pe exoze partou dan lemonn. Kanser pe minn lavi mo Urmila. Tanzantan mo al get li. Li portre mama ki, li'si, ti mor ar enn kanser. Dan nou disan sa. Vinay finn res enn bieneme ki okip so bieneme kouma enn berze okip enn anyyo. Zot finn viv e ankor pe viv lamour done ek partaze, pa lamour pran; lamour detase, pa lamour amare.

Enn gran dife finn detrir sant Lesperans ki ti vinn vilen ar devlopman sovaz. Mo espere, ler rekonstrir, zot pa fer mem erer. Kan bann dirizan ekonomik ek politik pou realize ki enn pie badamie dan sant vilaz li pa rival batiman letaz? Lanatir ek louvraz imen kapav ek bizen marye pike.

Zordi mo pe pans Koulall, Simon, Nas, Saro ... Ki zot finn deveni? Ayo, mo anvi get zot!

Mo bizen ekrire tousa pou mo pa bliye. Mo zistwar lor papie se mo lapriyer, mo fason dir Bondie mersi.

Mersi parski enn zour mo ti pran nesans dan Lesperans, parski mo gran kouzen Nas ti fer mwa dekouver poezi dan nou lang; parski dan kolez lefrer mo ti dekouver lespri Zezi; parski mo finn konn lamour ek lamitie ar zot kontantman ek zot sagren, ar zot zwisans ek zot soufrans; parski Devi finn rant dan mo lavi pou fer mwa gagn vre 'konpran feminen' e vinn enn nouvo zom. ... Aster mo kapav al repoze anpe.

Shannti, shannti, shannti! OM!

[RETOURN KONTENI/BACK TO CONTENTS](#)

9 LONG POEM

[Lafime Dan Lizie](#)
[Trip Sere Lagorz Amare](#)
[Lonbraz Lavi](#)
[Sir Koutagram](#)
[Metis](#)
[Pou Loga](#)
[Tamtam Gitar Ek Sitar](#)
[Thanatos Lor Baz](#)
[Karay So](#)

LAFIME DAN LIZIE

Kouma enn lalwa dan siklonn
So lekor ki finn sarye nef zanford
Bizen kas ande pou li al tourn douri
Lor dife dibwa mouye.

Lafime dan lizie
Li tourn so latet.
Deor dan enn leral rouz
Lalimier lizour pe nwaye
Dan lasours lavi.

So mari peser.

Bann zanford la finn fen.
Eta Fi, anpes sa piti la manz later.
Li fen mama, repon enn labous ranpli ar frisiter ver.

Wi Fi, li panse, tou dimoun fen.
Mo finn met nef zanford lor later
Trwa deza anba later,
Lezot fen.

Pa kone ki to papa pe fer,
Pov jab la, ki li pou kapav fer,
Li sey debrouye mem, aba
Malsans swiv li partou.

Li ti zoli, li ti for
Ler li ti anvlop mwa dan so lebra
Pou dir mwa marye ar li.
Lafime lazenes dan lizie, san ezite mo ti axepte.
Kouma dan fim tou pou korek aster, mo ti panse.

So lakouzinn kat fey tol perse
Pre pou disparet dan enn brouyar lafime.
Si omwen ti ena enn plas pou gard dibwa sek!

Kot to papa finn ale?
Zame li prese,
Kari napa ena,

Bizen manz douri bwi!

Fi, al kot matant Aline
Dir li pret de pomdamour ek enn zoyon.
Enn ti satini va fer douri la desann.

Kouma dife zalimet dan brouyar
Enn lalanp petrol pe ekler so lakouzinn.
Bann zanfan la finn fen!
Kot bonom la?

Ma, li dan bor lari
Pe koz ar Ton Pierre
Enn ourit dan so lame.

Enn ourit dan so lame!
Kiler pou netway sa, kiler pou kwi li?
Dagaze al sers sa vini
Mo sir li finn bwar.
Li pou dir ki so kamarad finn peye.
Ayo! Lontan li pa ti bwar.
So pirog, so lapès, so fami
Samem li ti kone.

Siklonn finn aval so pirog
Dinamit finn manz enn lame.
Mofinn finn swiv nou partou.

Lafime finn nway partou.
Li sorti deor pou respire
Dan enn timama zetwal pou koumans perse.
Enn loto sport blan lor sime
Pe lev lapousier.
Lafime ek lapousier pe fer koustik dan lezer
Enn fam kouma dan fim Franse lor volan,
So long seve blon per fane dan divan,
Lib kouma ler.
Sa ki apel lavi!

Li pa anvì rerant dan so nik lafime
Li kapav refize, li pa kapav refize anmemtan
Li pa bien konpran.
Kitsoz dan so soufrans napa nesaser,
Me aster la pa ena nanye ki li kapav fer.
Bizen? Kapav?
Li pa tro sir.
Preferab pa panse!

Aster to rantre?
Bann zanfan finn fen
Manze pa ena.
Ki to'le mo fer?
Pwason mizer.

Mo finn zis reysi pik enn ourit.
Apre sa aret fer koumadir mwa ki antor!
Li kone ki pa neseseer diskite.
Personn pa antor!
Be selman kifer ena dimoun ki ena plis ki bizen
Tandi ki lezot manze zot pa ena?
Personn pa antor?
Kikenn bizen responsab
Kitfwa nou tou responsab!

Ki ena pou manze zordi?
Ki ena?
Douri ek bouyon ourit,
Me avan bizen netway li.
Degaze, degaze, mo fen.

Pa neseseer diskite,
Lavi bizen kontinie,
Li pa ena kouraz pou lit kont
Seki desten finn deside pou li.
San grogne, kouma enn masinn,
Li netway so ourit,
Retourn dan so nik lafime.
A! si mwa mo ti ena mo loto sport
Mo kanpman, mo servant.
Mo ti pou ere.

Lafime dan Lizie!

Tou bann zanfan roule enn kont lot pou gagn so,
Pe dormi dan so lakaz de lasam.
Dan lot lasam li tann so mari pe ronfle.
Premie fwa dan so lavi
Sa ronfle la agas li.
Sis zanfan, sere enn kont lot
Kouma bann ti koson otour enn mama koson
Pe dormi.

Li ekout zot respire,
Dernie la pe azite.
Li plengn enn kou,
Tourn lot kote, redormi.

Dizan maryaz. Nef zanfan.
Parol so mama revinn dan so lespri.
Maryaz neseseer;
Maryaz pou donn twa boner, prosperite, sekirite.

Sekirite?
Dizan maryaz, nef zanfan!
Enn ti lakaz kouma enn koulwar kourander!
Enn mari somer!
Det partou!

Boner, prosperite, sekirite?

So mari koumans touse,
Vie lili kolezian la grense.

Kifer mo ti plonz dan maryaz lizie ferme?
Lamour? Romans? Zenes?
Li ti zoli, li ti for,
Li ti mo akter, mo ti so aktris,
Kouma dan fim tou ti pou fini bien!
Aprè sa, mo ti plen fer nenenn ti frer, ti ser;
Mo ti plen ar enn papa diktater,
Ki dan lakaz ti kouma enn terer.
Tousa paret bien-bien lwen.
Lwen kouma enn leternite.

Li rapel enn tifi dizwit-an
Ki tou zenn-zan ti pe rod drage
Enn tifi dizwit-an
Ranpli ar so zenes ek so bote.
Tousa koumadir enn rev aster.
Li pas so lame lor so figir, lor so lekor.
Li nepli rekonet limem.
Ledan manke dan labous, lazou rantre
Tete plat, vant sorti, lazam skelet.
Ant sa tifi dizwit an ek li
Nek res enn memwar, enn souvenir vag.
Li finn vinn enn etranze ar limem.
Li santi so leker sere, so trip vire.
Larm ranpli dan so lizie
Larm!

Sa fer lontan ki so leker sek kouma enn dezer
Pa finn vers enn gout dilo sale.
Li ferm so lizie,
So lestoma pe brile, so latet vire
Enn gran tapi nwar pe anvlop li,
So lakaz pe retresi lor li,
Kouma enn prizon,
So fami finn vinn so gard prizon.
Kouma enn leto, otour li tou pe sere,
Li anvli sove.
Sove?
Kot pou ale?

So ti lalanp petrol kouma enn ti zetwal dan siklonn
Pe koumans fer lafime.
Petrol 'si finn fini.
Vit li soufle pou tengn li.
Marenwar finn aval so lakaz,
Res zis enn ti labrez lor latet lames la
Li kraz li ar so ledwa.

Sove?

Li rapel enn zistwar tris
Ki ti bouwers so vilaz.

Madam, kot so mari ti pe travay gardien
Ti disparet apre enn ti bagar nanye ditou ar so mari.
Sakenn dan vilaz ti koz so ti bout,
Ti pe azout so ti bout.
Li ti ena enn galan!
Li ti fol!
Li ti gra!
Abandonn zanfan, lakaz, kanpman, servant, bizou!

Ki ti pas dan latet madam la?
Li pa ti kapav konpran lerla.
Aster li konpran.
Madam la ti plen.
Li ti finn sey sove.
Kifer?
Pou regagn kitsoz ki li ti finn perdi?
Ki ete?
Liberte.
Liberte?
Enn semen pli tar ti retrouv so lekor
Pe flote dan labe.
Li ti swiside.
Swiside pou regagn liberte?
Dan lot lasam enn tapaz koup so souf.
So mari finn tap ar enn sez
Letan li sorti pou al fer titour.
So dernie zanfan koumans plore
Enstenktivman li avoy so lame pou pran li.
Dan so lebra, baba la redormi.
Tousel dan nwar
Antoure ar respirasion so bann zanfan
Li pe ekout so lavi glise dousma-dousma dan lamar.

Bizen reziste!
Me li pa anv.
Bizen!
Ena enn sime, ena enn rezon.
Li anv koz ar kikenn.
Li per kontinie koz ar limem.
Ar kisanla li pou koze?
Ar so mari?
Li pa pou ekoute, li pou grogne.
Tousala palab fam li pou dir.
Ar enn pret?
Pa kapav atann dime.
Apre, li pa pou konpran
Li pa enn fam.
Li ferm so lizie

Pou li aret panse.
Li retrouv pirog so mari divan li.
Enn zoli pirog!
Zoli?
Zoli, me dan lamer li ekout so patron,
Lor later li pa vo nanye.
Kouma enn bagas siklonn ti balie li lor resif.

Li santi ki li kouma sa pirog la
Li ousi li dan enn siklonn,
Li ousi pou al kraz lor resif.
Li anvi les ale.
Ariv seki ariv.

Li santi respirasion so baba lor so tete gos
Li pez li for kont so lekor.
Bizen aret panse!
Me li pa kapav.

Pirog dan siklonn, dimoun dan dezespar,
Pirog...Dimoun...Siklonn
Me pirog pa dimoun, dimoun pa pirog,
Dimoun kapav lite.
Bizen resiste, bizen lite.
Bizen lite!
Ena sime?
Bizen panse. Pou trouv li.
Li poz baba la anba,
Kouver tou so bann zanfan bien,
Li leve, mars drwat ver lili so mari,
San kogn ar nanye dan nwar,
Koumadir enn nouvo lalimier pe ekler so sime.

Li finn deside,
Ena enn sime.
Sime la apel linite
Sime la apel volonte,
Sime la apel kouraz,
Lespri bizen diriz lavi.

Lafime dan lizie finn anvole.

[RETOURN KONTENI/BACK TO CONTENTS](#)

TRIP SERE LAGORZ AMARE

Bizen leve. Soley diplon pe galoupe
Dan lesiel elektrik,
So saler pe danse dan bann niaz transparan
Lor later, lor lamer, lor koltar gran sime.
Tou bann pie, tou bann fey, tou bann fler
San mouvman pe griye ar labrez envisib.

Anba enn pie dan lonbraz so

Medor pe rale,
So lalang roz, anpandan,
So vant monte-desan
Kouma seki mank ler.
Li finn soule ar soley.
Tro boukou, tro boukou.
Li peyna lenerzi pou balans so lake.

Lor so ti lili kolezien,
Lor so matla pi transpiration lalkol
Sami, dan lebra soulezon yeroswar,
Pe koule dan marenwar so kosmar.
So lakaz pe vire dan enn gran tourbiyon,
Lasaler kout marto pe sote dan so krann,
Maloker par sekous chombo li par lagorz.

So trip sere, so lagorz amare.

Refren larak ak koup so souf,
Lavaper rom vwal so lizie,
Angourdi so lespri,
Pers li sek ziska so dernie gout.

"Eta to pa pou leve zordi?"
Lavwa Mislinn pourtan dous,
Grense dan so zorey.
Marenwar so kosmar grandi ar solitid.
Solitid-kosmar finn marye ar silans,
Silans-solitid-kosmar tourne, vire
San mouvman.
Kouma enn mor-vivan li flote
Dan so solitid-kosmar-silans-san mouvman.
Pa ena pou panse,
Pa ena pou ekoute,
Lemon andeor pa ekziste,
Li bien dan so paradi-pa-pans-nanye.

So Kosmar-Paradi-Pa-Pans-Nanye.

"Bizen al farmasi,
Tipti pe fer lafiev,
Mo kwar tifoid sa,
Enn lanwit li finn jare..."

Piti...farmasi. Lamerdman!
Kouran marenwar kosmar-paradi-pa pans-nanye
Pe ris li dan fon.
Li finn reperdi pie.

Deor lemonn pe bouz fix.
Soley diplon dan lesiel elektrik
Kras dife lor later.

Enn fey pa bouze.
Partou sek,
Later pel-pele,
Lemonn finn vinn kram-kram.
Medor anba pie badamie
Pa pe bouze
Li soule ar soley.
Lanfer pe desan lor later.

Lor so lili, Sami
Kontinie derive dan so marenwar leter.
Larak finn konstrir otour li
Enn baraz silans-san-mouvman,
Finn anferm li dan enn trou sanfon.
Li pe koule san zefor.
Kifer bizen fer zefor?
Dan so trou sanfon
Kosmar ek paradi finn vinn enn
Lavi ek lamor finn vinn enn
Lasaler ek freser finn vinn enn.
Freser?
Li koumans gagn fre,
Li tourn lor so vant
Plonz so latet dan so lorye.
Marenwar paradi-kosmar
Anvlop li.
Li bliye tou.
Kloroform malsen sarye li
Amen li lwen dan so
Paradi-pa-pans-nanye.

Soley diplon dan lesiel elektrik
Ar gran pa finn travers midi.
Lonbraz so pie badamie glise kouma silans.
Medor lake ant lapat
Ansilans swiv lonbraz-miraz.

Ansilans bann mous atire par so lekor tranpe
Ar transpiration frwad
Finn antour li
Kouma zot anvlop enn kadav
Andekonpozision.
Enn bale makab, bann mouvman andiable,
Enn ronfleman silansie ar so loder krokmor
Finn ranpli so lasam.
So lizie ouver, referme, reouver.
Tigit par tigit bann bren souvenir
Koumans brode lor vwal soulezon;
Enn lafors natirel pous ver sirfas so lespri
Seki ti kasiet dan niaz larak

...Enn group dimoun, koler lor zot figur,
Laraz dan lavwa, pe zestikile...

Enn boug bien kravate pe diboute kot
Enn gran loto nwar...enn Mercedes
Li pe koze. Li bien kalm,
Bann sif pe anvole...
...nepli ena travay.
Konpagni finn fer fayit,
Mersi pou zot servis...
Pou pey konpansasion dapre lalwa...
6 banane servis misie,
Mazinn mo fam, mo zanfan...
PA KAPAV FER NANYE
Mercedes disparet dan kontour.

Li tousel.
Trip sere, lagorz amare.
Li get otour li.
Peyna personn.
Kot zot?
Kot so bann koleg travay?
Li get divan li.
Enn mons 10 letaz pe dibout divan li,
Li pa rekonet seki finn grandi ar so lame.
Li lev latet, li get lao,
Li gagn vertiz.
Li kouma fourmi kot lipie lelefan
Piti, piti, piti, ensinifian, san valer.
Li dibout tousel dan enn vid.
Kot zot?
Zot tou finn ale, sakenn so kote.
Li tousel.

6 banane servis,
6 banane dan siman, dan disab, dan soley, dan lapli;
6 banane dan poz blok, dan krepisaz
Lor lesafodaz, 6 banane dan beton, dan feray
Dan transpirasion.
Ki li finn fer? Kifer sa ariv li?
Li finn fer tou seki sef finn dir li.
Pa rant dan sendika, axepte travay
Lanwit-lizour. Bat beton, koul dal, poz blok, krep
San plengne,
Gro lamone ti pe rantre. Misie la peye.
Travay bizen fer.
Letaz fer piti lor letaz,
Bann mons la gonfle zot lestoma ver lesiel.
Soubasman solid. Zot tini frengan,
Me so lavi san soubasman
Pe anvole kouma lasann dan divan.
Kifer sa ariv zis li?
Plis li panse, plis
So trip sere, so lagorz amare.
Prefer pa panse!
Pli tar va panse!

... enn tavern ranpli nwaye dan tapaz
Dan lafime, dan loder larak
Melanze ar lakras;
Bann figir tranpe ar transpirasion,
Bann mouvman dekontrole,
Bann parol lour ki tonbe kouma diplon
Ar enn son mat,
Enn vie vantilater grogne-grogne
Ki pe melanz ler so ar loder soulezon,
Bann regar san direxion,
Bann lizie vwale...
... apre ... silans.

Silans la koumans pez
Lor li lour kouma diplon.

Silans serkey ... Ki finn ariv Clensy?
Tamby? Eric? Antoine? Ki finn ariv zot?
200 dimoun finn perdi travay!
200 fami lor lapay!
Ki zot pou fer? ... Ferfout!

Kot Mislinn?
Kot Dario?
Dan lot lasam li tann enn tapaz.
"Eta, kot to mama?"
"Mama finn amenn Dario kot dokter."
"Zame li la kan mo bizen li."
"Kiler la?"
"Pa kone."

Niaz larak pe koumans fonn,
Brouyar pe leve, bann reyon lalimier
Pe sey pers vwal ilizion;
Realite a-koutpie pe ouver so sime;
Brital, san pitie li pe desir
Vwal ilizion.
Sami tike
Non!
Li leve, trenn so lipie.
Enn laglas montre li enn figir
Boufi, seve sifone, lazou kouver
Ar pikan nwar-blan,
Lizie rouz, lour, gonfle.
Li get deor,
Larder soley dife obliz li ferm lizie.
Lanfer-realite pe retresi otour li,
Pe kraz li dan leto.
Bizen sove!
Li fons drwat divan li,
Medor lev latet, get li pase,
Rebes latet ant so de lapat.

Li redormi.
Li fons drwat divan li.
Kouma seki lespri lor li,
So lipie amenn li drwat
Kot "Paradise bar".
Lanfer-realite koumans vinn las,
Solitid-kosmar-silans-san-mouvman
Ralanti so lamars,
Koumans kile.

Li finn retom dan so
Paradi-pa-pans-nanye.

Enn,
De, trwa
Kat, senk, sis
De dan enn.

Pikan realite pe fonn enn par enn,
Vwal teknikolor pe koumans briye,
Me restan kosmar ankor pe kol-kol lor so pale,
Li ankor pe zwe kouk kasiet ar li.
Aring-bouring!
Li la, li pa la, li la,
Enn lot ti grog.
Li la, li pa la, li pa la.
Li santi li plis leze
Ki enn plim dan koutvan.

"...warning siklonn No.3 lor Moris,"
Enn dernie avan laboutik ferme!
Siklonn ... ki Siklonn?
Siklonn pa ekziste.
Mwa ki ekziste.
Ferfout ar Siklonn!
Mo bien koumsa!

"Ah-Fat, met de dan enn"
"Siklonn misie Sami, bizen ferme."
"Met de ladan!"
"Pa kapav misie Sami."
"Pa kapav, kifer pa kapav?"
"Laboutik ferme, al ou lakaz;
Siklonn, misie Sami."

So lipie nepli lor later.
Travay, tifoid, siklonn
Sa zis bann mo, zis bann son
Ki fonn dan divan.
Piez leter finn fini may so lespri.
Deor kouma fwet lapli pe rakle
Lesiel, bann fey ek bann fler;
Bann zwazo mouye

Plim kole, pe sey kasiet
Dan bann brans lour ar dilo.
Soley diplon finn fonn dan bann niaz elektrik
Ki pe pez lor later dan enn tourbiyon.
Enn gran tourdisman pe balye karo,
Dilo pe anvole kouma konfeti pikan.

Sami pe balote dan divan,
Li leze ar lavaper rom.
Lapli pe fret lor li,
Li pa santi,
Li proteze par parapli leter.
Divan pe say-say li.
Zig-zag, zig-zag, zig-zag,
Tousala normal.
Li leze kouma plim dan koutvan.

Enn loto fann dilo lor li,
Li zoure,
Me so lavwa nwaye
Dan enn tourbiyon mouye.
Li tousel.
Li bien dan so
Paradi-pa-pans nanye.
"Lakaz la kouma enn pagne perse,
Tou finn tranpe!
Piti la bouyant ar lafiév!
Tifoid!
Bizen desann lantenn television!"

Bann mo, bann son.
Peyna valer!
Tourdisman larak pe kares
So latet ar enn niaz nisa.
"Ferfout ar tou,"
Li bien dan so sourr-larak-leter.

Deor gran pie badamie pe korde ar douler.
Kouma baton zalimet
Bann brans zavoka pe voltize,
Al kraz dan labou;
Pie banann san rezistans
Pe get so bann plim desire;
Li zet lekor.
Medor degaze al kasiet anba lavarang,
Li sakouy so lekor,
Get deor ar tristes-lafreyer.
Dilo me monte,
Divan pe gonfle so lestoma
Ar laraz-fierte;
Labou pe monte.
Bann rafal miskle ar destrixion
Pe balye rezistans partou kote,

Lafiev Dario pe monte,
Sami pe ronfle.
Bann fey tol pe fer loraz lor lakaz,
Dilo pe monte,
Dilo isi, dilo laba.
Tro boukou, tro boukou!
Labou pe monte,
Bann meb pe flote.
Sami pe plote dan so
Paradi-pa-pans-nanye.

"Sami, Samii, Samiii"
Ki sa anz dan lesiel
Pe kriye Sami?
"Samii, Samiii, Samiiii"
Bann serk blan ek nwar
Pe roule dan so rev,
Agos-adrwat, adrwat-agos,
Bann serk nwar pe tourne, pe vire
Pe maye.
Enn lasenn pe koumans amar li
Ar kosmar.
"Samiii...
Baba la pe mor!
Samiii, baba la pe mor!"

Enn kouran elektrik fer koustik
Dan so vant;
Transpirasion glase kouma zegwi
Transpers vwal ilizion,
Enn gran vag balye li
Avoy li lor later,
Enn rafal soulev li
Fret li dan lavi;
Zekler kras dife
Obliz li reazir.

Pie badamie finn desire,
Bann gro brans pe kourbe,
Bann fey tol pe tranble
Dan kosmar-realite.
So lili finn tranpe,
So lakaz inonde,
So lemonn finn mouye,
Sakouye, balote, so lemonn ilizion
Pe grene.
Medor pe tranble, pe kriye, pe plore.
Larivier dilo pe travers so lakaz,
Divan feros pe aval so lakaz,
Dife tifoid finn bril so garson,
Dilo tifoid finn nway so garson,
Divan tifoid finn sarye so garson.
Kifer? Kifer? Kifer?

So lespri servolan
Dirize par divan;
So lespwar san rasinn
Domine par dilo
Ti nourri ilizion
Enn lavi san kalkil
Proteze par lasans? Non! Pa vre!
Kifer mwa?
Zis mwa!
Kifer? Kifer? Kifer?
Ferfout!

So lakaz kouma feyaz
Pe deplime ar divan mouye;
So fami kouma toup
Pe tourne akout fwet;
Kifer? Kifer? Kifer?
Kifer sa ariv zis mwa?
Zis mwa! Zis mwa!
Zis mwa?
Clensy! Tamby! Eric! Antoine!
Ravind! Ramesh! Dawood!
200 fami lor lapay, li pa tousel!
Soley diplon pou tou dimoun!
Lapli siklonn pou tou dimoun!
Lafiev tifoid pou tou dimoun!
So bann kamwad dan mem take.

Lespri servolan dirize par divan,
Lespwar san rasinn domine par dilo,
Lavi san kalkil proteze par lasans,
Paradi-pa-pans-nanye dan lavaper larak,
Get zordi pa get dime,
Kouma siklonn aval tou dan enn gran tourbiyon.
Lavi, fami, pei tou ti pe glise
Dan enn soulezon,
Dan paradi-pa-pans-nanye,
Paradi get-zordi-pa-get-dime.
Dan bontan pa get divan,
Nek kontan soubontan.
Enn inosan finn pey pou koupab.
Ankor inosan pou peye.
Komie inosan pou peye?
So trip sere, so lagorz amare.
Li bes so latet pou kasiet
So lizie ki nwaye
Ar soufrans-laont
Ar laont-soufrans.

[RETOURN KONTENI/BACK TO CONTENTS](#)

LONBRAZ LAVI

Enn ronfleman fite kouma zegwi
Pe pers mo zorey drwat so bouyant;
Mo pe tourdi. Ti-zekler pe alime-tengn
Dan mo latet.
Bann sekous sek pe sot-sote
Divan mo lizie ferme.
Ti-rondel-ti-rondel dife pe voltize.
So gro lapat!
Mo ti kwar mo lamaswar deklenke.
Mo trouv zekler.
Salte la!
So gro lapat finn les mark lor mo lazou.
Toultan li parey.
Kouma li fini, li leve, li bate;
So gro lapat vomi so violans.
So pake lagres,
So pwa lagres malsen,
Pe ankor pez lor mwa
Pe kraz mwa, pe touf mwa
Pe anter mwa dan lonbraz lavi. Fer gagn maloker!
Lagres malsen! Transpiration larak!
Pianter! Pianter! Pianter!
Mo maloker pe kol lor matla kouma lagli.
So transpiration-lagres
Pe kol mwa dan lagli mo kanape;
So gro lapat kouma enn bebet araze
Finn vomi so violas lor mo figir.
Salte la!
Mo bizen dir Gaby koz ar li.
Bizen refiz sa kalite kliyan!

Ferfout ar zot larzan ...
Ena lezot kliyan mwens degoutan,
Lezot kliyan ki peye, fer zot zafer tranquil, ale;
Kliyan ki travers lamer vinn isi,
Rod enpe zwisans, rebran zot bato, ale;
Parfwa zot mem ekrir enn ti let.
Avoy enn ti poskart.
Preferab sa ki kliyan lokal,
Ki pa vinn rod soulazman natirel
Me vinn vomi zot fiel ...
Me kliyan volapenn
Pe vinn rar.
Vrak!

Vrak finn gat nou baz.
Lontan maren vini, res lontan, depanse.
Biznes ti pe mars bien.
Aster lor vites zot vini, zot ale.
Baz travay finn gate.
Kan vrak ti rantre, tou dimoun ti pe koz prodiktivite,
Doker lisansie.

Person pa ti koz nou. Nou bien afekte.
Kifer zot pa'nn koz nou? Nou pa ekziste nou?
Nou lonbraz lavi nou?
Lonbraz lavi!
Ki mo pe dir? ...
Ki pe ariv mwa?
Kifer mo pe gagn maloker?
So gro lapat!
So ta lagres ki deborde partou kote!
Bizen aret pans sa.
Fer parti metie la sa.
Bizen axepte! Ki pou fer!
Ti'a bon lot nesans li vinn enn fam.
Mo lizie lour, pe ferm tousel,
Mo latet pe vire, pe lanse,
Mo bizen aret bwar,
Mo bizen fer kouma dan fim,
Soul bann kliyan, me pa bwar mwa.
Mo zorey drwat finn angourdi.
So kalot la ankor pe ronfle.
So gro lapat!
Parye ar so fam marye
Li pa fer sa.
..... Kikfwa!

Mo zorey drwat kouma enn volkan
Pe korde, pe lanse.
Enn elis rouye pe grese dan profonder lamer,
Enn moustik metalik persan
Pe vire, pe tourne dan mo krann,
Tourbiyon tourdisman pe tourn-tourn mwa,
Mo pe tourdi, mo pe angourdi.
Ki pe arive? Mo pe savire,
Mo bizen leve. Mo bizen ouver mo lizie.
Lalimier. Mo bizen alim lalimier.
Mo lame pale leve. Mo'nn paralize!

Non! Non! Non! So-fre-fre-so!
Enn ti-kous lasaler pe resof mo lekor angourdi.
Mo re-santi mo pous.
Mo fron mouye ...
Labous sek.

Ki pe ariv mwa? Maledixion Annie
Li ti dir mwa mo pe fini mo lavi,
Mo pou fini mal. Me ki li kone?
Ki diferans ena ant mwa ek li?
Nou toulede donn nou lekor pou enn bouse manze.
Li li fer sa ar enn sel zom
Ki finn axepte ramas li.
Akoz sa li kwar li siperyer?
Ki siperyer?
Annie! Kifer mo pe pans twa zordi?

Pourtan mo finn efas twa dan mo lespri,
Twa, to mari, to bann zanfan.
..... Fouf! Pe fer so!
Koumadir enn kouvertir saler laser lor mwa....

So gro lalev kouma vatouz! So gro lizie rouz!
So ta lagres malsen
Ki debord partou kouma lagom san form.
So transpiration!
So planter!
Tousa pou swasant-kenz roupi?

Vennsenk pou lasam,
Vennsenk pou Ti Gaby,
Vennsenk pou mwa.
Vennsenk!
Vennsenk-an, vennsenk roupi.
- "San vennsenk roupi! To pa fol! Vennsenk to pa vo."
- "Bizen pey lasam, ena komision Ti Gaby. Ena boukou fre."
- "Sa to kouyonad! Mo pey dapre valer marsandiz."

Ti Gaby pe ekout tou.
Sigaret dan lalev, ver labier dan lame.
Li get mwa fix, pez enn lizie.
Mesaz kler, mo bizen asepté.
- "Met ankor vennsenk"
- "Gard to marsandiz!"
- "Bon dakor! Selman fer vit. Pa rod extra."
- "Aret fer to zes!"
Mo zorey drwat finn aret lanse,
Li ankor pe angourdi.
Mo santi kixoz so pe koule.
Transpiration. Kikfwa disan!
Mo bizen leve...
Kikfwa so gro lapat la finn bles mo zorey.
Ki mo pou fer si li'nn bles mwa?
Mo al lapolis.
Lapolis!
Zot pou ferm mwa,
Pas mwa lakour,
Met mwa dan prizon.
Non!
Mo pe divage.
Letansa kikfwa kliyan pe atann.

Kifer mo pa anvî ouver mo lizie?
Drol! Mo pa anvî leve.
Leve, ouver lizie. Kifer?
Mo konn mo lakav par ker.
Enn vie matla malang-malang
Lor enn vie divan dibwa,
Detrwa koulou lor miray -
Portmanto pou kliyan -

Miray san kouler,
Kouver ar lagres letan;
Lapousier, lapousier,
Pianter, pianter.
Dan kwen lili lor sali
Pre kot mo latet
Mo vie sakame, kado laniverser Annie.
Wi Annie, mo finn trenn li partou ar mwa
Dan lonbraz lavi.
Wi Annie, dan lonbraz lavi.

Drol!
Ti Gaby pa finn vinn sers so komision!
Sirman li pe soule ar lamone lefwa!
Dabitid kouma kliyan sorti
Li rantre
Pran so par li ale
San koze
San enn mo.
Kifer bizen koze?
Sakenn zwe so rol,
Rol silansie.
Peyna pou koze,
Sakenn kone ki li bizen fer,
Setaki axepte.
Biznes la kontinie deroule dan silans,
Silans konplisite,
Silans labitid,
Silans lonbraz lavi, pa vre Annie?

Ti Gaby!
Sa enn gran malen!
Kot mo ti pou konn so rol
Ar so bataz akter meriken?
Li ti konn pas so bagou.
... Mo ti donn li tou!
Salte la!
Zordi li tret mwa kouma enn ta salte,
Li gagn toupe dir mwa ki mo valer finn depresie,
Pou biznes marse li bizen nouvo marsandiz.

Figir ankoler mo mama.
Larm! Zoure! Maledixion!
Mo rapel so laraz.
Aster mo konpran.
Li ti realize ki pou Ti Gaby
Li ti vinn enn marsandiz ize.
Ki so prop tifi ti pou pran so plas.
Kouma li, mwa'si mo pre pou fini dan desbinn;
Pou ena enn lot tifi sez an, -
Kikfwa pli zenn -
Pou pran mo plas.

Sez an!
Wi, mo ti ena sez an.
Mo kone mo lekor ti enteres Ti Gaby.
Sak-fwa, sak-fwa mo ti santi so lizie dezabiy mwa.
So lizie lor mo lekor
Ti pe fer mwa frisone;
Okoumansman mo ti pe onte.
Mo rapel premie fwa li ti tous mo lekor
Mo ti gagn maloker,
Mo ti galoupe al kasiet.

Li, li ti kas enn gran riye.
Mo mama ek li ti pe bwar.
Zot toulede ti riye for-for,
Mo rapel bien riye soulez mo mama.
Zot ti fer komanter lor seki ti finn ariv mwa
Ler mo ti ena katorz an.
Zot ti riye-riye-riye.
Dan mo kwen mo ti plore.

Sak fwa ki li kone mo mama pa la,
Ti Gaby vinn lakaz,
Li amenn kado, manze-bwar.
Fer mwa bwar, fer mwa fime,
Bengn mwa dan lotkologn,
Donn mwa kas.
Li amen mwa promne dan taxi,
Montre mwa fer lamour.
Li ti enn bon profeser!
Dan site kot mo ti pe reste,
Bann dimoun zaze,
Bann tifi mo laz mor ar zalouzi.
Plis zot zalou,
Plis mo montre zot,
Plis mo fer zot vwar,
Plis mo fer zot zalou.

Pov mama! Li res trankil, so rengn ti fini
Ki li ti kapay fer?
Gaby ti pe pey lokasion, kouran;
Gaby ti pe aste rasion.
Gaby ti posed tou.
Ayo!
Li rekoumans fermal.
Ayo Bondie! Ki pe ariv mwa?
Sa tourdisman la fatig mwa.
Mo pe regagn maloker.
Tou pe vire, tou pe tourne.
Mo zorey! Ayo! Li lanse.
Mo latet pe eklate,
Tou pe vinn nwar divan mwa.
Ki pe arive?
Ki mo bizen fer?

Al get enn dokter?
Dokter! Pou al get dokter bizen al Porlwi,
Pran enn taxi...
Eski pou gagn enn dokter sa ler la?
Li pou poz enn pake kestion.
Ki mo pou dir li?
Pert-tan!

Mo sey dormi.
Kikfwa sa pou ede.
Kimannyer pou dormi?
Douler la pe vinn pli for.
Kouma kout fwet li pe rakle mo latet,
Tou pe sere, tou pe korde.
Eski mo pe mor?
Ayo Bondie aret mo douler.
Pran mo lavi, aret mo douler.
Mo pe gagn vomi. Bizen tini
Pa kapav

Get ki mo finn fer!
Mo bizen netway sa.
Mo pou gagn zoure,
Mo bizen leve pou'al netway sa.
Bizen bizen

Mo sakame finn kouver ar vomi.
Pianter.
Ayo!
Kikenn vinn ed mwa,
Ti Gaby vinn ed mwa,
Vinn sers to komision.
Bondie avoy kikenn,
Mo nepli kapav
..... Mo per mor tousel!
Kikenn vinn ed mwa!
Mo bizen sey kriye.
Kikfwa kikenn kapav tande.
Non!
Pa nesaser kriye.
Pert-tan!
Personn pa pou vini,
Dimoun isi finn abitie tann lezot kriye, plengne.
Zot pou dir trik-di-metie sa
Pou exit kliyan...
Douler la finn diminie,
Sirman mo ti bizen vomi,
Li finn soulaz mwa

Fouf! Mo ti kapav mor tousel
Kouma enn lisien
Dan lonbraz lavi

Annie to ti ena rezon!
Kifer mo pa ti ekout twa?

Twa'si to ti gagn maler
Enn zanfan ti ne.
Me to pa finn large,
To finn konn reziste.
To ti ena rezon!
Si... Si mo ti ekout twa.
Tro tar;
Tro tar aster!
Tro tar! Tro tar! Tro tar!
Pourtan to ti warning mwa.
To ti dir mwa zour mo laniverser sez an.
To ti dir mwa fer atansion ar Ti Gaby.
Li ti gat menaz mama,
Li ti detrir lavi mama,
Li ti briz to lavenir,
Li enn marsan esklav.
Kifer mo pa ti ekout twa?
Kifer? To ti dir mwa mo pou fini dan lonbraz lavi.
Lonbraz lavi! Mo rapel bien sa de mo la.
Lonbraz lavi.

Kifer, en kou, sa de mo la revinn dan mo lespri?
To ti ena rezon,
Mo finn fini dan lonbraz lavi.
Ar so pianter. Ar so maloker.
Kifer mo pa ti ekout twa?
Ayo Bondie! Kifer? ...
Mo ti kwar ki to ti zalou mo boner
Kouma bann lezot tifi dan site.
Non pa vre!
Mo nepli kone ki vre, ki pa vre,
Kot mesanste lezot,
Kot mo mesanste.

Twa'si to ti kapav tom dan lonbraz lavi
Me to'nn konn sorti.
Me mwa mo pa'nn fouti,
Mo finn kontinie plonze.
Labwet la ti tro atiran.

Enn fwa mo ti trouv zot,
Twa, to mari ek to trwa zanfan
To gran tifi li bien zoli,
Li resanble twa.

Mo ti sot sime,
Al lot kote pou evit zot.
Mo ti tro onte pou vinn koz ar zot,
Sirtou depi....
Kifer mo pe pans tou sa?
Pe fer fre!
Loder vomi partou.
Annie, tir mwa dan mo pianter.

Ed mwa! Ed mwa! Soulaz mwa.
To tousel kapav soulaz mwa.
To tousel, to tousel
Mo leker gro, pe amar mo lagorz.
Mo pa pe kapav respire.
Ed mwa Annie!
Ed mwa souy mo larm.
Larm!
Pa mo labitid sa.
Depi lontan mo finn fini anter santiman.
Peyna plas pou santiman.
Servi santiman pou kouyonn dimoun,
Ar santiman aste-vande

A trwa dan nwar zot ti may mwa,
A trwa zot ti viol mwa.
Kan mo ti kriye, dimann pardon,
Person pa ti tande.
Mo ti plore, dimann led,
Personn pa ti vini,
Mo ti ena katorz an Annie,
Mo ti fek gagn katorz an.
Lekor blese, lespri blese,
Mo ti onte.
Kifer? Violans lezot,
Mesanste lezot ti fer mwa onte.
Dimoun riye, dimoun sikane.
Matant Dea, vie salte la,
Partou li ti pe dir
Ki sirman mo ti rode.

Enn fam kouma mwa!
Kisannla pou konpran,
Kisannla?
Mem mama ek so galan
Fer foutan, pas remark, riye.
Mo pa pou bliye zot riye
Ki toultan sone dan mo latet
Kouma enn laklos fele.
Sa zour la mo ti deside
Pou vanze.
Zot ti servi mo lekor pou pini mwa,
Mo pou servi mo lekor pou pini zot.
Mo finn pran zom mo mama;
Kan li ti plore, menase, modi mwa
Mo ti satisfè.

Santiman servi pou fer lafis,
Pou fer fla-fla.
Anba-anba se mesanste ki regne.
Bizen reponn violans par violans,
Mesanste par mesanste.
Peyna plas pou santiman!

Depi lontan mo finn aret get lezot.
Mo zis get seki bon pou mwa.
Ki lezot finn fer pou mwa?
Viol mwa, vann mwa, aste mwa,
Klak mwa.

So gro lapat!

Mo bizen leve pou netway
Sa vomi la...
Mo pa pou travay ankor zordi.
Mo al lakaz.
Lakaz!
Kapav apel sa lakaz?

Peyna ler dimoun ale-vini,
Peyna ler taxi borde
Tronpe for-for.
Toultan zot prese!
Toultan

Annie, mo bizen rakont twa!
Enn swar enn taxi aret divan mo laport.
Kouma Ti Gaby ti avoy nouvel ki li ti pou avoy kliyan,
San gete mo rant dan loto.
Ti ena de maren par deryer.
Avan loto demare
Zot koumans zot tranzaxion.
Sofer la pa get deryer,
Li fixe drwat.
Li ti paret zene.
San get deryer,
Li dimande kot pou ale.
Mo ti trouv sa drol.
To kone kisannla ti'ete?
Ler nou desann pou al dan naytkleb
Mo tann li dir:
"Zot fer mofinn dan mo loto."
Wi Annie, pouritir file kouma laliann;
San li kone,
To mari ti sarye mwa lor biznes.
Mo ti trouv sa bien komik,
Mo ti rakont sa mo bann kamarad, nou ti riye.
Mo ti bien riye.
Annie, zordi mo pa riye,
Non, Annie, mo nepli kapav riye,
Mo nepli konn riye

Sa sakame la kouver ar vomi!
To kone Annie, mo finn gard li kouma enn souvenir.
To rapel kan to ti donn mwa sa sakame la?
Pou mo laniverser sez an.
Nou ti lager sa zour la,

Akoz Ti Gaby.

Mo ti fou to kado dan enn kwen.
Enn zour, pa kone kifer,
Mo finn koumans servi li.
Kifer? Mo pa kone.
Drol! Mo'nn fer boukou kixoz san panse.
Depi sa zour la partou kot mo'nn ale,
Mo'nn amenn li.
Li finn get tou mo sinema,
Li finn sarye lamone komers laser;
Mo finn trenn li dan labou mo lekzistans;
Zordi dan mo trou pianter, li kot mo latet
Kouver ar vomi.
Koumadir dan mo lespri
Sak la finn vinn twa.
Mo finn rod trenn twa dan labou mo lekzistans,
Mo finn rod fer twa vwar,
Mo finn rod vanz kont twa.
Parski to'nn reysi kot mwa mo'nn fel,
Parski to pa'nn tom dan lonbraz kouma mwa
Parski

Pardon Annie!
To ti ena rezon.
Sak la temwen.
Mo ti bizen ekout twa.
Sak la toultan finn rapel mwa mo erer.
Mo finn prefer vomi lor li.
Twa to pa enn sak.
To finn res prop,
To pa finn swiv mwa dan pouritir.
Sak la se mwa kouver ar vomi.
Ayo!
Ayo! Ala li rekoumanse.
Tou pe korde,
Tou pe vinn fre;
Vwal nwar pe tranble,
Pe sifone,
Pe vibre.
Ayo mo latet!
Fre! Mo pe gagn fre,
Kouver mwa kikenn.
Annie, Annie, vinn tir mwa,
Mo pe koule.
Annie..... Non.

Non, non, non, non,
Annie ... Aaaa! ...

[RETOURN KONTENI/BACK TO CONTENTS](#)

TRAZEDI SIR KOUTA-GRAM 001

(Enn badinaz foutan/ Satir epik)

PROLOG

Elektron-Elexion-Elektronik,
Bondie protekter sevalie inik
Ki eklo par ta dan nik fer sanblan,
Gaspiy to talan lor mo ti zanfan
Ki kares lespwar pou tengn marenwar,
Ki dispoze, silefo, bwar pisar
Pou gagn plas rezerve dan kabine
(Mo pa'nn dir latrinn, mo'nn dir kabine).
Li ena plan pou konbat koripsion,
Lamizer, dominer, konstipasion
Entelektiel, moral, pa zis fizik,
E amenn devlopman bann sans plastik.
Desten finn swazir li kouma azan
Pou met lord dan dezord ki dirizan
Lanpir Bechwa, ki exper lor fane,
Dan marekaz brouyar pe kiltive.
(Tou dimoun dir sa, sirman zot senser,
Me mwa mo prefer pa ekout rimer.)

Gran Senier Protekter, twa ki konpran
Laflam ki ravaz enn lespri zanfan
Ki finn fer serman ar fakter lesiel
Pou fer limanite gout so dimiel,
(Lapeti pouvwar ravaz so lespri)
Donn li lekleraz, enn ti labouzi,
(Li pa bizen plis) ase pou ekler
Santie kas-kase nou zenes anfler.
Tann dir anz lanfer pipi dan kalson,
Drogon feros so dife vinn glason
Kan Sir Kouta-Gram, mo ti zanfan la,
Koz dan enn mikro ou fer tralala.

Dan nou ti vilaz nou tou apiy li,
So gran lespri ek so touk lenerzi
Pou demont bout par bout rezim malang
Vilen, santi pi, Sa Mazeste Tang.
Li tousel kapav (kwar mwa, mo senser)
Fer dime vinn net parey kouma yer.

AK 1

Sir Kouta-Gram, gramaten ar soley
Atann so bann anz vinn kas so somey.
Zot lezel transparan dan lalimier
Vibre ar lamizik teknikouler.

Senfoni diskour anons lavenir;
Kouma soley li resof lanatir.
So larmir lasie pir ekler later;
So kask dekore ar plim tou kouler,
So sarm kouma zon ronfle ar laraz;
So lavwa eklate kouma loraz.
Tou bann anz gro lebra enpresione;
Zot sef finn koze, zot tou tap lame.
Pou propaz so mesaz liberasion
Zot tou anvole dan tou direxion.
Nouvo sover so parol li sakre;
Napa bizen tike; nek axepte.

Nouvo desten finn leve ar soley,
Lakour royal Sa Mazeste andey.
Kouma fey vavang bann konseye Tang
Pe gagn tranbleman dan bor lavarang.
Sa Mazeste Tang pe gagn tarr-tarri,
Li pe korde ar douler lor lili.
So dokter espesialis tourdisman
Finn ekrire enn gran tez lor vomisman.
Bann mexinn dernie model pe tap pil;
Antibiosilinn finn vinn inital.
Zeneral-Kardinal pe trakase;
"Movezer pe sirkile", li panse.
"Nou bizen fer lapriyer pou pous jab:
Adominolekzikobouyonkrab
Alelektronmanzerkrannsortisi
Briyanisatinidemokrasi."

Sa Mazeste dan douler ankoler:
"Zot fatig mo zorey ar lapriyer;
Zot mexinn napeyna okenn lefe.
Vit telefonn mo dokter san soulie."

Mawmi Titalber exper dan mister
Konpran vit kifer lerwa pe gagn per.
"Li bien kler, so maladi politik:
Sir Kouta-Gram pe rod fer repiblik.
Li normal ki lerwa gagn maloker.
Sa pa vedit li enn konservater.
Divan virkitourn pe fer sibversion,
Pe donn lapeti nouvo anbisyon.
Sel solision kan sitiason grav:
Bizen ferm bann sibversif dan lakav."

Dir ou Mazeste drese lor lili:
"Sa enn gran koko; sa enn gran lespri!
Apartir zordi, Mawmi Titalber,
Mo pa pou ena enn lot konfianser
Apart Titalber, nouvo gouverner
E zot bizen apel li Monsenier."

Elektron-elexion-elektronik
Protez nou kont bann ensten jabolik;
Pa les mo ti zanfan, Sir Kouta-Gram,
Tas dan vavang ousa perdi lagam.
Kwar mwa! Li enn sevalie san repros
Ki zame, to tann mwa, mazinn so pos.

AK 2

Bann fler dan zarden lerwa bie gayar
Parski zardinie rwayal enn renar.
Lor kiltiv zarden peyna so segon
E li konn travay pou fer enn sif ron.
Zardinie rwayal ti bien espesial
Parski dan so ka nanye pa golmal.
Li ti enn monarsis repibliken
Ki kiltiv zarden rwayal gramaten
E tanto kot Kouta-Gram li trase:
"Enn ti tay anplis ti detro zame."

Sir Kouta-Gram pe admir so lakour
Ki antoure ar karo pomdamour;
Depi so balkon pre kot lekiri
Li dominn lespas, li kontrol lespri.
Anba lor koltar bann vierz par douzenn
(Ena seki vie, ena seki zenn
Ar sertifika, ar tez doktora
Lor rantabilite lefwa? Lafwa?
- Ah Elektron pardonn mo linnyorans
Mo bien bizen enn vakans dan Lafrans -)
Pe sant-sant laglwar zot nouvo lider
Ar petal flanbwayan anplen liver.

Tou finn pare pou gran seremoni:
Koko, banann, kabri nwar, sanbrani.
Bann vierz sakre trap lame fer laronn
Otour kalimay kouver ar fler zonn;
Zot mouvman, zot kadans telman extra,
Zot ti pa frengan telman delika;
Zot bote, zot souples, zot elegans
Kapav fer touris al vizit zonnfrans.
Zot lavwa anzelik pe petiye
Kouma lapli-soley dan lesiel ble;
Bann niaz dan lesiel, bann zwazo lor brans,
Bann fler dan zarden, bann pios san lamans,
Krapo dan basen, fimie lekiri
Pe avoy gro-gro pogne konfeti
Lor laprosesion bann vre serviter
Senier Elektron, destrikter lanfer.
Deryer bann vierz sakre dan zot rob blan,
Sir Kouta-Gram ki toultan elegan
Pe mars ar lapoz; li bien distenge.
Lafoul pe kriye, zot bien exite;
Bann anz pe veye, zot lizie trouv lwen.

Laba dan enn kwen kot pie tamaren
Enn lisien lev lapat pou fer pipi
- "Pa onte! Move malelve! Chichi!"-

Dan Gran Tanp Elektron tou finn pare;
Bann anz fidel nanye pa finn bliye
Pou gran seremoni inisiasion.
Ena enn sel dan sak zenerasion
Ki kapav gagn sa benedixion la;
Desten finn swazir, samem meyer swa.
Nou Sir Kouta-Gram ek tou so bann miz
(Zot tou mem parey, mem kouler simiz)
Pe ranpli zot obligasion sakre
Kan (Benedixion!) lor so fron listre
(Bann zalou apel sa koko-fromaz)
Enn maz ar plim gri dekor so zimaz.
Pa kapav anpes enn pov bengali
Ar polision ler gagn enn ti jaldi.

Sir Kouta-Gram lor vites souy so fron;
Kouma laport ki finn sap lor so gon
So laraz kouma zekler desir ler;
So bann vierz ankoler kriye anker;
So bann anz deside pou koup tou pie;
Lafoul exite; zwazo anvole.
Sir Kouta-Gram pa perdi so lespri,
Li mont lor enn ros, de anz tini li.
So figir serye, so lizie briye,
Dimoun pe tanble, zanfan pe plore.
- "Asasen! Bago Bayon! Sabotaz!
Tou dimoun sove; sove, al lakaz!"

Antoure par so bann anz protekter,
Bann gro lebra pli senser ki senser,
(Pa get kas, mem zot kout ser, foupamal,
Tou manier kontribision rant par bal.)
Sir Kouta-Gram fer fas so bann prensip,
Bare kat kote par so bann disip,
Enn vierz divan li kouma boukliye,
De bay de kote, samem so lepe.
Li kont violans parski li pasifik;
So dezir moraliz lavi piblik.
Lelandime gramaten bel-bel tit;
Lagazet, televizion satelit
Vande kouma gato-pima so-so
(Zournalis kas koko pou bwar dilo)
Parski lepep kontan niouz obzektif,
Laverite mem si lavi dan dif.

"Ar prezans despri ek filozofi
Nou gran ero nasional finn reysi
Anpes trazedi bouwers sosiete,
Anpes konfizion fer boul devire."

Teori pa manke: Prens Titalber
Finn aste enn nouvo zarm militer;
Sa mazeste Tang finn fer enn lalians
Ar Satan ki ena gran lenflians
Lor zanimo ki deplas ar lezel
E atak inosan depi lesiel;
Ena plan jabolik pou fann kaka
Lor latet Kouta-Gram, gran kalipa.

AK 3

Enn Vandredi 13, zour mari mofinn,
Dan so ti sato ki enpe anrwin,
Mo ti zanfan la, samem Kouta-Gram,
Ar bann vierz sakre e so lezot manm
Pe dres dernie plan pou viktwar final
Kont Jasous, Saytann ek lafors lemal.
So servis ransengnman bien optimis,
Zot gagn lenformasion ar lapolis
Ki dir li peyna traka, toukorek:
Sa Mazeste bien fay, pe naz dan sek.
"Lepep pa satisfè ar so zestion,
Koripsion, enflasion, devaliasion.
Zot tou dakor pou apiy zot ero,
Prosenn elexion pou balye karo.
Bann boukmeker finn fini deside;
Lakot Sa Mazeste finn bien bese;
Kado personn pa'le aste enn fon;
Peyna pou tike, dimann elexion."

Lady Kouta-Gram get so sinema,
Sakouy so latet, fixe so kannva.
Preferab pou li manz so kou, bos tayt;
Li kone lemonn maskilen finn fayt.
Yer swar zis minwi enn lavwa dir li:
"Dir li pa bliye, dime Vandredi."
Kiserti dir li? Li pou riy foutan,
Lerla pou dir li aret fer zanfan:
"Rev enn fam pa kapav aret istwar
So lamars triyonfal ver laviktwar."

Sa zour la, Vanderdi trez pa bliye,
Partizan sanzman ti marye pike
Dan gran rasanbleman repiblikan
Pou tann mesaz lespwar nouvo desten.
Sir Kouta-Gram dres lagorz diboute;
Dan so sato, enn silans relizie
Tom lor bann fidel ar tapaz matrak;
Enn mous pa bouze, mem bann pis gagn trak.

- "Camarades, compagnons de la liberte ..."
Lerla enn grengale kas so konte:
- "Eta bachara, koz lang Morisien!"
Sir Kouta-Gram deteste bann voryen,

Li pa gagn ale ar dimoun vilger
Ki pa konn respe so prop siperyer.
- "Eta ti fangas, to pa ferm to bwat
Mo fer mo larme kraz-kraz to jawat,
Kas-kas to lagel, kas-kas to gro f...
Boure kouma enn fles. Ale ris kales!

Enn sans salerla Sef-Anz Politik,
Enn zenî stratezik ek taktik,
Mirmir enn konsey dan so zorey saz,
Dir li lor vites zot bizen tourn paz:
- "Avan elexion, pa bon koz koumsa!
Mem si ou finn plen ar sa fatra la,
Pou pa perdi vot, bizen pas siro;
Aprè elexion nou tay so palto."

Sir Kouta-Gram fer zefor pou konpran,
So laser vel vif koumans pran lelan;
So koko fromaz kouver ar rigol,
Li nepli listre kouma enn patol;
Kouma enn balon ki finn gagn enn fit
Li pe degonfle. Amenn laponp vit!
Sef-Anz Politik, exper retorik
Chombo mikro vit, servi toutsort trik,
Fer choula monte, apiye mem bap,
Parol konfeti fer sega vinn rap.
Lepep admirab koumans bouz waya;
Zot tou sant anker, "Limem nou lerwa!"

Aprè deziem mach nil, zero partou,
Serviter lepep pe koumans kas kou.
Ler finn arive pou li al dormi
Pou so ti servo gagn enn ti repi.
Li les tou detay dan lame exper
Sef-Anz Politik, rival Titalber,
Ki pe dres papie, pe organize
Dan tou so detay, lager relizie
Ant demon lanfer ek anz paradi
Parski limem pou vinn 'Pradann Manntri'.

AK 4

Dan lakour rwayal Sa Mazeste Tang,
Kordon-ble pe prepar enn dexi bang
Pou servi bann emiser espesial
Ki exper lor tou bann aspe legal,
Ki pa anvî al ver konfrontasion
Avan epwiz sime negosiasion.
Prens Titalder anpersonn pe veye
(Ospitalite enn zafer sakre)
Pou ki nanye pa manke dan festen
Ki kapav desid lemonn so desten.
Anverite enn gro koko pwisan
Ki osi enn gran palto enflian

Finn dimann negosiasion ar lerwa;
Li fowl satisfè, li ena lafwa
Ki sitiason dimann konpromi,
Working arrangement, nouvo teori
Pou permet pei pas par tranzision,
San difikilte, san revolision,
Letap par letap, al ver repiblik
Atraver bann mwayen demokratik
Efikas, efisian, endepandan,
Dan respe stabilite marsan.
Lerb dan zot poumon, bang dan zot servo
Nou bann gran koko pe drafte, Ayo!
Zoli-zoli tez. Apel sa Big Bang,
Reset espesial Sa Mazeste Tang.

Dan lakour rwayal nou ti zardinie
Pe yam sinema garnizon kourtie.
Zot ale, vini; tousa bien normal
Me enn zafer pe paret bien golmal:
Peyna okenn dout! Sef-Anz Politik,
Dosie dan lame, so figir mistik
Kouma enn lonbraz, travers lantouraz,
Fonn dan gran koulwar kouma enn miraz.
Trwa er tan apre gran laport ouver;
Bann anz gro lebra, simiz lot kouler
Antour zot gran sef, Sef-Anz Politik,
Sorti ar fraka. Zot pa per piblik.
Lerwa anpersonn finn vinn lor peron
Pou souet bon vwayaz bann konpayon.
Akolad, anbrasad; zot tou kontan
Nouvo program ek nouvo santiman.
Ti zardinie pa'le kwar so lizie;
Pourtan yer li ti tann enn lot koze.
Prens Titalber ek Sef-Anz Politik
Lame dan lame? Zot pe sanz perik.

AK 5

Sir Kouta-Gram finn desid kas piso;
Pa kapav toultan nek zero/zero.
Tou finn pare pou deklans faz final
Ki li sir aster pou devir bol dal.
Enn ti zafer drol! Sef-Anz Politik
Anretar zordi. Sir aköz trafik!
Kikenn tap laport. Sirman limem sa.
Ler laport ouver zardinie ki la.
So lenz kas-kase; seve sifone;
Disan pe koule; li kouma toke.
- "Ki finn ariv twa? To finn trouv mirak?
Kikenn finn bez twa detrwa kout matrak?"
(Enn fam dimande) "Ki finn ariv twa?"
- "Touledè mo ser, ou pa pou kwar mwa.
Move frikase! Nou karay bien so!
Boul finn devire! Dife dan karo!"

Apre enpe letan Sir Kouta-Gram
 Koumans konpran ki bizen sanz program.
 - "To kouma toke! Ki finn ariv twa?
 To fer koumadir dife dan langka."
 - "Dife dan langka? Ou finn bien trouve.
 Ar mo de lizie mo finn bien gete.
 Ler zot remark mwa (zot konn mo kouler)
 Bate kondire! Fer mwa trouv zekler."
 - "Zot! Zot! Kisannla zot? ... To agasan!"
 - " Tou ou bann azan. Li'si li ladan."
 - " Li? Kisannla sa? ... To finn vinn gounga?"
 - "Ou pa pou kwar mwa, enn fay zistwar sa.
 Ou lebra drwat finn faypat-sime-kler."
 - "Aret koz parabol, pa fer bezer.
 To kalomni, planter kotomili
 Merit pli gran pinision mo piti!
 Mo pardonn twa parski mo leker gran,
 Selma aret fer to ensinifian.
 Fer apel li, mo sir li dan biro
 Pe prepar teren pou balye karo."

Kan li aprann ki so bann anz finn fonn
 Kouma Othello divan Desdemonn,
 Sir Kouta-Gram ar laraz eklate
 Kouma bann nob dan bann gran epope.
 Li kime ar lakoler aristo,
 Lor so sime li pou tay tou palto,
 Lor so pasaz li pou fer enn ravaz...
 (Pou mwa li pli saz retourn mo lakaz!)

[RETOURN KONTENI/BACK TO CONTENTS](#)

METIS

Metis? Me mo fier mo'enn metis!
 Dan mo lavenn dilo Ganga,
 Betsiboka, Godavari,
 Zambezi, Forth, Lasenn, Lalwar,
 Yagnsekiang, Senegal, Tamiz
 Finn balye prop tou enpirte.
 Dan mo disan ena lesans,
 Fimie, parfen bann gran kiltir.

Dan Gita, Labib ek Koran
 Mo finn swazir mo nouritir.
 Shakespeare, Molière, Dostoevsky,
 Byron, Camus, Salman Rushdie,
 Gershwin, Coltrane, Stravinsky,
 Lata, Beatles, Elvis, Ravi,
 Chazal, Chagall, Modigliani
 - Pa bliye Marx, Mao, Gramsci -
 Finn ouver mo lizie, poli
 Mo vizion, regle bann lakor,

Rafinn mo sansibilite.

Mo pa bliye Lekol Goodlands,
Misie Poli, Amatali,
Lekol Walter, Misie Soumann,
Lekol Lefrer, Frer Alexis,
Kolez Lefrer, Tichiv, Nanas,
Kolez Rwayal, Ton Frank, Totol;
E twa, Madeleine, trankil-trankil
Dan to ti kwen, to ti kone
Sak fwa bizen bros mo latet.

Liniversite Edinbourg!
Alma Mater, san to saler
Ki mo ti pou ete aster;
San twa Gregor, Corder, Lyons,
Abercrombie, Martin, Criper;
San twa Sue, Mike, Mick, John ek Paul ...
Kapital festival to finn
Nouri mo lespri ar siblim.

E bann kamarad dan lalit?
Jooneed, Teerat, Chafeek ek Paul,
Herve, Tatav, Ah Ken, Arzou,
Dan, Raj, Brigitte, Micheline, Siven,
Ranjeet, Ravind, Dorsoo, Rafick ...

Mo enn metis. Mo konn koz-koz
Angle-Franse, me sel langaz
Ki mo koze ar lepeti
San liv gramer, swa dixoner
Se pli zoli lang lor later.
Kot mwa, nou kontan kamanber
Me sa pa vedir ki nou kil
Farata, dalpouri, dalpita, karri-barri,
Makaroni, spageti, briyani, chapati,
Noukienn, hakienn, wantann, sawmay,
Rougay sosis, dal bred-sonz,
Pwason sale, bomli sek,
Satini koko, bouyon pwason ...

Dan nou lakaz Buddha ek Shivji
Lanwit-lizour sakenn riy ar so kamarad;
Palet Constantin pret kouler penso Argo;
Sitar Shankar, tabla Rakka, violon Yehudi,
Saxo Coltrane, piano Keith Jarret,
Sentetizer Jean Michel Jarre

Priye, plore, riye sakenn so mannyer;
Sari, salwarr-kamiz, rob-zip, jins,
Kostim, kourrta pijama partaz elegans.
Gerard, Basheer, Lam Kam, Jamila,
Deva, Nadine, Kwee Choy, souvan
Nou zwenn otour latab, kot nou, kot zot.
Manze, bwar, riye, plore.
Nou partaz nou boner ek nou maler.
- Bagounaw nayna?
- Awnou, bagounanou.¹

[RETOURN KONTENI/BACK TO CONTENTS](#)

POU LOGA

Mo'nn vinn isi ar twa Loga
Enn pasaze fatigue, lespri bloke,
Enn maren kloze par soley,
Balote par dilo sale,
Ki pe rod lonbraz douser
Dan lebra enn fam.

Twa to ti la!
Mo konn twa, mo pa konn twa, mo konn twa.

Parfwa to ti enn bren klerdlinn
Dan lesiel kan soley kas lizie,
Enn lanvlop niaz fre pou kasiet mo fatig
Fer mwa bliye ...
Fer mwa bliye mo nam fatigue,
Fer mwa bliye soley dife ki kas lizie.
Twa to ti la
Parfwa kouma enn ladrog ki kalme mo traka,
Enn ti somey pou bliye payanke ki pe mor
Viktim ti lespri

Mo konn twa, fam
Ki finn soutenir mwa
Ki mo finn desire, blese
Ki mo ankor desire
Kan soley dife dan lesiel lete
Klos mo lapo, sof mo latet.
Mo konn twa,
Fam-mouyaz pou maren fatigue.

Mo konn twa
Fam-mama, mama Saskia ek Anushka
Meme Yann, Anastasia.
Me twa Loga, kisannla twa?
Fam-mama-meme-mouyaz-klardlinn?
Non! Non! Non!

¹ An Telegu: To bien Misie? – Wi, mo korek!

To tousa me plis ki sa.

Mo'nn vinn isi ar twa Loga
Pou bengn dan freser klerdlinn
Pou naz dan niaz freser montagn
Pou rafresi
Enn nam angourdi.
E twa to ti la. To toultan la!
To toultan la dan lonbraz mo lavi.
Trankil, pasian, souriyan, silansie
To veye tansion kikenn
Koken mo lalimier.
Kouma enn lonbraz dan lonbraz mo lavi
To vey mwa, ed mwa, soutenir mwa.
Mo ti aveg.
Katarak dan lizie
Mo pa ti realize
Ki to enn lonbraz enkandesan
Ki finn anvlop mo lezkistans,
Finn rant partou dan mo lekor,
Dan mo lespri, dan mo leker.
Mo nam sansib kouma kristal
Ti rekouver ar lapousier.
To larm souriyan zordi
Fer li briye ar lekleraz enkandesan
To lalimier
Ki pe fer lakord sansib mo santiman
Vibre
Anarmoni avek lesiel.

Twa to ti la toultan ar mwa.
Mo konn twa, mo pa konn twa ...
Non, non, non, mo konn twa aster,
Aster mo konn twa.

To lonbraz enkandesan
Li pli for ki soley dife dan lesiel lao.
Samem Lamour.
To lamour enkandesan
Pe fer mwa gout pli gran LAMOUR.
Kouma enn far li finn gid mwa,
Fer mwa konpran, fer mwa konsian
Ki to lamour li enn reyon
Ki pran nesans
Dan gran LASOURS LALIMIER
Ki pli dife ki soley dife dan lesiel lao.

Kouma enn pon li'nn tras mo pa,
Tir katarak dan lizie,
Desir vwal miraz,
Fer mwa travers presipis
Kot mo ti kapav tonbe.
Kouma enn zekler mazik

Li'nn fer mwa dekouver
Ar mo lespri, ar mo leker
Ki lamour peyna frontier.
Ki nou gran, ki nou piti
Nou tou ena dan nou leker
Enn ti labrez.
Ler nou nouru nou ti labrez
Lerla li vinn enn gran laflam.
Nou pa bizen tal dan soley,
Met prozeker lor nou figir,
Fer nou fezer kouma akter
Pou fer lamour anflam lemonn.
Trankil-trankil dan to lonbraz
Dan silans to larm souriyan,
To finn anflam mo lesperans.

Mo'nn vinn isi ar twa Loga
Pou gout lamour.
Olie mo gout enpe lamour
Mo finn vinn bengn dan enn kaskad
Santiman rafresisan, soulazman rekonfortan,
Dan dilo pir lasours lavi
Ankominion
Ar bann solda dan larme Bondie LAMOUR.
Nou nepli la zis twa ek mwa
Tousel-tousel dan nou desten.
Dan nou desten ena lamour ki nou partaz
Ar nou ser-frer.
Li, zot, bannla ... zot 'si zot la
Ansam ar nou pe fer partaz zot gran lamour.

Nou ekziste aster dan zot lamour
Kouma zot zot ekziste dan nou lamour.
Mersi Senier!
Mersi ou finn donn nou otan lamour.

Loga
Mo kontan twa
Lavi-lamor
Mo kontan twa
LAVI-LAMOUR.

[RETOURN KONTENI/BACK TO CONTENTS](#)

TAMTAM, GITAR EK SITAR

Depi lontan mo somey finn kase,
Lor mo lizie de tanbour pe danse,
Kouma enn rev mo lamak pe flote
Lor enn lamer lamizik envizib.
Dan profounder lalimier enn refren lwenten
Atraver letan, atraver lespas pe perse
Pli so ki soley Lafrik,
Pli blan ki lanez Lerop,

Pli ansien ki Mohennjo-Darro.
Enn refren ki ti ne ar premie lavi.

Transporte par sa lamizik mazik,
Antoure par bann vibration elektrik,
Manitize par lasaler soley liver,
Kouma seki pe dekouver liniver
Bann son, bann mouvman, bann kouler
Pe zwe lakordeon ar mo leker.
Otour mwa, andan mwa, partou kote
Bann kouler mizikal, bann son kolorye
Pe danse, pe fonn, pe melanze
Dan enn jalsa an-mouvman
Parfwa dousman-dousman, parfwa ar lelan.

Mo pe gete,
Me pe santi,
Mo pe ekoute
Ar tou bann por dan mo lekor.
Mo pe respir lalimier,
Mo pe get bann son vibre,
Mo pe ekout bann kouler sante,
Mo pe plonze dan enn sekous oralanti.

Bann zimaz pe kas poz lor montagn Signo,
Verb, non, azektif pe kas poz lor pie lafours,
Ble, ver, zonn, rouz pe zwe kouk lor Lepous,
Bann niaz pe sot mouton lor lerb,
Divan pe sante dan feyaz tekoma.
Tamtam, Gitar ek Sitar pe koz ar mwa
Touletwa anmemtan, sakenn so mannyer
Atraver trwa gran oparler
Ki kouma trwa far
Move letan,
Bon letan,
Ed bann maren trouv zot sime.
Trwa oparler, trwa lavwa, trwa sante
Ki ansam soulev mwa kouma enn sel vag
Amenn mwa lor disab.
Trwa lavwa,
Trwa lespri
Ki finn fonn
Pou vinn enn
Kouma enn senfoni.

Ler, later, lamer lasours mo lavi,
Tamtam, Gitar, Sitar lasours mo lespri.
Letan ek lespas ti fer enn gref ar trwa zeni.
Li finn grandj, zordi li pe fleri.
So fler pli dife
Ki soley Lafrik
Pli vre
Ki lanez Lerop

Pli vivan
Ki Mohennjo-Darro.

Li pran so nouritir
Dan oter Kilimannjarro
Li pas so laswaf
Dan Ganga so lasours sakre
Li rod so lenerzi
Lor laplaz Lerop
Me li viv so bote
Lor later Moris.

Mo fler kouma enn soley ki zame pou kouse,
Kouma enn far dan nwar li montre mo sime;
So kouler pe danse, so lamizik pe anvlop liniver.

Zanfan Tamtam, Gitar ek Sitar
Finn trouv so sime.
Enn nouvo poem pe ne
Pli dife ki soley Lafrik
Pli vre ki lanez Lerop
Pli vivan ki Mohennjo-Darro
Pli ot ki Kilimannjarro
Pli kler ki lasours Ganga.

Li finn mir atraver lespas, atraver letan
pou vinn ne lor later Moris
dan nouvo lespri enn nouvo dimoun
ki pran so nouritir lor oter Kilimannjarro
ki pas so laswaf dan lasours Ganga
ki rod so lenerzi lor laplaz Lerop
me ki viv so lavi lor later Moris ...

[RETOURN KONTENI/BACK TO CONTENTS](#)

THANATOS LOR BAZ

• *HAMLET: Get thee to a nunnery - why
wouldst thou be a breeder of sinners?*

W. Shakespeare

• *Dear Mother, dear Mother, the Church is cold,
But the Ale-house is healthy, and pleasant and warm;
Besides I can tell where I am used well,
Such usage in Heaven will never do well.*

William Blake

• *Resuscité le matin du premier jour de la semaine, Jesus apparut d'abord à Marie de Magdala, dont il avait
chassé sept demons.*

St Marc

1

Lotorout monte-desann
Fer laronn parad gratsiel,
Santinel fezer Lanpir Beton-Neon;
Lasanser monte-desann
Transport marsandiz-dimoun,

Dimoun-marsandiz.
Mahamegapolis mekano-elektronik
Roule kouma moter nef -
Chouning peper.

Laba lor marse mondial
Pri diri pe tonbe, pri kafe pe kraze,
Pri disik degrengole.
Chouning peper.
Bangladesh, Zaïre, Brezil
Get reset grene,
Nivo det monte.
Dan lesiel zetwal pe tengn,
Lor later lizie pe sonbre;
Trip sere, lagorz amare
Planter pe bwar pestisid;
Dan lekiri, dan patiraz
Kadav zaimo pe nouri korbo;
Personn pa fer signdekrwa
Ler laklos legliz sone.

Dan Mahamega-eta
Lendistri militaro-nikleer
Pe ponp resours dan trou kanon
San fon;
Pe fann lasid dan liniver,
Anba later, anba lamer;
Fouy trou dan latmosfer;
Deregle termostat -
Baromet gagn vertiz.
Saser-bonbardie desir lesiel, eklat baryer son,
Depoz semans lamor dan vant lamer, dan vant later;
Krwazer-destroyer vaxinn plankton ar viris sterilite;
Tenk kraz legliz Eros, met partou plat
Pou fer plas pou moniman Thanatos.

Dan Pakistan, dan Bolivi, dan Somali
Disab pe nway dilo, lamor fer latizann ar lavi.

Senier Pinision-Vanzans
Pe vey enn seke
Pou enstal so tron
Dan karo brile.
So bann sibaltern
Bien kone ki pou plante
Pou fer tranzaxion pouse.
Chouning peper.
Lapoud tou kalite
Koumans sirkile,
Rant dan nam zenes.
Zarden fler vinn eg.
Disik nepli dou,
Dal sezi pa pe kwi,

Kokoa gagn traka,
Kokainn vinn king.
Biznes nor-sid, sid-nor, nor-nor, sid-sid prospere;
Pikan raket partou,
Fler violet fane.
Sivilizasion kanon finn met ba
Kiltir sereng.

Romeo ek Ziliet tranble,
Pol ek Virzini strese.
Ki pou fer ar ti-baba?
Ti-baba amenn traka.
Ki nou pou manze tanto?
Ki fim lor television?
Kot nou'ale prosenn vakans?
Bliye baba!
Tro gran traka.
Ferm robine reprodixion,
Koz zordi, pa koz dime,
Rod eternite dan aster.

Kot enn tom vid enn madam pe plore.
Lamour, lamour, lamour lib,
Lamour kreater, lamour partaz
Kot done pli for ki pran,
Lamour azenou divan bieneme
Pe pati dan zarden granit Senier Thanatos.
Sida kas lelan;
Dezir pe rod soulazman ek sekirite
Dan antray
Ti-zanfan.
Hamlet gagn noze,
Repous Ofelia.

Lasanser monte-desann,
Lotorout monte-desann.
Masinn la bien rode,
Chouning peper,
Friwil roul priz,
Desir koltar,
Kas pake.
Li'nn amenn so liberte -
Liberte aste-vande,
Liberte sakenn so sakenn,
Liberte sakenn so kote.
Letansa envanter masinn,
Enzenier mouvman
Nepli konn done,
Done-partaze.
Enn sel verb reste
Dan dixoner sivilize:
Pran! Pran! Pran!

Hamlet pe repous so bieneme;
Ti-garson Blake pe gagn bate;
Marie-Madeleine pe plore;
Li pe rod so bieneme.

2

Linnet roupi dan lizie,
Gous Foulous - li pa fer fos -
Konn okip bien
So masinn prodixion, distribision, konsomasion.
Kouma enn zean li tini lemond
Lor so lendex.
Tourn, tourn mo toupi
Mo toupi konn bien tourne;
Tourn, tourn mo roupi
Mo roupi fer twa tourne.
Tou pe tourne, roulman marse,
Roupi roule andeor ton, andeor tan
Dan lespas elastik san born, san frontier.
Tou finn konekte. Nek ena aster
Pez enn ti bouton.

Andeor roulman
Devi, Ti-Rajou, Wong Tong, Moustafa,
Ti-Pol, Jamila,
Exper dan gob ler,
Pa konpran kifer, kisannla, kotsa
Me san sey konpran
Zot'si zot tourne,
Tourn-tourne anron,
Desann spiral anbalao.

Roupi san frontier
Barikad partou, dam pion adverser,
Ferm laport-lafnet pou ki so liberte
Kapav foul devlope.
Investisman rim ar developman,
Komision ar protexion,
Gous ar Foulous.

Thanatos kontan.
Bravo Gous Foulous!
Bann andeor kad
Vann seki ena
La kot ena li.
Vande-aste, pa get kat kote,
Pa pran koze kont.
Seki enportan se ki kas roule
E tank li roule pa pou'na larouy.
Gous Foulous Miltinasion
Anbras Gous Foulous Rezional
Ki anbras Gous Foulous Nasional
Ki anbras Gous Foulous Lokal
Ki anbras Gous Foulous Pion.

Solidarite Enternasional
Gousaz Foulousaz
Pe kontrol baz.
Zeneral Roupi, larme mafiozi
Finn mem aste plas -
Koze la koumsa -
Dan enn ti-kwen paradi.
Lapeti Roupi kouma lagratel
Grandi ar grate, rant dan tou kwen,
Dan tou zwen ziska polision
Fer vantalankan
Lor tonbo bann sen.
Thanatos kontan.

3

Anndi ek Beti, lame dan lame,
Bataz fim dideor
Pe sey gagn enn bout lizour
Dan zonnfrans-ofsor.
Lavwa Los Bos Fosfor
Partou pe koz zefor:
Zefor prodixion,
Zefor disiplinn,
Zefor kontrol,
Zefor valer ansestral.
Anndi ek Beti finn fini abriti
Depi premie parol.
Zordi kouma zegwi gramofonn rouye
Dan siyon vie dis 78 tour
Zot swiv mouvman ki ti trase
Bien-bien lontan.
Freser ven-tan dan leker,
Gete lour 78 tour,
Zot liniver koltar-beton-neon
Pa toler varyete, diferans, pa-mem-parey.
Tou bizen rant dan moul,
Ti-kare, ti-kazot
Krwansans ekonomik,
Devlopman roupi.
Liniver inik, iniform
Pa axepete diversion, deviasion;
Respekte norm, zot dir;
Ekoute fenean, zot dir.
Ale, fer bon zanfan,
Rant tranquil dan to kazot.
Sant anker im nasional;
Fer salyout pavyon patriyotik;
Mazinn kiltir gran-dimoun, gran-fami;
Pa perdi to idantite.

Depi bien lontan
Anndi ek Beti nepli konpran
Nanye.
Zonnfrans?

Porfran?
Ofsor?
Transfer deviz?
Rapatriman kapital?
Plasman larzan andeor brizan?
Investisman aletranze?
Investiser etanze?
Etranz, bien etranz!
Pa manti do ta!

Anndi ek Beti pe vinn gran, pa pe grandi;
Pe gagn zanfan san vinn paran;
Finn fini vinn vie avan letan.
Bann ti-Anndi ek bann ti-Beti,
Bann aryer ti-Anndi ek bann aryer ti-Beti,
Toultan deryer midi,
Finn tas dan entra-enternet Mansonz.

Thanatos kontan.
Gous Foulous ere.
Los Bos Fosfor satisfise.

4

Lafors Feros merit meday.
Li finn prezerv so kiltir ansestral.
So aryer granper ti'ena plizier fam,
Trenn kot so lipie
Pou'enn bouse manze.
So granper parey.
So papa ti kont
Avortman, kontrasepsion,
Emansipasion.
Li li kont kontrasepsion,
Emansipasion
Me li obliz so gerlfrenn
Zet fri so lamour
Parski zanfan
Tro bel tourman.
Li pou perdi so liberte.
Zanfan, fri lamour,
Enn ti-reyon eternite,
Lespwar lavi ki kontinie,
Finn vinn enn fardo isi,
Finn vinn marsandiz laba.
Thanatos kontan.

5

Kan expresion lamour
Vinn enstriman tortir,
Bonte rim ar febles,
Eple pouvwar d.o.m.i.n.e.r

Finn ariv ler
Pou regle pandil,
Sonn laklos,
Fer zanfan kone
Gran maler divan laport.
Finn ariv ler
Rod nou erer,
Retras parkour,
Replant Eros
Dan nou leker,
Dan nou lespri.

Zezi get Marie-Madeleine
Fer enn sourir.

[RETOURN KONTENI/BACK TO CONTENTS](#)

KARAY SO

(pou Gerard Sullivan)

Dan Balaklava, voun dan marekaz
Finn tir so sapo, kabos so ledò,
Bes so latet net pou dir namaste
Mazeste beton ar kasket lapay.
Lao dan lezer avion tou kouler
Pe fer lake pou debark konnteyner
Ranpli ar vakans nisa ekzotik,
San bliye masaz nisa erotik.
Laba dan dilo kargo konteyner
Fouy mama-lamer, desarz so pwazon
Dan matris lavi ler lizie kaylous,
Zorey pa tandè finn tourn zot ledò.
P.I.B pe kas pake, klos lesiel,
Dezel Pol-Nor.

Karay so!

Tae! Nouvo lespas, nouvo resours!
Alala bel-bel devlopman!
Fini resesion, fini enflasyon!

Karay so!
Glason finn klose!

Parvati pe anter so zanfan;
Seki dan so vant bien malad;
So mari, Brama, anba later;
Enn mem maladi finn koken
Lavi enn fami.
Pourtan ti dir li protez so fami!

Fam pa gagn drwa dir non;
Parvati sede pou gagn lape
Me olie lape pe gagn lamor,
Enn deryer lot.

Karay so!
Glason finn klose,
Finn fini pran dife.

Vila delix pou foulous dideor,
Pa fer nanye si mal-gagne;
Teren golf; zarden exo-erotik;
Sekirite elektro-elektronik;
Pa bizen gardien kanpman,
Ni servant maf;
Job spesialis pou spesialis nisa.
Laba dan vilaz Jamila
Lafontenn koul sek;
Later pel-pele deklar fayit;
Manze dideor tarde pou vini;
Tibaba pe fen.

Karay so!

Morisia ledan pouri,
Exper dan fel CPE,
Fer sourir kari-ledan,
Sey kont zetwal dan lesiel,
ABBA! (Pa per gagn poro)
So ABC pa depas D,
Fer koumadir E.
Profeser Liniversite
Bat tanbour sixe,
Kalite iniversel.
Tapaz tanbour touf zenosid kiltirel.
Karay so!
Glason finn klose!

Pie mang fleri dan liver;
Divan glase bril so dime;
Flanbwayan larg petal rouz
Avan so fey ver ouver.
Mama-Later gagn kongolo;
Nepli kone kan met triko;
Gagn so-fre; tranble-transpire.

Karay so!
Glason finn klose,
Finn fini pran dife.

Kanpagn anti-kapot pe donn bal.
Bann disip Moralite
Pe tap plen, gagn li bonn.

Abstinans zot dir.
Fidelite zot dir;
Virzinite avan maryaz
Sel solision valab.
Virzinite ziska lamor
Plis meyer
Zot dir, zot dir, zot dir.
Pa pran mexinn kan ou malad, fer lapriyer;
Pa met elmet anka axidan, lalimier Lesiel
Garanti sekirite;
Kan siklonn bate, lapli fwete
Li gat nasion rod protexion;
Li natirel lor de zenou, kontanple natirel.
Si maladi pe touye;
Si lepidemi pe masakre
Pa dezespere.
Bondie pe zis teste landirans bann ki finn aste
Biye-aleretour dan paradi.
Bann ki viv dan pese bizen pey zot pese.
Aloulouya! Soubann Allah! Shannti Om!
Si granparan par milie
Pe okip tizanf an orfelen;
Si simitier pa gagn letan repoze;
Si zanfan anabandon;
Si poubel refiz nouri vant vid;
Si, si, si ...
Pa fer nanye
Pourvi ki peroke liv sakre,
Ki'nn bliye metafor,
Fer Bondie kontan ar resitasion par ker.

Karay so!

Tambi ek Sami, de kamarad depi ti lekol,
Ti kouma simiz ek kalson.
Paran deside servi Ti-Devi
Kouma kal pou fann dibwa ande.
Tambi sede.
Sami kit pei,
Al refer lavi
Lot kote dilo.
Paran kontan.
Finn kas lasenn pese-bisagn.
Moralite sov.
Sami swazir pou pike pou bliye;
Tambi swazir pou bate pou bliye.
Sami tas dan lak;
Overdoz liber li pou leternite;
Tambi touf Devi,
Met pandi ar sari so enmi.
Trwa mama pe plore,
Personn pa tande,
Pa'le tande

Parski lotorite King Falous
Finn prezerve;
Moralite sov, dezord organize sov;
Pelmel vadire sov;
Routinn san konpran kontrol tabisman.

Karay so!
Glason finn klose!

Tambi ek Sami ti de bieneme
Ki ti fer lamour pa kouma lezot;
Mawlana, Pandit, Monsenier, Paster
Dekret zot lalwa: Tou seki refiz
Swiv kanal routinn bizen anpandan
Par mem enstriman ki fer mekreat.

Karay so, karay so, karay so;
Mem glason, mem glason, pe gagn klos;
Pe brile, krepite.
Pol-Nor zalou Sahara.

Lolita, Patita, Evita
Finn zwenn tase.
Finn ramas zot kadav dan kanal dilo sal.
Bon dimoun pe dir bien bon pou zot.
Zot viv dan pese!
Vann marsandiz pou aste marsandiz.
Zot finn vann zot dinite olie fer travay onet.
Bondie finn pini zot.
Me ...
Kisannla aste zot marsandiz?
Bon madam so misie, so garson, so frer, so kouzen?
Kifer finn touy zot?
Kisannla finn touy zot?
Bon madam so misie, so garson, so frer, so kouzen?
Pa ti pou bon donn zot protexion?
Chekep medikal?
Legalize?
NON, NON, NON,
Lavwa bon dimoun par milion
Sakouy lesiel ek later,
Fer zetwal grene,
Sounami partou.

Zezi dir Marie-Madeleine:
Karay so, baba!

Vie demokrasi dan dixoner King Foulous
Finn deroul so roulo net;
Finn montre so ti zoli me sirtou so gro vilen.
Ti pogne ramas tou, lamas deryer midi;
Gous-Foulous kontrol tou, Lesperans dan baydoun;
Toupoumwa dirize, Dir-Mersi pe nwaye.

Finn ler pou rod lot: Demokras Egalite
Dan travay, dan lakaz, dan vilaz kouma lavil.

SINON?

Karay kontinie sofe, dilwil brile.
Nou dal pa pou kwi.

Bann Midam Konntou,
Plim tranpe dan lank Foulous,
Dan polank Falous,
Fer longanis ar nou lespri.
Zoli lekritir mo dir ou! Mem pa tro konpran
Gagn bon pou lir. Zoli koutplim!
Wi, mo dakor; aköz bannla nou dan pens.
Bann sal Zangarna! Payen! Zangarn Satan!
Akoz zotmem glason pe gagn klos;
Dilo finn pran dife.

Dezespwar!
Zangarn dan nwar
Finn perdi pie;
Finn perdi sime.
Fanor fer vantar;
Grannwar deklar far;
Tetar fer kwar li bote rar.
Dezespwar!

Karay so!
Glason finn kloze,
Finn fini pran dife.

Kifer pa dezespere?

Pa bliye zangarn, dan letan lontan
Enn baba ti ne dan vant enn zennfi
Ki ti kapav per konsekans trazik.
Me Mama-Kouraz ti aköz Lesperans.
Pa bliye bien avan letan lontan
Li ti sarye montagn pou sap lavi;
Fekla dan dezer li ti tann Lavwa.

Pa bliye zangarn, zame bliye sa.
Ler li ti kone so ler ti vini
Ar enn bout dipen ek enn koup diven
Li ti konsakre enn nouvo desten.

ASE PLORE!

Karay so?
Glason pe brile?
Vie lemonn dan leral?

Anou konstrir enn lot

Kot lamour-pran-kont
Pou donn lavi enn nouvo gou.

Soley Shakti Youg pe leve;
Lalimier Emanièl lor baz.
Ale zanfan nou trap lame;
Nou sant ansam Lamour-Pran-Kont.

24.12.06

[RETOURN KONTENI/BACK TO CONTENTS](#)